

Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА
НА АГЕНЦИЈАТА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ
ЗА 2021 ГОДИНА**

март, 2022 година

СОДРЖИНА

ВОВЕД.....	5
МОНИТОРИНГ НА МЕДИУМСКОТО ПОКРИВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ИЗБОРИ 2021	9
ПРОГРАМСКИ И ДРУГИ ОБВРСКИ НА РАДИОДИФУЗЕРИТЕ	19
ЈАВНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО НА РАДИОДИФУЗЕРИТЕ	27
ЗАШТИТА НА ПЛУРАЛИЗМОТ И ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА СОПСТВЕНОСТА НА РАДИОДИФУЗЕРИТЕ	28
СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА И МЕДИУМСКА ПИСМЕНОСТ	31
ПОТТИКНУВАЊЕ НА СЛОБОДАТА НА ИЗРАЗУВАЊЕ И НА СЛОБОДАТА НА МЕДИУМИТЕ	36
ДОЗВОЛИ ЗА РАДИО И ТЕЛЕВИЗИСКО ЕМИТУВАЊЕ	41
ОПЕРАТОРИ НА ЈАВНИ ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ	42
ДАВАТЕЛИ НА АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ ПО БАРАЊЕ	49
ИЗДАВАЧИ НА ПЕЧАТЕНИ МЕДИУМИ	50
ПРЕЗЕМЕНИ МЕРКИ	51
УПРАВНИ СПОРОВИ	55
АНАЛИЗИ И ИСТРАЖУВАЊА	56
ДРУГИ АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА	58
МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА	66
ПРОЦЕС НА ЕВРОПСКА ИНТЕГРАЦИЈА	75
ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО И КОМУНИКАЦИЈА СО ЈАВНОСТА	76
ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО АГЕНЦИЈАТА	83
МАТЕРИЈАЛНО - ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ	84
ПРИЛОЗИ КОН ИЗВЕШТАЈОТ	90
1. ПРЕГЛЕДИ НА ИЗРЕЧЕНИ МЕРКИ И ДОДЕЛЕНИ/ОДЗЕМЕНИ ДОЗВОЛИ	91
2. ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ГОДИШНИОТ ПЛАН ЗА ПРОГРАМСКИ НАДЗОР ЗА 2021 ГОДИНА	116
3. ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИОТ ПЛАН ЗА 2021 ГОДИНА СО РЕАЛИЗИРАНИ ПРИХОДИ, РАСХОДИ, ПОБАРУВАЊА И ОБВРСКИ ЗА 2021 ГОДИНА	127

ВОВЕД

Извештајот за работа на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за 2021 година ги содржи сите активности коишто регулаторното тело ги презеде во текот на годината, а коишто се насочени кон остварување на целите на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, односно кон: развој на аудио и аудиовизуелните медиумски услуги; промовирање на слободата на изразување; развој на независната продукција; поттикнување, унапредување и заштита на културниот идентитет, јазикот и традицијата на заедниците во Република Македонија, почитување на културните и религиозните разлики, поттикнување на културата на јавен дијалог меѓу граѓаните со цел да се зацврстува заемното разбирање и толеранција за унапредување на односите меѓу различните заедници; поттикнување на творештвото, образовниот и научниот развој; заштита на интересите на корисниците, особено на малолетните лица; развој на медиумската писменост; транспарентен, независен, ефикасен и отчетен јавен радиодифузен сервис; транспарентно, независно, ефикасно и отчетно регулаторно тело во областа на аудио и аудиовизуелните медиумски услуги; техничко-технолошки развој на аудио и аудиовизуелните медиумски услуги, конвергенција со електронските комуникации и услугите на информатичко општество; поттикнување и развој на конкуренцијата во аудио и аудиовизуелните медиумски услуги и реемитувањето на програмски сервиси преку јавни електронски комуникациски мрежи; и развој на економијата во Република Македонија.

Со оглед на тоа што во 2021 година се одржаа локални избори, една од позначајните активности на Агенцијата минатата година беше мониторингот врз медиумското известување на радиодифузерите. Во периодот од распишувањето на изборите до почетокот на изборната кампања, предмет на мониторинг беше целокупната програма емитувана на МРТ1 – Прв телевизиски програмски сервис на Македонската радиотелевизија, ТВ Сител, ТВ Канал 5, ТВ Телма, ТВ Алсат-М, ТВ Алфа и ТВ 24 Вести, додека мониторингот кај другите радиодифузери се вршеше врз основа на претставки. За време на изборната кампања, покрај претходно наведените телевизиски програмски сервиси, беше спроведуван мониторинг на програмата на уште пет радиодифузери, и тоа на: МРТ2 - Програма на албански јазик, Македонско радио 1, Собраниски канал, ТВ 21-М, ТВ Шења и ТВ Клан. Имајќи ја предвид обврската на Агенцијата да воспостави целосен надзор над радиодифузерите што емитуваат платено политичко рекламирање на учесниците во изборниот процес, паралелно со мониторингот на изборното медиумско известување, Агенцијата вршеше и мониторинг на емитуваното платено политичко рекламирање на вкупно 89 радиодифузери (41 телевизија и 48 радиостаници), кои во утврдените рокови се регистрираа во Регистарот на Државната изборна комисија. Со мониторингот не беа констатирани прекршувања на Изборниот законик кај ниту еден радиодифузер. За време на целиот изборен процес, Агенцијата објави седум извештаи, од кои два се однесуваа на начинот на известување во периодот од распишувањето на изборите до почетокот на изборната кампања, два на известувањето за време на првиот и вториот круг од изборната кампања и три на емитуваното платено политичко рекламирање во периодот на кампањата.

Во оваа година, Советот на Агенцијата одржа вкупно 38 редовни седници. Покрај тоа, а согласно со обврската од членот 23 од ЗАВМУ беа одржани и пет јавни седници, на коишто им беше овозможено на претставниците на медиумите на коишто им беше изречена мерка одземање на дозволата или бришење од регистарот на радиодифузери, да ги образложат и да ги аргументираат постапките и причините за постапувањето на медиумот.

Во 2021 година, Агенцијата континуирано го следеше исполнувањето на програмските обврски на радиодифузерите, како и на другите обврски коишто за нив се утврдени во Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Законот за медиуми и подзаконските акти што произлегуваат од овие два закони. Така, врз работата на радиодифузерите беа спроведени вкупно 137 програмски надзори (110 редовни, 24 контролни и три вонредни), за да се констатира дали ги исполнуваат административните

обврски беа спроведени 48 административни надзори (37 редовни и 11 контролни), во насока на следење на обврските во врска со исполнувањето на кадровските услови беа спроведени 20 вонредни надзори, во однос на обезбедувањето јавност во работењето беа спроведени пет надзори (четири редовни, со кои беа опфатени сите 111 радиодифузери и еден контролен надзор), а 28 редовни административни надзори беа во врска со плаќањето на годишниот надоместок за дозвола за телевизиско или радиоemitување. Покрај овие, Агенцијата изврши вонреден административен надзор над сите радиодифузери со цел да провери дали некој извршил промена на сопственичката структура без да ја извести Агенцијата и пред промената да биде одобрена од страна на Агенцијата. Во извештајната година Агенцијата спроведе и два стручни надзори, од причина што радиодифузерите извршиле промена на локациите каде што ја произведуваат програмата.

Над работењето на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи беа спроведени 98 програмски надзори, од кои 76 редовни, девет вонредни и 13 контролни, а седум редовни надзори беа извршени над давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање. Во 2021 година, Агенцијата на операторите им издаде вкупно 347 потврди за регистрација на пакет програмски сервиси и донесе шест решенија со кои се смета дека пријавата не е доставена, како и едно решение за запирање на постапката за издавање потврда.

За да констатира дали издавачите на печатени медиуми ја исполнуваат законската обврска за обезбедување јавност во работењето и обврската за објавување импресум, Агенцијата во 2021 година изврши 13 административни надзори (седум редовни, два контролни и четири вонредни) над нивното работење.

Врз основа на спроведените програмски и административни надзори, а поради констатирани повреди на одредбите од ЗААВМУ, ЗМ и подзаконските акти донесени врз основа на нив, кон радиодифузерите, операторите и издавачите на печатените медиуми Агенцијата изрече вкупно 65 мерки, од кои 51 мерка – јавна опомена (36 кон радиодифузери, две кон издавачи на печатени медиуми и 13 кон оператори), четири прекршочни постапки (три кон радиодифузери и една кон оператор), две одлуки за одземање на дозволите на радиодифузери и пет решенија за бришење од регистарот на радиодифузери.

Во извештајната година Агенцијата донесе десет одлуки со кои одобри промена во сопственичката структура на девет радиодифузери (две одлуки се однесуваа на промената на сопственоста на ист радиодифузер), а во насока на заштита на плурализмот на сопственоста на радиодифузерите, покренати беа две постапки за утврдување недозволена медиумска концентрација кај две телевизии. За да обезбеди поголема транспарентност на сопственичката структура на медиумите, Агенцијата во јуни изработи „Анализа на медиумската сопственост во 2021 година“, во која се претставени податоци за актуелните сопственици на медиумите, за интеграцијата на капиталот кај радиодифузерите и за промените во сопственичката структура на радиодифузерите во 2020 година.

Во насока на поттикнување на медиумската писменост, Агенцијата и оваа година беше вклучена во организацијата на третото издание на Деновите на медиумската писменост, коешто се одржа во периодот од 22 ноември до 2 декември и кое беше посветено на децата и младите. Во рамки на деновите беа реализирани 18 онлајн или хибридни настани, еден поврзан настан и три посебни содржини/акции за медиумска поддршка. Агенцијата беше директно инволвирана во организацијата на онлајн дебата на тема „Анализа на родовите аспекти во ТВ програмите за деца: Градиме ли критичка свесност кај децата?“.

Што се однесува до активностите на Агенцијата во сферата на обезбедување достапност до програмите за лицата со сетилна попреченост, значаен дел од нив се однесуваше на соработка со Министерството за информатичко општество и администрација и Националното координативно тело за имплементација на Конвенцијата на ООН за правата на лицата со попреченост во РС Македонија, но активностите вклучуваа и соработка и со други чинители од граѓанскиот сектор и од медиумите.

Активностите во поглед на родовите прашања во аудиовизуелните медиумски услуги продолжија и во 2021 година. Во овој контекст, за потребите на Агенцијата беше изработена годишната анализа на третманот на родовите прашања и прикажувањето и претставувањето на жените и мажите во програмите за 2020 година, беше организирана онлајн дебатата „Анализа на родовите аспекти во ТВ програмите за деца: Градиме ли критичка свесност кај децата?“, беше усвоен водич на Агенцијата за мониторинг на примената на стандардите за известување во случаи на родово засновано насилство во медиумите, беше реализиран состанок со меѓународна консултантка на Советот на Европа во контекст на изработка на водич за помош на телата за родова еднаквост во справување со сексистичкото рекламирање, беа вршени надзори на содржини поврзани со родот и родовите прашања во програмите и друго.

Во извештајната година Агенцијата додели една дозвола за радиоемитирање на локално ниво на подрачјето на општина Ново Село, по претходно изработена студија со која се утврди дека постои оправданост за објавување конкурс за локално радио на ова подрачје, а по сила на закон престана важноста на дозволите на пет радиодифузери – една телевизија и четири радија.

Беа изработени и неколку анализи и истражувања во однос на различни аспекти на аудио и аудиовизуелните медиумски услуги: „Анализата на пазарот на аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за 2020 година“, „Структура на вработените во аудио и аудиовизуелната медиумска индустрија во 2020 година“, „Студија за утврдување на оправданоста за објавување јавен конкурс за доделување дозвола за радио на локално ниво, на подрачјето на Општина Ново Село“, „Анализа на медиумската сопственост во 2021 година“, „Родот во изборната кампања 2020: Анализа на родовите прашања и начинот на прикажување и претставување на жените и на мажите во изборното медиумско претставување на програмите на националните телевизии 2020“, „Студија за утврдување на можностите за воведување дигитално радио“ и „Анализа за можностите и потребите за воведување на DVBT-T2 во РС Македонија“. И оваа година, Агенцијата обезбеди редовни квартални податоци за слушаноста на радиостаниците и за гледаноста на телевизиите, добиени преку телефонска анкета, која по нарачка на Агенцијата ја спроведуваше специјализирана агенција.

Агенцијата учествуваше во работата на работни групи и изготвуваше материјали за изработка на стратешки документи на државата, како и во подготовката на одговори и придонеси кон извештаи што РС Македонија требаше да ги поднесе до меѓународни организации или на извештаи од институции за спроведување на нивните стратешки документи. Вработените во Агенцијата, со свои излагања на теми од надлежност на регулаторното тело, учествуваа на повеќе работилници, обуки и дебати. Освен ова, продолжи традиционално добрата соработка со други субјекти, а беа потпишани и нови меморандуми за соработка.

И во 2021 година, поради актуелната пандемија со коронавирусот, меѓународната соработка на Агенцијата најчесто се одвиваше онлајн. Претставници на Агенцијата активно учествуваа во работата на асоцијациите на регулаторните тела ЕПРА, МНРА, ЕРГА, на настани од меѓународен карактер релевантни за аудиовизуелната дејност, а беа остварени и значајни билатерални односи со други регулаторни тела во Европа. Во извештајната година Агенцијата остваруваше соработка со Мисијата на ОБСЕ од Скопје, претставникот за слобода на медиумите на ОБСЕ, со ОБСЕ/ОДИХР и со други меѓународни тела чијашто активност е поврзана со слободата на медиумите и со следењето на медиумското претставување за време на изборна кампања, како и со Советот на Европа и ЕУ за зајакнување на слободата на изразување и на медиумите согласно стандардите на Советот на Европа.

Имајќи ја предвид законската надлежност на Агенцијата на секои три месеци да организира јавни состаноци и на тој начин да им овозможи на сите заинтересирани страни да ги изразат своите ставови и мислења во врска со развојот на аудио и аудиовизуелните медиумски услуги, а поради продолжувањето на пандемијата со коронавирусот, сите четири јавни состаноци Агенцијата ги одржа преку видеоконференциска врска.

Освен ова, а заради навремено информирање на јавноста и на заинтересираните страни за преземените активности од својот делокруг на работа, Агенцијата редовно, на својата веб страна, објавуваше податоци за: одржаните седници и донесените одлуки, изречените мерки, извештаите од извршените надзори, барањата и одговорите за информации од јавен карактер, поднесените претставки до Агенцијата и одговорите на претставките и сл.

МОНИТОРИНГ НА МЕДИУМСКОТО ПОКРИВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ИЗБОРИ 2021

Изборите за градоначалници и членови на советите на општините беа распишани на 6 август 2021 година. Уште во текот на јули, Агенцијата ги започна подготвителните активности за спроведување на своите обврски утврдени во Изборниот законик, кои за овој изборен процес траеја се до крајот на ноември, односно по завршувањето на гласањето во вториот круг во општина Дебар¹ и потврдувањето на сите извештаи на радиодифузерите за емитуваното платено политичко рекламирање. За време на изборниот процес Агенцијата објави вкупно седум (7) сеопфатни извештаи: два за начинот на известување во периодот од распишување на изборите до почетокот на изборната кампања (од 7 август до 26 септември); два за известувањето за време на првиот и вториот круг од изборната кампања (периодот од 27 септември до 29 октомври); и три за емитуваното платено политичко рекламирање во периодот на кампањата. Сите извештаи се достапни за јавноста на веб сајтот на Агенцијата.

Мониторинг на изборното медиумско претставување

Известувањето во периодот пред почетокот на изборната кампања

Веднаш по распишувањето на изборите, почна мониторингот на Агенцијата врз медиумското известување за Локалните избори 2021 година. Во оваа прва фаза, од распишувањето на изборите до почетокот на изборната кампања, мониторингот беше фокусиран на надзор врз 24-часовната програма емитувана на програмските сервиси на: МРТ1 - Прв телевизиски програмски сервис на Македонската радио-телевизија; ТВ Сител; ТВ Канал 5; ТВ Телма; ТВ Алсат-М; ТВ Алфа и ТВ 24 Вести. Критериумот по кој беа избрани медиумите што го сочинуваа примерокот за мониторинг беше просечен неделен досег до публиката од над 10 отсто, а врз основа на истражувањето: „Податоци за досегот на радиостаниците и за уделот во вкупната гледаност на телевизиските станици 2021 г., прв квартал“, кое за потребите на АВМУ го направи Segments Research. Мониторингот кај сите други радиодифузери се спроведуваше врз основа на претставки. Овој мониторинг го спроведуваа вработените во Секторот за програмски работи, со поддршка на двајца надворешни соработници.

Во оваа фаза од мониторингот беа објавени два извештаи: првиот се однесуваше на периодот од 7 до 31 август, а вториот за периодот од 1 до 26 септември 2021 година.

Во Првиот извештај за известувањето на националните телевизии во периодот од распишувањето на изборите до почетокот на изборната кампања не беа констатирани прекршувања на одредбите од Изборниот законик. Во дневноинформативните емисии, мониторираните национални телевизии најчесто ги обработуваа актуелните теми низ вести (во низа) и низ извештаи, јасно структурирани и со проверливи извори на информации. Во ТВ-дневникот на одредени телевизии понекогаш се појавуваа и прилози реализирани низ нејасни, хибридни жанровски облици, спој од – информирање и обиди за резиме, за антиципација и за анализа на посложени општествени појави. Во дел од таквите случаи немаше ни јасно одвојување на партиските од професионалните редакциски гледишта. За настаните околу изборниот процес, медиумите известуваа главно преку професионално структурирани информативни жанрови, но присутни беа и секојдневните прилози што го проследуваа ривалитетот меѓу СДСМ и ВМРО ДПМНЕ. Забележлива беше и практиката да се „цитираат“ искази од социјалните мрежи (издвоени од нечија адреса со Интернет-прекар/псевдоним), кои сами по себе често беа или нерелевантни или непроверливи (информативно и фактографски). На ТВ Алфа, ТВ Сител и ТВ Канал 5 имаше повеќетематски интервјуа со

¹ Во Дебар имаше прегласување во првиот круг, поради што вториот круг од изборите за градоначалник се одржа на 14 ноември 2021 година.

лидери/претставници на политички партии, аналитичари на изборниот процес, и со дел од независните кандидати за градоначалници на Скопје. Интервјуата главно беа реализирани во засебни актуелноинформативни целини, со исклучок на ТВ Сител која ги смести во рамките на централниот ТВ-дневник, па оттаму имаше значителна, дури повеќечасовна разлика во минутажа посветена на Локалните избори, во споредба со другите анализирани телевизии.

Во Вториот извештај за известувањето на националните телевизии во периодот од распишувањето на изборите до почетокот на изборната кампања, беше посочено дека известувањето за подготовките за изборите падна во сенката од фаталниот пожар на модулариот Ковид-центар во Тетово, кое од трагичниот 8 септември натаму буквално ги покри сите актуелни, внатрешнополитички и општествени теми. Во овој период, сè повеќе информативни редакции се решија информирањето за предизборниот период да го прават со интервјуа, медиумски скици на кандидатите за градоначалници, со апостроф врз дванаесетте партиски и независни опции за градоначалник на Скопје. Со оглед, пак, на големиот број кандидати за градоначалници и за советници низ сите македонски општини, сè поочебијно беше дека таквиот – дијалогски (аналитички) пристап кон целата проблематика на Локалните избори 2021, ќе биде сложен редакциски предизвик. Мониторингот на предизборието покажа дека квалитетот, пред сè како - компактност при известувањето за партиската, коалициската и/или за независната изборна понуда, дојде до израз посебно кај редакциите екипирани со веќе етаблирани актуелно-информативни емисии, низ кои новинарите имаа доволно медиумско време да ги нијансираат профилите на кандидатите чии дневни предизборни активности во континуитет, низ вести и низ извештаи, редовно ги следеа во повеќе изданија на ТВ-дневникот. На овој начин се покажа и вештината на користењето вариетет новинарски жанрови, чии можности потполно се остваруваа токму низ посебните емисии. Загатната, но низ досегашните изборни процеси – никогаш докрај доречена, низ критички осврти на неколку редакции заинтересирани за принципите на праведно спроведен изборен процес, одново беше отворена и дилемата за - предвреме започнатата изборна кампања. Главнината на медиумска содржина беше преокупирана со повеќедеценискиот меѓупартиски ривалитет, мошне често и персонализиран како судир на партиски лидери. Поради тоа, преовладувачки впечаток од мониторингот на медиумскиот пристап кон партиските или кон независните изборни опции беше дека - урбанистичките и социјалните состојби, зафати и планови, отчетноста на локалните власти и, пред сè - гласот на граѓанинот во однос на (не)квалитетот на постојните градски политики – како логично очекувани теми во згуснат предизборен контекст, го губеа јавниот, медиумски примат, па и тие беа проследувани низ нагласено поларизирана партиска визура.

Во целиот период на предизборите, единствено МРТ 1 и ТВ 24 Вести обезбедија известување на знаковен јазик за лицата со оштетен слух и на тој начин ја исполнија обврската од членот 75 став 1 од Изборниот законик.

Известувањето за време на изборната кампања

Мониторингот за медиумското покривање на изборната кампања за Локалните избори стартуваше на 27 септември. За време на кампањата беше проширен и примерокот за мониторинг на вкупно 13 програмски сервиси на државно ниво. Освен сервисите што беа предмет на надзор во периодот пред почетокот на кампањата (МРТ1, ТВ Алфа, ТВ Алсат-М, ТВ Канал 5, ТВ Сител, ТВ Телма и ТВ 24 Вести), дополнително беа вклучени и МРТ2 Програма на албански јазик, Македонско радио 1, Собраниски канал, ТВ 21-М, ТВ Шења и ТВ Клан. Мониторингот на останатите радиодифузери и во овој дел од изборниот процес се вршеше врз основа на претставки. За потребите на оваа фаза од мониторингот, покрај двете лица кои работеа во првата фаза, беа ангажирани уште 13 соработници. Сите беа вработени на определено време преку агенција за привремени вработувања, избрана со јавна набавка.

Наодите од Извештајот за начинот на известување на националните радиодифузери во првиот круг од изборната кампања (27 септември до 15 октомври 2021 година) покажаа дека нема прекршувања на одредбите од Изборниот законик. Јавниот радиодифузен сервис ги почитуваше законските барања за структурата на дневноинформативните емисии (30% прилози за власта + 30% за опозицијата + 30% за дневни настани + 10% за вонпарламентарните партии и независните кандидати), потоа за емитување дебати и за бесплатно политичко претставување. Собранискиот канал емитуваше бесплатно политичко претставување на повеќе учесници во изборите, распоредувајќи го времето според законската одредба. И мониторираните комерцијални сервиси на национално ниво вложија напори да обезбедат медиумско покривање на изборната кампања и речиси сите информираа и во дневноинформативните емисии и реализираа повеќе посебни информативни програми со учесниците во изборите. Кампањата не беше покриена во согласност со принципите на еднаквост за кандидатите за градоначалници и пропорционалност за кандидатите за општински советници, но за ваквата констатација има низа објективни причини, во случајов тргнувајќи од основната – огромниот број потврдени кандидати за градот Скопје, за скопските општини поединечно, но и за другите општини во државата, така што беше практично невозможно да се следат принципите за обезбедување баланс, поради што не беа преземени мерки кон радиодифузерите. Информирање за лицата со сетилна попреченост обезбедија единствено MPT 1 и ТВ 24 Вести.

Неколку дена по завршувањето на вториот круг од изборите, Агенцијата го објави Извештајот за известувањето на националните медиуми во вториот круг од изборната кампања – периодот од 18 до 29 октомври 2021 година, со кој беа опфатени истите 13 програмски сервиси на национално ниво. Повторно не беа констатирани прекршувања на одредбите од Изборниот законик. И во вториот круг од кампањата, во дневноинформативните емисии во втор план остана увидот во конкретната содржина на изборните програми за развој на општините, а низ извештаи, изјави и низ соопштенија, приоритет ѝ беше даден на гласноста на (пост) митингашките меѓупартиски дуели, доминантно олицетворени во јавните настапи на лидерите на СДСМ, ВМРО ДПМНЕ, ДУИ, Беса и Коалицијата меѓу Алијансата за Албанците и Алтернатива. Низ централните ТВ-дневници на анализираниите радиодифузери, известувањето за кандидатурата на градоначалниците, во најголем број случаи се сведе на изјави селектирани од платен, коалициски/партиски промотивен материјал, емитуван во одвоена рубрика, но без метод на соочување меѓу соперниците за власта во една општина. Јавниот сервис, на MPT1, MPT2 и MPA1 ги исполни барањата од Изборниот законик за четириделна процентуална тематска поделба на времето во своите централни дневноинформативни емисии. Во однос на дебатите, националните радиодифузери главно беа заинтересирани за дуелите за градот Скопје и за скопските општини Центар, Карпош и Чаир, како и за поголемите македонски општини – Битола, Куманово, Тетово, Кичево, Охрид и Гостивар, за кои и низ дебатите на аналитичарите на македонската политичка сцена беше апострофирано дека се клучни за положбата на актуелната, коалициска извршна власт од СДСМ и од ДУИ. Интервјуата и во вториот изборен круг се покажаа како редакциска резервна варијанта за приказ на политичката понуда, оти одредени радиодифузери повторно се соочуваа било со отворен бојкот од некои политичари, било со други причини за избегнување на планираната дебата. Информирање за лицата со сетилна попреченост, и во вториот круг, обезбедија единствено MPT 1 и ТВ 24 Вести.

Мониторинг на платеното политичко рекламирање

Паралелно со мониторингот на изборното медиумско известување, Агенцијата вршеше мониторинг и на емитуваното платено политичко рекламирање (ППР) на 41 телевизија и 48 радија кои, во предвидените законски рокови се регистрираа во Регистарот на Државната изборна комисија. И од овој мониторинг беа изработени два извештаи - првиот за периодот од 27 септември до 15 октомври, а вториот за периодот од 18 до 29 октомври, со дополнителен извештај за вториот круг во општина Дебар за периодот од 1 до 12

ноември 2021 година, бидејќи во оваа општина, поради прегласување во првиот круг, вториот круг гласање за избор на градоначалник се одржа на 14 ноември 2021 година.

Реализирањето на овој мониторинг произлегува од обврската на АВМУ да воспостави целосен надзор над радиодифузерите што ќе емитуваат ППР на учесниците во изборниот процес со цел потврда на нивните извештаи за реализирани услуги пред надоместување на трошоците од страна на Државната изборна комисија (ДИК) со средства од Буџетот на државата. Уште еднаш се покажа оти станува збор за комплициран потфат во текот на кој се евидентира секоја секунда емитувано ППР, а потоа дополнително, сите податоци се проверуваат низ постапката на потврдување на извештаите за реализирани услуги на радиодифузерите, која е уредена со посебно Упатство изработено од Агенцијата. Измените на изборната регулатива во делот на ППР, направени во текот на изборниот процес, претставуваа проблем за радиодифузерите, но со континуирани заложби од страна на Агенцијата, постојано да ги информира радиодифузерите за сите промени во регулативата и веднаш да одговара на нивните прашања и дилеми, и оваа изборна кампања не беа констатирани прекршувања на одредбите за платено политичко рекламирање.

Изборна регулатива

Измени на Изборниот законик

На 15 септември Собранието усвои измени на Изборниот законик² кои, во делот на медиумите се однесуваа, пред сè, на аспекти на платеното политичко рекламирање и распределбата на средствата за негово финансирање. Кај радиодифузерите се зголеми дополнителното време за емитување ППР на реален час за 30 секунди, односно од 9 минути, на вкупно 9 минути и 30 секунди на реален час, а беше изменета и неговата распределба меѓу учесниците во изборната кампања, при што:

- времето за ППР што можеа да го одвојат за двете најголеми политички партии од позицијата и од опозицијата кои на последните избори за пратеници во Собранието освоиле најмногу гласови, остана по најмногу четири минути на реален час, но со измените се распределува по претходен писмен договор меѓу нив;
- за политичките партии во Собранието кои на последните избори за пратеници не освоиле доволно пратеници да формираат пратеничка група може да одвојат една минута, која се распределува повторно по претходен писмен договор меѓу учесниците; и
- за политичките партии кои не се застапени во Собранието и за независните кандидати може да одвојат вкупно триесет секунди, распределени по претходен писмен договор.

И овие измени на Изборниот законик не ги решија проблемите со ППР што Агенцијата ги констатира низ повеќе изборни циклуси наназад. Одредбите за дозволените лимити за рекламирање останаа нејасни и беа различно толкувани од учесниците во Локалните избори, што создаде проблеми при усвојувањето на Упатството на АВМУ за платеното политичко рекламирање. Но најважно, одредбите и понатаму не обезбедуваат еднакви или фер услови за пристап до медиумите на сите учесници во изборниот процес, односно ги фаворизираат најголемите политички субјекти од власта и од опозицијата.

Во делот на измените кои се однесуваат на утврдувањето на цените за ППР - направените промени се позитивни во однос на тоа кој ја утврдува просечната цена за рекламирање (со измените тоа треба да го направат самите радиодифузери, а не ДИК), но и натаму се ограничувачки во однос на начинот на кој треба

² Закон за изменување и дополнување на Изборниот законик (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 215 од 16.09.2021).

да се утврдат ценовниците бидејќи пресметката се прави врз основа на цените од последните пет изборни процеси, а не врз основа на економски параметри актуелни во конкретниот изборен процес. Финансирањето на политичкото рекламирање и натаму се врши со средства од Буџетот на државата, и овој модел не само што не се напушти, туку со последните измени на Изборниот законик беа утврдени и дополнителни средства за ППР во вториот круг за локални избори и за претседателски избори, доколку се одржува. Покрај досегашните две евра во денарска противвредност, без пресметан ДДВ, по запишан избирач од вкупно запишани избирачи на територијата на државата, додадено беше уште едно евро во денарска противвредност без пресметан ДДВ, по запишан избирач на територијата на општината каде се одржува втор круг, а за претседателски избори - по запишан избирач од вкупно запишани избирачи на територијата на државата. Дополнително, распределбата на буџетските средства и понатаму не е правична, односно, како и кај времето за ППР, и овде најголемите парламентарни партии од власта и од опозицијата добиваат најмногу средства.

Позитивно, кај промените на Изборниот законик од 15 септември, беше тоа што за првпат беше јасно посочено оти одговорноста за содржината на рекламирањето, и во таа смисла и за злоупотребата на малолетниците во ППР, лежи кај учесниците во кампањата. Меѓутоа, и оваа позитивна промена остана на половина пат зашто не беа предвидени казни одредби (прекршочни санкции) за нив, па така, во случај на прекршување на забраната за учество на малолетници во ППР и натаму остана само прекршочната санкција за радиодифузерите кои го емитувале ППР со деца, но глоба не беше предвидена за партиите/коалициите/кандидатите кои го нарачале и платиле ваквото ППР.

Инаку, на измените на Изборниот законик, во првото тромесечие од 2021 година, работеше работна група формирана од Министерството за правда. Претставници на Агенцијата (директорот и раководителката на Секторот за програмски работи) учествуваа на неколку онлајн состаноци кога се разгледуваа одредбите поврзани со медиумите. Така, на состанокот на 20 јануари 2021 година, директорот ги презентираше ставовите на АВМУ за препораките на ОБСЕ/ОДИХР од мониторинзите на последните неколку изборни процеси (од 2016 до 2020 година), како и генералнотовидување на АВМУ за слабостите на Изборниот законик, за што до 15 јануари, односно во рокот утврден од Министерството за правда, беа испратени и пишани коментари. Пред состанокот на 15 февруари, Агенцијата испрати предлог - амандман до Работната група за измена на член 76-в од Изборниот законик, кој се однесува на надлежностите на Агенцијата. На 22 февруари, пак, беа доставени повеќе предлози за измени на одредбите поврзани со медиумското претставување за време на избори. Имаше состаноци и на 12, 17 и на 22 март, а пред последниот состанок Агенцијата достави до Групата нови предлози за измени на Изборниот законик,

поврзани со емитувањето платено политичко рекламирање (ППР). Преку своето активно учество на состаноците на Работната група, Агенцијата уште еднаш се обиде да образложи зошто е потребно да се направат измени на Изборниот законик во дел од одредбите, за кои со години укажува дека се неправични, ја загрозуваат слободата на изразување и автономноста на медиумите, и дека е невозможно да се применат.

Упатство за платеното политичко рекламирање за Локалните избори во 2021 година

Промените на Изборниот законик од 15 септември, кога изборниот процес течеше повеќе од еден месец и на само 12 дена пред почетокот на изборната кампања – односно во време кога цените за ППР веќе еднаш беа утврдени, а договорите меѓу радиодифузерите и учесниците во изборната кампања за продажба на времето за ППР веќе беа во тек, влијаеја и на постапката за усвојување на Упатството за платеното политичко рекламирање што го усвојува Агенцијата, а се однесува на примената на член 75-ѓ ставови 1 и 2 од Законикот.

Имено, Советот на Агенцијата, на 1 септември, усвои Нацрт - упатство за платеното политичко рекламирање за Локалните избори 2021 (бр. 01-3270/1), и отвори јавна расправа за текстот која требаше да заврши на 16 септември 2021 година. За текстот беше побарано да се изјаснат и политичките партии и независните кандидати, радиодифузерите и сите други заинтересирани субјекти. Во текот на јавната расправа пристигнаа мислења и дописи од пет заинтересирани страни, и тоа од: Канал 5 Телевизија, СДСМ, Демократска партија на Турците на Македонија, Алтернатива и ВМРО – ДПМНЕ, кои беа земени предвид при изработка на финалниот документ. Меѓутоа, фактот што еден ден пред завршувањето на јавната расправа беше донесен Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик со кој, меѓу другото, беше изменет и член 75-ѓ став 1, Советот на Агенцијата, на 21 септември 2021 година, усвои ново Упатство за платеното политичко рекламирање за Локалните избори 2021 (бр. 01-3457/1) и ја запре постапката за Упатството усвоено како нацрт на 1 септември.

По донесувањето на ова Упатство и неговото јавно објавување на веб сајтот на Агенцијата, пристигнаа две претставки во врска со одредбата од точка 3 став 1 алинеја 3, која се однесуваше на тоа кои подносителите на листи може да го користат времето од една минута на реален час што радијата и телевизиите можеа да го издвојат за ППР на парламентарните партии без своја пратеничка група. Првата претставка беше од политичката партија Левица која сметаше дека единствено тие и ДПА имаат право на оваа една минута, а дека, со евентуално поекстензивно толкување на член 75-ѓ став 1, во оваа категорија може да влезат и Движењето Беса и коалицијата на ЛДП и ДОМ кои на Локалните избори настапуваа под називот „Движење одлучно за промени“, а кои со писмо го известиле претседателот на Собранието на Република Северна Македонија дека ќе делуваат како „независни пратеници“ без да припаѓаат на ниту една пратеничка група. Втората претставка беше од ЛДП, која сметаше дека право на оваа една минута имаат само политичките партии ЛДП, Левица, Беса и ДПА, затоа што пратениците од парламентарните партии ГРОМ, ВМРО-НП и партиите на Турците во Македонија биле дел од пратеничките групи на СДСМ и на ВМРО-ДПМНЕ. Имајќи ги предвид пристигнатите претставки и различните толкувања што ги предизвикуваше членот 75-ѓ став 1 од Изборниот законик, Советот на Агенцијата, на седницата одржана на 24 септември, одлучи да направи измена во точка 3 став 1 алинеја 3 од Упатството, така што во неа беше пресликана законската одредба, без да бидат наведени подносителите на листи кои имаат право да ја користат таа една минута за ППР. По измената беше изработен пречистен текст на Упатството бр. 01-3487/1 од 24 септември 2021 година и тоа беше објавено на веб сајтот на Агенцијата, во банерот Локални избори 2021.

Неколку дена подоцна беше одговорено и на Реакцијата и правното мислење околу толкувањето на најновите измени на Изборниот законик и Претставката - приговор со вонсудска опомена пред тужба од Политичката партија Левица, како и на Претставката од ЛДП, при што, на партиите им беше посочено дека беше усвоена измена на Упатството за платено политичко рекламирање за Локалните избори 2021 година.

Сепак, со ова не завршија реакциите околу текстот на Упатството. Политичката партија Левица имаше поднесено иницијатива пред Уставниот суд на Република Северна Македонија за поведување постапка за оценување на уставноста и законитоста на точка 5 од Упатството за платеното политичко рекламирање за Локалните избори 2021 согласно која, подносителите на листи кои јавно декларираа поддршка за независни кандидати за општините во кои немаа свои кандидати за градоначалник или советници, можеа дел од своето закупено време за ППР да искористат за рекламирање на овие кандидати, притоа јасно означувајќи дека тие се нарачатели на рекламирањето, а не кандидатите што ги подржуваа. Поконкретно, со Иницијативата се тврдеше дека со точка 5 од Упатството, АВМУ вовела нов „институт - неформална јавно декларирана поддршка“, со што независната кандидатка за градоначалничка на Град Скопје Данела Арсовска била ставена во фаворизирачка позиција бидејќи за неа ППР нарачувало и ВМРО ДПМНЕ. Судот, во декември, од Агенцијата побара да одговори на наводите од Иницијатива, што регулаторното тело го стори објаснувајќи дека:

- Намената на Упатството беше да им помогне на радиодифузерите да ги применат во практиката нејасните законски одредби имајќи ја притоа предвид и фактичката ситуација. Одредбата од точка 5 на Упатството не претставуваше воведување нов „институт“, туку разрешување реална дилема поставена пред радијата и телевизиите со поддршката за Арсовска што ВМРО ДПМНЕ јавно ја декларираше во периодот на подготовка на Упатството.

- Фаворизирачка позиција на оваа кандидатка и обезбеди поддршката од ВМРО ДПМНЕ и Коалиција „Обнова на Македонија“, а не точката 5 од Упатството.

- Пракса еден учесник во кампањата да нарача ППР за друг учесник што јавно го поддржува ќе имаше и без точка 5 во Упатството, затоа што: учесниците во изборите самостојно одлучуваат за содржината на своето платено политичко рекламирање; рекламирањето е заштитено со правото на слобода на изразување според Европската конвенција за човекови права и основни слободи и може да се ограничи само во рамки на условите утврдени во член 10 став 2 од Конвенцијата; и - Изборниот законик не забранува ваква пракса.

- Во контекст на последново битно беше да се потсети и дека вкупното платено политичко рекламирање емитирано на програмите на радиодифузерите за време на Претседателските избори во 2019 година, кога сите кандидати за претседател настапуваа како независни кандидати предложени од група избирачи, а со јавно декларирана поддршка од политички партии беше назначено и надоместено од средства што им припаѓаа на партиите што ги поддржуваат независните кандидати.

Информирање и обучување на радиодифузерите

Како и при претходните изборни процеси, Агенцијата и овојпат водеше сметка телевизиите и радијата да бидат навреме информирани за обврските што произлегуваат за нив од Изборниот законик, во секоја фаза од изборниот процес. Овој процес овојпат беше реализиран така што беше организирана конференција, беа испраќани дописи и соопштенија до радиодифузерите и на веб сајтот www.avmu.mk беше креиран посебен банер за изборите во кој навреме беа објавувани сите документи и релевантни материјали за активностите на Агенцијата за време на изборниот процес.

Во овој контекст, најекстензивниот зафат што го презеде Агенцијата беше онлајн конференцијата насловена „Медиуми и избори“, која се одржа на 30 септември, и беше поделена во две панел сесии на теми поврзани со изборите. Првата сесија беше посветена на „Ефектот на дезинформациите врз изборите и напорите за професионално известување“. Експертката на Советот на Европа, д-р Сали Брајтон Мицова, говореше на тема „Влијанието на дезинформациите врз резултатите од изборите: пракса и трендови“, д-р Марина Тунева, извршната директорка на CEMM, се осврна на „Важноста на медиумите за демократскиот изборен процес“, Младен Чадиковски, претседателот на ЗНМ, зборуваше за „Професионалното новинарство во новото медиумско опкружување“, а Михајло Лахтов, директор на Програмата за медиумска писменост на IREX Промедиа, ја потенцираше „Улогата на медиумската писменост во борбата против дезинформациите“. Втората панел сесија се однесуваше на „Известувањето за изборниот процес за лицата со попреченост“. Експертката на CoE, д-р Пилар Ореро, зборуваше за „Известувањето за изборниот процес за лица со попреченост“ од аспект на актуелните стандарди и нивната примена. Благоица Димитровска, претседателка на Здружението Инклузива, одговори на прашањето „Дали медиумското известување беше достапно за време на изборната кампања во 2020 година?“, пренесувајќи ги искуствата од мониторингот што Инклузива го спроведе за Парламентарните избори во 2020 година, а Владо Крстовски од Националниот Совет на инвалидски организации на Северна Македонија, преку темата „Ова не е добро: Медиумското известување од аспект на лицата со попреченост“, ги пренесе ставовите и перцепцијата за медиумското известување од аспект на лицата со попреченост. Поздравни обраќања на Конференцијата имаа д-р Зоран Трајчевски,

директорот на АВМУ и г-а Лејла Дервишагич, раководителката на оперативно работење од Програмската канцеларија на Совет на Европа во Скопје, додека првата сесија ја модерираше членот на Советот на АВМУ г Зоран Фиданоски, а втората – д-р Снежана Трлевска, претседателка на Институтот РЕСИС. Конференцијата беше организирана во рамките на проектот ЈУФРЕКС2 „Слобода на изразување и слобода на медиумите во РС Македонија“, спроведуван заеднички од Европската Унија и Советот на Европа, а ја следеа претставници на професионални здруженија, невладини организации, здруженија на граѓани, институции и медиуми.

Што се однесува до дописите и соопштенија преку кои медиумите беа информирани за нивните обврски, процесот на нивно испраќање започна уште со денот на распишувањето на Локалните избори 2021, кога на сите радиодифузери им беше испратен допис по електронска пошта со потсетување за правилата од Изборниот законик што се применуваат во периодот од распишувањето на изборите до почетокот на изборната кампања. Потоа, три дена пред започнувањето на кампањата (24 септември) до сите нив беше испратен допис со кој беа потсетени за обврските од Изборниот законик што се применуваат за време на изборната кампања. Освен ова, веднаш откако беше забележано дека повеќе телевизии емитуваат ППР во кое учествуваа малолетници (7 октомври), Агенцијата со соопштение потсети дека за содржината на ППР е одговорен учесникот во изборната кампања, но оти одговорност имаат и радиодифузерите зашто учество на малолетници во ППР е изрично забрането во член 76 став 3 од Изборниот законик. Во два наврати, еднаш во првиот (на 10 октомври) и еднаш во вториот изборен круг (на 23 октомври) беа објавени соопштенија со кои радиодифузерите беа потсетени дека резултати од испитувањата на јавното мислење во врска со Локалните избори 2021 може да се објавуваат најдоцна пет дена пред датумот определен за одржување на изборите, при што, беше посочено и кои сè податоци треба да ги содржат во себе извештаите за ваквите испитувања. Освен ова, беше потсетено и дека резултатите од испитувањата спроведени на самиот ден на изборите не смеат да се објавуваат пред затворањето на избирачките места. Пред почетокот на изборниот молк и во првиот и во вториот круг од кампањата, Агенцијата преку соопштение навреме ги известува радиодифузерите за почетокот на молкот, како и за тоа кои правила треба да ги почитуваат при информирањето за изборниот процес, за притоа да не го прекршат молкот. Првото соопштение беше датирано на 14 октомври, а второто на 28 октомври.

Цел еден сет од дописи беа посветени на обврските околу платеното политичко рекламирање. Најпрвин (на 29 септември), радиодифузерите беа потсетени на обврските во врска со платеното политичко рекламирање за време на изборната кампања, односно дека Агенцијата треба да ги потврди нивните извештаи за реализирани услуги за ППР и за деталите од оваа постапка. Во дописот беа дадени и упатства кои релевантни документи и материјали треба радиодифузерите да ги доставуваат до регулаторното тело, во кој формат и со која динамика. Подоцна, (на 27 октомври), тие беа потсетени дека, согласно членот 85-а од Изборниот законик, се должни, на образец пропишан од Министерството за финансии, да поднесат извештај за рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и за средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, како и дека рокот за достава на овој извештај за првиот круг од изборната кампања истекува на 30 октомври, а за вториот круг - на 13 ноември 2021 година. Освен ова (на 29 октомври), радиодифузерите беа информирани дека согласно членот 76-д од Изборниот законик, Извештаите за реализирани услуги за објавеното платено политичко рекламирање за вториот круг од изборната кампања треба да ги достават до Агенцијата најдоцна до 3 ноември 2021 година, а откако ќе бидат потврдени, треба најдоцна до 12 ноември 2021 година целосната документација да ја достават до Државната изборна комисија. За полесна комуникација на радијата и телевизиите со Агенцијата за прашањата поврзани со платеното политичко рекламирање и за овој изборен процес беше користена посебната електронска адреса izbori@avmu.mk.

Кампањи од јавен интерес

Согласно Изборниот законик (член 75-д став 4), од распишувањето на изборите, па до нивното завршување, радиодифузерите не смеат да емитуваат кампањи финансирани од Буџетот на државата, од буџетите на општините и на градот Скопје и на сите други лица на кои со закон им е доверено вршење јавни овластувања, освен рекламните кои се финансираат од државниот буџет, но се исклучок пропишан со Законикот, какви што се кампањите на ДИК. Сепак, речиси во секој изборен процес се случува токму во текот на изборниот процес да треба да се емитуваат кампањи кои се однесуваат на прашања што засегаат значаен дел од општеството, така што нивното неемитување би можело да предизвика штета за јавниот интерес. Во случаи кога институции или други организации ќе се обратат до Агенцијата образложувајќи зошто во конкретниот случај јавниот интерес треба да има предност пред законската забрана, регулаторното тело препорачува дека таквите кампањи може да се емитуваат означени како бесплатно емитување, а конечната одлука за нивното емитување ја имаат радиодифузерите, во рамки на нивната независна уредувачка политика.

Во време на Локалните избори 2021 година вакви исклучоци се појавија во текот на август. Првиот се однесуваше на медиумската кампања за Пописот 2021, преку која Државниот завод за статистика (ДЗС) ја информираше јавноста за начинот на спроведување на пописот. Агенцијата сметаше дека оваа кампања треба да биде исклучок од забраната бидејќи Пописот требаше да се реализира во септември, а беше неопходно граѓаните навреме и целосно да бидат информирани за сите детали на попишувањето, особено во услови на пандемија од Ковид-19. Вториот исклучок беше кампањата на Владата на Република Северна Македонија за вакцинација, за која Агенцијата сметаше дека треба да биде исклучок бидејќи: се однесуваше на прашање кое засегаше значаен дел од општеството; нејзиното емитување беше неопходно за да може што поголем дел од граѓаните да добијат информации важни за заштита на јавното здравје; и мигот во којшто требаше да се емитува - пред почетокот на учебната година и во време на брзо и нагло ширење на тогашниот пандемиски бран, ѝ даваше одлика на итност и неодложност. Од друга страна, Владата побара Агенцијата да ја смета за исклучок и нејзината кампања за борба против корупцијата. Регулаторното тело оцени дека, иако таа беше несомнено важна и засегаше значаен дел од општеството, ја немаше истата карактеристика на итност и неодложност, поради што ја извести Владата дека емитувањето на оваа кампања на програмите на радиодифузерите пред завршувањето на Локалните избори 2021 година ќе го смета за прекршок на Изборниот законик.

До Агенцијата се обратија и други организации барајќи појаснување дали нивните кампањи се опфатени со забраната од Изборниот законик. Така, СИ Комјунিকেјшн, исто така во август, побараа информација за тоа дали емитување рекламнo видео за Законот за бесплатна правна помош, кое беше целосно финансирано и изработено со средства на Советот на Европа и Европската Унија, а беше наменето за потребите на Министерството за правда, ќе претставува прекршување на правилата за рекламирање во период на веќе распишани избори. Беше одговорено дека рекламните спотови коишто не се финансирани од изворите на средства наведени во член 75-д став 4 од ИЗ, не подлежат на оваа забрана.

Претставки

Во текот на Локалните избори 2021 година, до Агенцијата пристигнаа неколку претставки. Едната беше од Твоја партија, која сметаше дека дуелот на лидерите на СДСМ и на ВМРО-ДПМНЕ, организиран на ТВ Канал 5 на 21 септември 2021 година, претставува непочитување на забраната од Изборниот законик за предвременно започнување со изборна кампања. Во одговорот беше посочено дека надлежност да утврди предвременно започнување на кампања има ДИК, а во врска со ТВ емисијата - дека медиумите се независни во својата уредувачка политика и дека цензурата е забранета со Уставот.

Граѓанин поднесе претставка за тоа што на Фејсбук страницата на ТВ Кобра од Радовиш, непосредно пред почетокот на изборниот молк, било објавено обраќање од прес-конференција на Аница Боранлиева - Атанасова, носителка на советничката листа од СДСМ и коалицијата, во кое таа го прозвала подносителот на претставката. Нему му беше одговорено дека Агенцијата не е надлежна за Фејсбук, а оти извршениот мониторинг на програмата на ТВ Кобра покажа дека конкретното обраќање не било емитувано на телевизијата. Му беше посочено и дека, со оглед на фактот што објавувањето на обраќањето непосредно пред изборниот молк му ја ограничило можноста да одговори на ист начин, може да го искористи правото на одговор или исправка. За претставката беше известен и радиодифузерот.

Беше одговорено и на претставка во која се тврдеше дека во емисии на Првиот програмски сервис на Македонска телевизија учествувал вработен во МРТ кој истовремено бил и кандидат на Локалните избори 2021, како носител на советничка листата на ИНТЕГРА - Македонска конзервативна партија. Надзорот врз програмата на МРТ1 покажа дека претставката е неточна и подносителот беше известен за нејзината неоснованост, а за содржината на претставката беше информирана и МРТ1.

На крајот од октомври беше одговорено на мислењето за учество на деца во платено политичко рекламирање од Народниот правобранител, во кое се констатираше дека користењето деца во ППР претставува повреда на нивните права. Во одговорот беше објаснето дека Агенцијата веќе го утврди тој проблем и реагираше така што објави соопштение (на 7 октомври). Исто така, беше појаснето дека учеството на малолетници во ППР е законски забрането, дека Агенцијата со години наназад се залага за тоа учесниците во изборна кампања да не ги злоупотребуваат децата во своето платено политичко рекламирање и оти конечно, со најновите измени на Изборниот законик, одговорноста за содржината на ППР беше лоцирана кај партиите/коалициите/кандидатите. Сепак, беше потенцирано и оти казнената одредба (прекршочна санкција) и натаму не е насочена кон нарачателите на ППР - како субјекти кои навистина ја вршат злоупотребата на малолетниците, туку кон радиодифузерите – субјектите кои го емитуваат веќе подготвеното платено политичко рекламирање. И покрај посочувањето на овој суштински проблем, на 16 декември, Народниот правобранител до Агенцијата испрати Укажување во кое го охрабри регулаторот во иднина да покренува прекршочни постапки против радиодифузерите кои ќе емитуваат ППР во кое учествуваат деца.

Соработка со ДИК

Агенцијата, и во текот на овој изборен процес ги исполни сите свои обврски кон Државната изборна комисија, до која редовно испраќаше извештаи и тоа пред почетокот на изборната кампања (6 август – 26 септември) на седмично ниво, а во текот на кампањата (27 септември – 29 октомври) – на дневно ниво. Во рамки на законските рокови беа доставени и извештаите за платеното политичко рекламирање. Позитивно беше одговорено и на Барањето за поддршка од ДИК, при што до радиодифузерите беше испратен допис за тоа дека нејзината медиумска кампања „Провери се – Ти си на ред“ треба да ја емитуваат означена како бесплатно емитување.

Соработка со други субјекти

За Локалните избори 2021 година, Агенцијата оствари соработка со Мисијата за набљудување на изборите на Канцеларијата на ОБСЕ за демократски институции и човекови права (ОДИХР). Беа реализирани три онлајн состаноци меѓу претставници на Мисијата и на Агенцијата, и тоа на 21 септември и на 4 и на 16 октомври.

Државната комисија за спречување корупција, во почетокот на октомври, од Агенцијата побара да и достави информации за тоа дали независната кандидатка за градоначалничка на Скопје Данела Арсовска имаше

закупено и искористено време за ППР, дали ВМРО - ДПМНЕ користеше дел од своето ППР за рекламирање на г-а Арсовска и дали притоа, како нарачател на тоа ППР беше означено ВМРО – ДПМНЕ? Во Одговорот, АВМУ посочи дека до 7 октомври, ниту еден радиодифузер којшто беше регистриран за емитување ППР во Регистарот на ДИК немаше склучено договор за ППР со кандидатката Данела Арсовска; со мониторингот немаше регистрирано ППР на кое како нарачател се појавуваше г-а Арсовска, а дека во дел од ППР чиј нарачател беше ВМРО – ДПМНЕ, имаше спотови за неа.

ПРОГРАМСКИ И ДРУГИ ОБВРСКИ НА РАДИОДИФУЗЕРИТЕ

Програмски надзори

Во извештајната година беа реализирани сите редовни надзори врз радиодифузерите планирани во Годишниот план за вршење програмски надзор во 2021 година, а беа спроведени и вонредни надзори по службена должност или иницирани од претставки на физички лица, како и контролни надзори по изречени мерки јавна опомена за констатирани прекршувања. За неколку од изречените мерки јавна опомена на крајот од 2021 година, контролните надзори ќе бидат направени на почетокот од 2022 година и тие не се опфатени во овој Извештај. Од сите реализирани програмски надзори, произлегоа вкупно 137 извештаи - 110 од редовните, 3 од вонредните и 24 од контролните надзори.

Во продолжение е даден преглед на сите програмски надзори претставени месец по месец, според периодот на нивното завршување, освен на надзорите што се однесуваат на почитувањето на професионалните стандарди во известувањето и на забраната за поттикнување говор на омраза, кои се составен дел на главата *Поттикнување на слободата на изразување и на слободата на медиумите*.

Јануари

- **Редовни програмски надзори** врз радио програмските сервиси на Јавниот радиодифузен сервис Македонска радиотелевизија (МРА1, МРА2 и МРА3). Со надзорите не беа констатирани прекршувања на ЗААВМУ и на подзаконските акти.
- **Контролни програмски надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ Спектра и ТВ Ускана Медиа за почитувањето на член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (изворно создадена програма). Со надзорите беше констатирано дека радиодифузерите ги отстраниле прекршувањата на Законот.
- **Контролни програмски надзори** врз телевизискиот програмски сервис ТВ Плус за почитувањето: на член 64 став 1 од ЗААВМУ (употреба на јазикот во програмите на радиодифузерите); на член 100 став 1 од ЗААВМУ (времетраење на рекламирање и телешопинг спотови); на член 55 ставови 5, 6 и 7 од ЗААВМУ (пасирање производи) и на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на два члена од Правилникот за заштита на малолетните лица: член 16 (временски периоди за емитување на категориите програми) и член 17 (описи на категориите програми). Со надзорите беше констатирано дека радиодифузерот ги отстранил претходно констатирани прекршувања.
- **Контролен програмски надзор** врз телевизискиот програмски сервис ТВ Спектра за почитувањето на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на членовите 16 (временски периоди за емитување на категориите

програми) и 17 (описи на категориите програми) од Правилникот за заштита на малолетните лица. Со надзорот беше констатирано дека радиодифузерот ги отстранил прекршувањата.

- **Контролен програмски надзор** врз телевизискиот програмски сервис ТВ Ирис за почитувањето на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на членовите 17 (описи на категориите програми) и 19 (аплицирање на предупредувачката сигнализација) од Правилникот за заштита на малолетните лица. Со надзорот беше констатирано дека радиодифузерот делумно постапил по изречената мерка, односно дека продолжил со вршење на повредата од членот 50 став 3 од ЗААВМУ и на членот 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица.

Февруари

- **Редовни програмски надзори** врз телевизиските програмски сервиси на Јавниот радиодифузен сервис Македонска радиотелевизија (MPT1, MPT2, MPT3, MPT4 и MPT5). Со надзорите беа констатирани неколку прекршувања, и тоа, кај MPT4 на член 92 став 1 од ЗААВМУ (изворно создадена програма), кај MPT2 на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на член 22 став 2 од Правилникот за заштита на малолетните лица (објавите/промотивните најави треба да бидат обележани со визуелниот знак што ја сигнализира категоријата програма што се најавува), и кај MPT5 на членот 50 став 3 од ЗААВМУ и на член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица (аплицирање на предупредувачка сигнализација).
- **Редовни програмски надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ 21-М, ТВ Шења, ТВ Клан Македонија и ТВ Сонце. Со надзорите беше констатирано прекршување кај ТВ 21-М на член 92 став 1 од ЗААВМУ (изворно создадена програма како македонски аудиовизуелни дела).
- **Вонреден програмски надзор** реализиран по претставка од физичко лице врз програмскиот сервис ТВ Сител во однос на правилата за заштита на малолетните лица. Предмет на надзорот беа серијалите „Горка земја“ и „Ангели“. Со надзорот не беше констатирано прекршување на ЗААВМУ и на одредбите од Правилникот за заштита на малолетните лица. За наодите од надзорот беа известени подносителката на претставката и медиумот.
- **Контролен програмски надзор** врз телевизискиот програмски сервис ТВ Здравкин за почитувањето на член 98 став 2 од ЗААВМУ (услови за рекламирање и телешопинг) и на членот 14 став 4 од Правилникот за нови рекламни техники. Со надзорот беше констатирано дека радиодифузерот постапил по изречената мерка и го отстранил прекршувањето.

Март

- **Редовни програмски надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ Алфа, ТВ Сител, ТВ Телма, ТВ Алсат-М, ТВ Канал 5, Наша ТВ и ТВ 24 Вести. Со надзорите беше констатирано прекршување кај ТВ Алфа на член 64 став 1 од ЗААВМУ (јазик на емитување) и кај ТВ Сител на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на членовите 16 (временски периоди за емитување на категориите програми) и 17 (описи на категориите програми) од Правилникот за заштита на малолетните лица. Бидејќи, во текот на редовниот надзор за ТВ Сител, пристигна и претставка од физичко лице во однос на правилата за заштита на малолетните лица во играниот серијал „Ангели“, редовниот надзор беше проширен на повеќе денови од март за да се анализираат повеќе епизоди од серијалот и да се провери дали е соодветна категоризацијата на програмата направена од радиодифузерот. На двата медиума им беше изречена мерката јавна опомена. Исто така, на ТВ

Сител му беше препорачано да ја замени категоризацијата на серијалот од Втора (8+) во Трета категорија програма (12+) која може да се емитува само во периодот од 20 до 05 часот и согласно на тоа да го помести терминот на емитување на репризите од серијалот.

Април

- **Контролни програмски надзори** врз програмскиот сервис MPT2 за почитувањето на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на член 22 став 2 од Правилникот за заштита на малолетните лица (неозначување на најавите за играните програми со соодветна предупредувачка сигнализација) и врз програмскиот сервис MPT5 за почитувањето на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица (аплицирање на предупредувачка сигнализација). Со надзорите беше констатирано дека MPT2 и MPT5 постапиле по изречените мерки јавна опомена и ги отстраниле прекршувањата.

Мај

- **Редовни програмски надзори** врз радио програмските сервиси Радио Антена 5, Радио Канал 77, Метрополис Радио и ЈОН - Радио. Со надзорите не беа констатирани прекршувања.
- **Контролен програмски надзор** врз телевизискиот програмски сервис ТВ Сител во однос на правилата за заштита на малолетници. Целта на овој надзор беше да се провери дали радиодифузерот ги усогласил со ЗААВМУ и со Правилникот за заштита на малолетните лица категоризацијата и периодот на емитување на серијалот „Ангели“. Со надзорот беше констатирано дека продолжил со вршење на повредата од членот 50 став 3 од ЗААВМУ и на членовите 16 и 17 од Правилникот (погрешна категоризација на програмата и несоодветен период на емитување), така што Советот на Агенцијата покренa прекршочна постапка.
- **Контролен програмски надзор** врз телевизискиот програмски сервис ТВ Ирис за почитувањето на членот 50 став 3 од ЗААВМУ и членот 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица (аплицирање на предупредувачка сигнализација за категоријата програма). Со надзорот беше констатирано дека радиодифузерот постапил по изречената мерка јавна опомена.
- **Контролен програмски надзор** врз телевизискиот програмски сервис ТВ Алфа за почитувањето на членот 64 став 1 од ЗААВМУ (јазик на емитување на програмата). Со надзорот беше констатирано дека радиодифузерот постапил по изречената мерка јавна опомена.
- **Контролни програмски надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ 21-М и MPT4 за почитувањето на членот 92 став 1 од ЗААВМУ (изворно создадена програма). Со надзорите беше констатирано дека ТВ 21-М и MPT4 постапиле по изречените мерки јавна опомена и ги отстраниле прекршувањата.

Јуни

- **Редовен програмски надзор** врз 12 телевизиски програмски сервиси на државно ниво (MPT, ТВ Сител, ТВ Канал 5, ТВ Телма, ТВ Алфа, ТВ Алсат-М, ТВ 24 Вести, Наша ТВ, ТВ Сонце, ТВ 21-М, ТВ Шења и ТВ Клан) во однос на годишната обврска за емитување европски аудиовизуелни дела. Надзорот покажа дека, во 2020 година, сите радиодифузери ја исполниле оваа обврска.

- **Редовен програмски надзор** врз 12 телевизиски програмски сервиси на државно ниво (МРТ, ТВ Сител, ТВ Канал 5, ТВ Телма, ТВ Алфа, ТВ Алсат-М, ТВ 24 Вести, Наша ТВ, ТВ Сонце, ТВ 21-М, ТВ Шења и ТВ Клан) во однос на обврската во годишниот буџет за програма да одвојат најмалку 10% за набавка на европски аудиовизуелни дела од независни продуценти, како и во однос на тоа дека најмалку половина од ваквите емитувани дела нема да бидат постари од пет години. Надзорот покажа дека сите радиодифузери, во 2020 година, ја исполниле и оваа обврска.
- **Редовни програмски надзори** врз радио програмските сервиси РА Роса-АБ, РА Зона М-1, РА Урбан ФМ, ЕФ-ЕМ 90.3 - Спортско радио и РА РФМ. Со надзорите не беа констатирани прекршувања.

Јули

- **Редовни програмски надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ Едо, Сити ТВ, ТВ Кобра, ТВ Коха, КТВ и ТВ М НЕТ–ХД. Со надзорите беа констатирани прекршувања кај ТВ Едо, ТВ Коха, Сити ТВ и КТВ. ТВ Едо ги прекрши: член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (процент на програма изворно создадена како македонски аудио или аудиовизуелни дела и половина од квотата македонски аудиовизуелни дела да се емитува во периодот од 7 до 19 часот), член 55 ставови 5, 6 и 7 од ЗААВМУ (пласирање производи) и член 98 став 2 од ЗААВМУ (емитување реклами на поделен екран). Прекршувањето кај ТВ Коха беше на член 92 став 3 од ЗААВМУ (половина од квотата македонски аудиовизуелни дела да се емитува во периодот од 7 до 19 часот). Сити ТВ ги прекрши член 92 став 3 од ЗААВМУ (половина од квотата македонски аудиовизуелни дела да се емитува во периодот од 7 до 19 часот) и член 50 став 3 од ЗААВМУ (не беше применета предупредувачка сигнализација врз играна програма наменета за малолетна публика). КТВ имаше прекршување на член 98 став 2 од ЗААВМУ (емитување реклами на поделен екран).
- **Вонреден мониторинг** произлезен од обврските според Меморандумот за соработка потпишан меѓу АВМУ и Агенцијата за храна и ветеринарство (АХВ), при што беше направена анализа на аудиокомерцијалните комуникации во врска со храна, пијалоци и додатоци во исхрана емитувани на 6 мај 2021 година на програмските сервиси на комерцијалните национални радиостаници: РА Антена 5, РА Метрополис, РА Канал 77 и РА Јон. До АХВ беа доставени детални податоци (медиум по медиум и збирно) за 17 реклами за различни производи што се користат за храна, 12 за пијалоци и 4 за додатоци во исхрана. Целта на мониторингот, за АВМУ, беше да се утврди дали радиодифузерите емитуваат комерцијални комуникации со посебни нутритивни/здравствени тврдења што можат да ја заведат публиката преку невистинити тврдења и да создадат „лажна претстава“ за квалитетот, географското потекло, карактеристиките и за природата на услугите и/или на производите. АХВ ќе ги користи овие податоци за активности од својата надлежност.

Септември

- **Контролни програмски надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ КТВ и ТВ Едо за почитување на членот 98 став 2 од ЗААВМУ (услови за рекламирање и телешопинг) и член 14 став 4 од Правилникот за нови рекламни техники (рекламирање на поделен екран). Со надзорите беше констатирано дека радиодифузерите постапиле по изречените мерки јавна опомена и ги отстраниле прекршувањата.

Ноември

- **Редовни програмски надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ Дуге, Г-ТВ, ТВ Гурра, ТВ Канал 8 и ТВ Протел. Со надзорот беа констатирани прекршувања кај три телевизии. Кај ТВ Дуге - на член 55 став 5 од ЗААВМУ (пласирање производи) и член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (изворно создадена програма). Г-ТВ ги имаше прекршено член 50 став 3 од ЗААВМУ, во корелација со два члена од Правилникот за заштита на малолетните лица - 16 (временски периоди за категориите програми) и 19 (аплицирање на предупредувачка сигнализација), потоа член 64 став 1 од ЗААВМУ (употреба на јазикот) и член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (изворно создадена програма). ТВ Гурра, пак, го прекрши член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (изворно создадена програма).
- **Контролни програмски надзори** врз телевизиските програмски сервиси на ТВ Едо за почитување на членот 55 ставови 5, 6 и 7 од ЗААВМУ (пласирање производи) и на член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (изворно создадена програма), на ТВ Коха за почитувањето на член 92 став 3 од ЗААВМУ (изворно создадена програма во периодот од 7 до 19 часот) и на Сити ТВ за почитувањето на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на членот 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица (аплицирање на предупредувачка сигнализација), како и за член 92 став 3 од ЗААВМУ (изворно создадена програма во периодот од 7 до 19 часот). Со надзорот беше констатирано дека Сити ТВ не постапила по изречените мерки, односно продолжила да ги крши членот 50 став 3 од ЗААВМУ и членот 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица, како и членот 92 став 3 од ЗААВМУ, така што и во двата случаи, Советот на Агенцијата покренала прекршочни постапки. Рокот за спроведување на овие контролни надзори беше во октомври, но поради реализацијата на мониторингот на изборното медиумско претставување за Локалните избори 2021 година, беа реализирани во ноември.
- **Вонреден програмски надзор** реализиран по службена должност врз програмскиот сервис Сити ТВ. Со надзорот беше констатирано прекршување на член 92 став 1 од ЗААВМУ (изворно создадена програма).

Декември

- **Редовни програмски надзори** врз непрофитните радио програмски сервиси Радио Марија - Благовест од Струмица, Универзитетското Радио Студент ФМ 92.9 од Скопје, Универзитетското Радио УГД ФМ од Штип и Универзитетското Радио УКЛО ФМ од Битола. Со надзорите не беа констатирани прекршувања.
- **Вонреден програмски надзор** реализиран по претставка од физичко лице врз програмскиот сервис ТВ Алфа во однос на правилата за заштита на малолетните лица. Со надзорот беше констатирано прекршување на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на два члена од Правилникот за заштита на малолетните лица: 16 (временски периоди за емитување на категориите програми) и 17 (описи на категориите програми). Предмет на надзорот беа првите четири епизоди од играниот серијал од турско производство „Величествениот“. Анализата на епизодите од играниот серијал „Величествениот“ покажа дека биле погрешно означени како програма од Втора категорија (8+) и биле емитувани во несоодветни програмски термини. Според критериумите од Правилникот, целиот серијал „Величествениот“ треба да биде означен како програма од Трета категорија, која не се препорачува за деца под 12 години, односно сите негови епизоди треба да бидат емитувани само во периодот од 20:00 до 05:00 часот. На ТВ Алфа и беше изречена мерка јавна опомена, а за наодите од надзорот беше известен и подносителот на претставката.

Административни надзори

Во 2021 година беа реализирани и сите надзори врз радиодифузерите планирани во годишниот План за вршење административен надзор. Со оглед на тоа дека со редовните надзори кај некои радиодифузери беа констатирани прекршувања и им беа изречени мерки јавна опомена, по истекот на рокот утврден во решението за изрекување мерка беа реализирани и неколку контролни надзори. За неколку од изречените мерки јавна опомена на крајот од 2021 година, контролните надзори ќе бидат направени на почетокот од 2022 година и тие не се опфатени во овој Извештај. Од спроведените вкупно 48 административни надзори, 37 беа редовни и 11 контролни. Еден од редовните административни надзори беше спроведен врз сите 45 телевизиски и 67 радио програмски сервиси кои емитувале програма, бидејќи со него се утврдуваше дали тие се придржувале до програмскиот концепт кој е составен дел од нивната дозвола.

Во продолжение даден е преглед на сите административни надзори претставени според периодот на нивното завршување.

Јануари

- **Редовни административни надзори** врз радио програмските сервиси на Јавниот радиодифузен сервис (МРА1, МРА2 и МРА3). Со надзорите не беа констатирани прекршувања на ЗААВМУ и на Законот за медиуми.
- **Контролни административни надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ Плус и ТВ Спектра за член 51 став 1 од ЗААВМУ (информации за корисниците). Со надзорите беше констатирано дека радиодифузерите ги отстраниле прекршувањата.

Февруари

- **Редовни административни надзори** врз телевизиските програмски сервиси на Јавниот радиодифузен сервис Македонска радиотелевизија (МРТ1, МРТ2, МРТ3, МРТ4 и МРТ5). Со надзорите беа констатирани прекршувања кај четири од сервисите: МРТ2 на член 51 став 1 од ЗААВМУ (информации за корисниците), МРТ3 на член 51 став 1 од ЗААВМУ (информации за корисниците) и на член 14 од Законот за медиуми (импресум), МРТ4 на член 51 став 1 од ЗААВМУ (информации за корисниците) и на член 14 од Законот за медиуми (импресум), и МРТ5 на член 51 став 1 од ЗААВМУ (информации за корисниците).
- **Редовни административни надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ 21-М, ТВ Шења, ТВ Клан Македонија и ТВ Сонце. Со надзорите, кај ТВ Клан Македонија беше констатирано прекршување на член 14 од Законот за медиуми (импресум).

Март

- **Редовни административни надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ Алфа, ТВ Сител, ТВ Телма, ТВ Алсат-М, ТВ Канал 5, Наша ТВ и ТВ 24 Вести. Со надзорите не беа констатирани прекршувања.

Април

- **Контролни административни надзори** за почитувањето на член 51 став 1 од ЗААВМУ (информации за корисниците) врз телевизиските програмски сервиси на Јавниот радиодифузен сервис - МРТ2, МРТ3, МРТ4 и МРТ5. Со надзорите беше констатирано дека тие постапиле по изречените мерки јавна опомена и ги отстраниле прекршувањата.
- **Редовни административни надзори** врз сите радиодифузери што емитувале радио и телевизиска програма во 2020 година за почитувањето на член 15 став 5 од Законот за медиуми. Со надзорот беше констатирано дека вкупно 112 радиодифузери ја исполнија обврската да достават извештај за спроведување на обврските утврдени во дозволите за радио или телевизиско емитување за 2020 година, од нив 45 телевизии и 67 радиостаници. Во законски утврдениот рок, до 31 март 2021 година, извештаите ги доставија вкупно 34 телевизии и 50 радија. Според податоците од доставените извештаи, сите радиодифузери генерално биле во рамки на програмските концепти утврдени во дозволите за емитување.

Мај

- **Редовни административни надзори** врз радио програмските сервиси Радио Антена 5, Радио Канал 77, Метрополис Радио и ЈОН - Радио. Со надзорите не беа констатирани прекршувања.
- **Контролни административни надзори** врз телевизиските програмски сервиси МРТ3, МРТ4 и ТВ Клан Македонија за почитувањето на член 14 од Законот за медиуми (импресум). Со надзорите беше констатирано дека радиодифузерите постапиле по изречените мерки јавна опомена и ги отстраниле прекршувањата.

Јуни

- **Редовни административни надзори** врз радио програмските сервиси РА Роса-АБ, РА Зона М-1, РА Урбан ФМ, ЕФ-ЕМ 90.3-СПОРТСКО РАДИО и РА РФМ за почитување на административните обврски од Законот за медиуми и ЗААВМУ. Со надзорите не беа констатирани прекршувања.

Јули

- **Редовни административни надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ Едо, Сити ТВ, ТВ Кобра, ТВ Коха, КТВ и ТВ М НЕТ-ХД. Констатирани беа две прекршувања на член 14 од Законот за медиуми (импресум) – кај ТВ Едо и кај Сити ТВ.

Ноември

- **Редовни административни надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ Дуе, Г-ТВ, ТВ Гурра, ТВ Канал 8 и ТВ Протел. Констатирано беше прекршување на член 14 од Законот за медиуми (импресум) кај ТВ Дуе и прекршување на член 51 од ЗААВМУ (информации достапни за корисниците) кај ТВ Дуе и ТВ Гурра.
- **Контролни административни надзори** врз телевизиските програмски сервиси ТВ Едо и Сити ТВ за непочитувањето на член 14 од Законот за медиуми (импресум). Со надзорите беше констатирано

дека радиодифузерите постапиле по изречените мерки јавна опомена и ги отстраниле прекршувањата.

Декември

- **Редовни административни надзори** врз непрофитните радио програмски сервиси Радио Марија - Благовест од Струмица, Универзитетското Радио Студент ФМ 92.9 од Скопје, Универзитетското Радио УГД ФМ од Штип и Универзитетското Радио УКЛО ФМ од Битола. Констатирано беше прекршување на член 51 од ЗАВМУ (информации достапни за корисниците) кај Радио Студент ФМ 92.9 од Скопје.

Надзор над исполнувањето на минималните кадровски услови

За да констатира дали радиодифузерите ги исполнуваат минималните кадровски услови за обезбедување телевизиско или радиоemitување, коишто се утврдени во „Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско emitување“, Агенцијата во септември изврши увид во податоците за бројот и структурата на вработените кај сите радиодифузери, и притоа констатираше дека 20 од нив не ги исполнуваат потребните кадровски услови. Станува збор за следниве: ТВ Сити, ТВ Нова, ТВ Канал 8, ТВ Протел, ТВ Здравкин, ТВ Дуге, Г-ТВ, РА Арачиња, РА Буба Мара, РА Сити, РА 106, РА Актуел, РА Б-97, РА Комета, РА Балкан ФМ, РА Тајм, РА Мефф, РА Холидеј, РА Еко и РА 7.

Имајќи предвид дека податоците на коишто беше направен увидот се однесуваа на 2020 година, односно ги прикажуваа бројот и структурата на вработените лица на 31.12.2020 година, Агенцијата испрати писмени дописи до сите 20 и побара од нив да и достават документи од кои ќе може да провери дали во тој момент ги исполнуваат минималните кадровски услови.

Врз основа на документацијата што ја доставија, во периодот септември-ноември 2021 година беа извршени вонредни административни надзори на сите 20 радиодифузери и беше утврдено дека кадровските услови не ги исполнуваат два - локалната телевизија Нова од Гевгелија и локалната радиостаница Актуел од Битола. Согласно „Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско emitување“, ТВ Нова требаше да има најмалку пет вработени, од кои најмалку три да имаат високо образование и да бидат ангажирани како новинари, додека РА Актуел требаше да има најмалку три вработени, од кои двајца со високо образование, вработени како новинари во радиодифузерот. Имајќи ги предвид констатираните прекршувања од страна на овие два радиодифузери, Агенцијата во ноември им ги одзеде дозволите за телевизиско, односно радиоemitување.

Стручен надзор

Во 2021 година, поради промена на локацијата на просториите во кои произведуваат програма (студијата), Агенцијата изврши стручен надзор на ТВ КТВ, која emitува програма на регионално ниво во регионот Д1 – Црн Врв Велес, и на ТВ Клан, која emitува програма на државно ниво. Надзорите беа спроведени со цел да се утврди дали техничките услови на студијата се во согласност со дозволите за телевизиско emitување на овие радиодифузери. Со надзорите не беа констатирани прекршувања кај ниеден од нив.

Следење на обврската за плаќање на годишниот надоместок за дозвола за телевизиско или радио емитување

Во 2021 година, Агенцијата достави фактури за плаќање на годишниот надоместок до сите трговски радиодифузни друштва и до непрофитните радиодифузни установи. Поради неисполнување на оваа обврска во законски утврдениот рок, Агенцијата покренa вкупно 28 постапки за одземање на дозволите за телевизиско или радио емитување. Две од нив беа запрени поради тоа што радиодифузерите во целост го платија надоместокот по покренување на постапките. Останатите 26 постапки беа запрени поради тоа што со Одлуката на Владата на РС Македонија од 24.02.2021 година, од државниот буџет беа одобрени 50.000.000,00 денари наменети за поддршка за справување со кризата предизвикана од Коронавирусот COVID-19, а заради реализација на мерката 3 од Петтиот пакет економски мерки со која се обезбедија средства за финансиска поддршка на радиодифузерите за надомест на средства платени по основ на такси, давачки и надоместоци за вршење радиодифузна дејност.

ЈАВНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО НА РАДИОДИФУЗЕРИТЕ

Во насока на следење на исполнувањето на обврските на радиодифузерите за обезбедување јавност во своето работење, Агенцијата во 2021 година изврши четири редовни и еден контролен административен надзор.

Предмет на три редовни и на контролниот надзор беше член 15 став 3 од Законот за медиуми, во којшто е утврдена обврска за радиодифузерите најмалку три пати годишно, во ударни термини на сопствената програма да ги објават податоците за: 1) сопственичката структура, односно називот и седиштето на правните лица или името и местото на престојување на физичките лица кои се сопственици на акции или на удел кај издавачот на медиумот, со податоци за процентот на акциите или уделот кој го стекнале и датумот на стекнување, 2) одговорниот уредник/уредници, и 3) изворите на финансирање во претходната година (реклами, спонзорство, продажба на содржини, услуги обезбедени на трети страни и слично).

Радиодифузерите се должни овие податоци првиот пат да ги објават најдоцна до 31 март во тековната година, вториот пат најдоцна до 30 јуни и третиот пат најдоцна до 31 октомври. Согласно Годишниот план за вршење административен надзор во 2021 година, редовните надзори во врска со исполнувањето на оваа обврска беа извршени во април, јули и ноември, и тоа над сите 111 радиодифузери коишто емитуваа телевизиска или радиопрограма. Со надзорите во април и јули беше констатирано дека во првиот и вториот рок утврден од страна на Агенцијата, сите радиодифузери во целост ја исполниле обврската, додека во третиот рок обврската не ја исполни само локалната радиостаница Лав. Агенцијата писмено го опомена овој радиодифузер за стореното прекршување и му наложи да го усогласи своето работење со Законот за медиуми. Контролниот надзор на РА Лав беше извршен во декември и со него беше утврдено дека радиостаницата ја исполни наведената законска обврска, односно ги објави податоците на сопствената програма и до Агенцијата достави снимка од објавената содржина.

Предмет на четвртиот редовен административен надзор беше обврската од член 15 став 1 од Законот за медиуми, според која радиодифузерите се должни да обезбедат јавност во своето работење кон регулаторот, на начин што до 31 март во тековната година ќе му достават податоци за сопственичката структура, уредништвото, изворите на финансирање во претходната година, вкупните приходи што ги оствариле и расходите што ги направиле од обезбедувањето на дејноста, како и податоци за просечната

гледаност или слушаност на радиодифузерот во претходната година. Следењето на исполнувањето на оваа обврска, вклучувајќи ја и комплетноста и уредноста на доставената документација, траеше во текот на целиот април. Со надзорот Агенцијата констатираше дека обврската ја исполниле сите 111 радиодифузери коишто поседуваа дозвола за телевизиско или радио емитување.

За да обезбеди поголема транспарентност на сопственичката структура на медиумите, Агенцијата во јуни изработи „Анализа на медиумската сопственост во 2021 година“³, во која се претставени податоци за актуелните сопственици на медиумите (радиодифузерите и издавачите на печатени медиуми), за интеграцијата на капиталот кај радиодифузерите и за промените во сопственичката структура на радиодифузерите во 2020 година. За изработката на оваа анализа Агенцијата користеше официјални податоци за сопственоста на радиодифузерите од Централниот регистар на РС Македонија, а за издавачите на печатени медиуми, покрај податоци од Централниот регистар, користеше и податоци од објавите во дневен весник коишто тие ги извршиле во рамки на исполнувањето на обврската од Законот за медиуми за обезбедување јавност во работењето.

Во 2021 година, Централниот регистар на РС Македонија го пушти во употреба Регистарот на вистински сопственици, чија цел, како што беше посочено е да се обезбеди „зголемување на транспарентноста во сопственичката структура на правните лица во земјата и исполнување на меѓународните и ЕУ стандарди за борба со перење пари и финансирање тероризам“. Обврската за воспоставување на овој регистар беше утврдена во Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, според кој „вистински сопственик“ е секое физичко лице (лица) кое е краен сопственик на субјектот или го контролира субјектот и/или физичко лице (лица) во чие име и за чија сметка се извршува трансакција. Поимот вклучува и физичко лице (лица) кое врши крајна и ефективна контрола над правно лице или странски правен аранжман, а за точноста, адекватноста и ажурноста на податоците внесени во Регистарот се одговорни овластените лица на правните субјекти.

Во текот на јуни 2021 година, Агенцијата изврши увид во Регистарот на вистински сопственици, за да констатира кои се вистинските сопственици на радиодифузерите, при што беше констатирано дека од вкупно 111 радиодифузери, кај само еден – локалната радиостаница ТРД РАДИО ПРО-ФМ ДООЕЛ од Гостивар, во Регистарот на вистински сопственици е евидентирано друго лице отколку во Тековната состојба. Агенцијата се обрати со допис до радиодифузерот и побара од него да ја извести за причините за ваквата состојба, по што ТРД РАДИО ПРО-ФМ ДООЕЛ од Гостивар ја извести Агенцијата дека е спроведена промена на податоците во Регистарот на вистински сопственици, за што достави и доказ од Централниот регистар на РС Македонија.

ЗАШТИТА НА ПЛУРАЛИЗМОТ И ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА СОПСТВЕНОСТА НА РАДИОДИФУЗЕРИТЕ

Постапување по поднесени известувања за промена на сопственичката структура

Врз основа на претходно доставени известувања за промена на сопственичката структура, а откако беше констатирано дека со предложените промени не се прекршуваат одредбите од ЗААВМУ, Советот на

³ Достапна на: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2021/07/2.1.-Анализа-на-медиумската-сопственост-во-2021-година.pdf>

Агенцијата донесе десет одлуки со коишто одобри промени во сопственоста на девет радиодифузери (две одлуки се однесуваа на промена на сопственичката структура на РА Комета). Станува збор за следните:

1. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТРД РАДИО СВЕТИ НИКОЛЕ ДОО Свети Николе, и тоа за истапување на правното лице ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ Скопје и за пристапување на физичкото лице Цветан Настевски од Скопје;
2. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТРД КОМЕТА 2000 Раде ДООЕЛ Гостивар, и тоа за истапување на физичкото лице Раде Исајоски од Гостивар и за пристапување на физичкото лице Слободанка Исајоска од Гостивар;
3. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТРД КТВ ДООЕЛ Кавадарци, и тоа за истапување на физичкото лице Марјан Тодоров од Кавадарци и за пристапување на физичкото лице Ангел Данов од Кавадарци;
4. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТРД за радиоактивности РАДИО ЗОРА ДООЕЛ Делчево, и тоа за истапување на физичкото лице Лидија Антовска од Делчево и за пристапување на физичкото лице Сунчица Маринкова-Сосиева од Делчево;
5. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТРД КОМЕТА 2000 Раде ДООЕЛ Гостивар, и тоа за истапување на физичкото лице Слободанка Исајоска од Гостивар и за пристапување на физичкото лице Зоран Маџоски од Гостивар;
6. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТДРД ТВ ШУТЕЛ ДООЕЛ Скопје, и тоа за истапување на физичкото лице Фари Елез од Скопје и за пристапување на физичкото лице Валентин Бајрам од Скопје;
7. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТРД ТВ-СТАР ДОО Штип, и тоа за истапување на физичкото лице Симјончо Марјанов од Штип и за пристапување на физичкото лице Христијан Марјанов од Штип;
8. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТРД РАДИО ВАТ ДОО Скопје, и тоа за истапување на физичкото лице Рахим Кадри од Скопје и за пристапување на физичкото лице Мефаил Кадри од Скопје;
9. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТРД СИТИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Скопје, и тоа за истапување на правното лице Друштво за трговија и услуги ПРЕМИУМ АГС ДОО увоз-извоз Скопје и за пристапување на правното лице Друштво за производство трговија и услуги ФИЛА ГРУПА ДОО Скопје; и
10. Одлука со која се дозволува промена на сопственичката структура на ТРД УРБАН ФМ РАДИО ДООЕЛ Скопје, и тоа за истапување на правното лице Друштво за трговија и услуги УРБАН ВЕЈВ ДОО Скопје и за пристапување на физичкото лице Митко Арнаудов од Скопје.

Следење на промените на сопственоста на радиодифузерите

Во членот 41 од ЗААВМУ е утврдено дека пред спроведување на каква било промена на сопственичката структура, радиодифузерот е должен да ја извести Агенцијата и дека радиодифузерот не смее да ја спроведе промената на сопственичката структура пред истата да биде одобрена од страна на Агенцијата. Имајќи ги предвид овие одредби, Агенцијата во мај изврши вонреден административен надзор над сите 111

радиодифузери за да провери дали евентуално некој ги прекршил истите. Надзорот се спроведе на начин што беа споредени податоците за сопственоста на радиодифузерите со коишто располага Агенцијата и податоците за сопственоста од тековните состојби на радиодифузерите коишто самите радиодифузери ги доставија во Агенцијата при исполнувањето на обврската од член 15 став 1 од Законот за медиуми. Со надзорот не беа констатирани прекршувања кај ниту еден радиодифузер.

Подоцна истиот месец, при редовен увид во огласниот дел на веб страницата на Централниот регистар на РС Македонија, стручната служба на Агенцијата констатираше дека е извршена промена на основачите на ТРД ТВ НОВА ДОО Гевгелија. Поради тоа, Агенцијата по службена должност изврши вонреден административен надзор и констатираше дека телевизијата извршила промена во сопственичката структура без претходно да го извести регулаторот и пред промената да биде одобрена од страна на Агенцијата. Имајќи го предвид стореното прекршување, Агенцијата писмено го опомена радиодифузерот и му наложи да го усогласи своето работење со законот и до Агенцијата да достави податоци и документи од коишто ќе може да утврди дали со реализираната промена се создава недозволена медиумска концентрација во смисла на ЗАБМУ.

Следење на сопственичката структура на радиодифузерите од аспект на почитувањето на законските одредби поврзани со ограничувањата за стекнување сопственост и спречување недозволена медиумска концентрација

Агенцијата во јули поведе постапка за утврдување постоење на недозволена медиумска концентрација кај ТВ Нова од Гевгелија, поради тоа што лицето кое беше сопственик и управител на телевизијата, истовремено се јавуваше и како сопственик и управител на Трговското радиодифузно друштво НОВА К-12 ДООЕЛ Гевгелија, регистрирано за вршење на дејности за огласување преку медиуми, што е спротивно на член 39 од ЗАБМУ. Имено, согласно овој член, недозволена медиумска концентрација постои кога физички или правни лица кои се основачи на радиодифузери, како и физички лица кои се носители на функции на управување во радиодифузери, се јавуваат истовремено како основачи на друштво за реклама и пропаганда. Имајќи го предвид ова, а со цел до крај да ги испита ваквите сознанија, од радиодифузерот беше побарано да ги достави до Агенцијата сите документи од значење за понатамошното одлучување. Со увид во доставената документација беше констатирано дека според податокот од завршната сметка на ова друштво, приходите биле претежно остварени од дејноста – огласување преку медиуми, а и приоритетна дејност на овој правен субјект (според тековната состојба издадена од Централниот регистар на РСМ) беше - Огласување преку медиуми. Имајќи ја предвид ваквата фактичка состојба, Агенцијата во август донесе одлука со која се утврди постоење недозволена медиумска концентрација кај ТВ Нова од Гевгелија. Со одлуката на радиодифузерот му беше наложено, во рок од 90 дена од денот на приемот на истата, да ја отстрани недозволената медиумска концентрација и да ја усогласи својата сопственичка структура со одредбите од ЗАБМУ. Во меѓувреме, дозволата на оваа телевизија беше одземена (поради неисполнување на минималните кадровски услови), со што секое понатамошно постапување во врска со претходно утврдената недозволена медиумска концентрација стана беспредметно и поведената постапка беше запрена.

Во декември беше поведена постапка за утврдување постоење на недозволена медиумска концентрација кај ТВ Сити од Скопје. Постапката беше поведена по две основи – 1) поради тоа што управителот на овој радиодифузер се јавуваше истовремено како прокурист во друштво регистрирано за вршење дејности на производство на филмови, видеофилмови и телевизиска програма, а имајќи предвид дека функцијата прокурист е функција на управување, ваквата состојба е спротивна на член 39 став 1 алинеи 1 и 5 и член 36 став 1 од ЗАБМУ, и 2) поради тоа што постоеја индиции за евентуално постоење недозволена

медиумска концентрација и преку поврзано лице со управителот на оваа телевизија спротивно на одредбите од член 36 ставови 1 и 2 од ЗАВМУ. Со одлуката на радиодифузерот му беше наложено да достави до Агенцијата податоци дали управителот на ТВ Сити е во роднинска врска со сопственикот на друштвото чија приоритетна дејност е производство на филмови, видеофилмови и телевизиска програма, како и да ги достави сите податоци од значење за понатамошното одлучување на Агенцијата. Постапката беше запрена поради тоа што радиодифузерот во февруари 2022 година изврши промена на управителот.

Со оглед на тоа што во октомври 2021 година се одржаа локални избори, а имајќи предвид дека по завршувањето на изборите постоеше можност за појава на евентуално прекршување на член 38 од ЗАВМУ, Агенцијата во ноември им испрати допис на сите радиодифузери, со кој им укажа да го усогласат своето работење доколку по изборите настанале промени кои би можеле да доведат до повреда на овој член. Имено, членот 38 забранува политички партии, државни органи, органи на државна управа, јавни претпријатија, единици на локална самоуправа, *носители на јавни функции и членовите на нивните семејства да вршат радиодифузна дејност и да бидат основачи, соосновачи или да се здобиваат со учество во сопственоста на радиодифузерите.*

Имајќи ја предвид оваа забрана, а поради постоење сомневање дека сопственикот на ТВ Шутел е во роднинска врска со лице кое по завршувањето на локалните избори беше избрано за член на Советот на Град Скопје, Агенцијата на крајот од декември писмено се обрати до оваа телевизија и побара да и достави податоци за да може до крај да ги испита ваквите сомневања. Радиодифузерот во јануари оваа година ја извести Агенцијата дека постои роднинска поврзаност помеѓу овие две лица, и за да го усогласи своето работење со ЗАВМУ изврши промена на својата сопственичка структура, со што го отстрани стореното прекршување.

СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА И МЕДИУМСКА ПИСМЕНОСТ

Активности за поттикнување на медиумската писменост

Мрежа за медиумска писменост

Членството во Мрежата за медиумска писменост, создадена во 2017 година од 35 членки-основачки, а на иницијатива и со логистичка поддршка од Агенцијата, е речиси удвоено: на крајот од 2021 година таа броеше 67 членки (јавни институции и министерства, граѓански организации, образовни установи, медиуми и компании) и е континуирано отворена за нови членови. Членки на Мрежата во 2021 година станаа: Републичкиот совет за безбедност на сообраќајот на патиштата (РСБСП), Друштвото за филмска продукција Фокус Покус Филмс од Скопје, Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост – ПОРАКА, Националниот совет на инвалидските организации на Македонија и Интернационалниот Универзитет ЕУРОПА ПРИМА, Скопје. По консултација со членките, беа направени измени во пристапницата така што сега можат да се зачленат и физички лица, професионалци/ки и експерт(к)и кои работат во области поврзани со унапредувањето на медиумската писменост. За стапување во членство потребно е да се прифати Актот за формирање и да се достави пристапница до АВМУ (достапни на: <https://mediumskapismenost.mk/kako-se-stanuva-clen-na-mrezata/>).

Мрежата продолжи да функционира со хоризонтална поставеност, во која сите членови се рамноправни, а работата на членките на Координативната група и координаторката е административна, односно тие не се формална водечка структура. Комуникацијата и споделувањето на информациите помеѓу членовите се одвива преку посебна и-мејл група, чие администрирање, како и одржувањето на веб-сајтот

www.mediumskapismenost.mk, го спроведува АВМУ, во рамките на својата законска обврска да ја поттикнува медиумската писменост во земјава низ соработка со релевантни чинители (член 26 од ЗААВМУ). Мрежата постои за да ги олесни комуникацијата и консултацијата меѓу различните субјекти во земјава кои работат на подигнувањето на нивото на медиумската писменост на сите граѓани и за таа цел во неа беа формирани три работни групи: за формално и неформално образование, за истражувања и за промоција на Мрежата и привлекување нови членки. Во 2021 година, на иницијатива на претставничката на Агенцијата за филм во Мрежата, беше реактуелизирано формирањето Работна група за филмска писменост, која има 11 членки (меѓу кои и АВМУ), а нејзина координаторка е претставничката од Агенцијата за филм.

Заедничките активности на Мрежата вообичаено се концентрирани за време на централна годишна активност - Деновите на медиумска писменост (ДМП). Но, освен ДМП, во текот на 2021 се одвиваа и други активности, од кои ги издвојуваме следните:

- На почетокот од годината, со техничка и финансиска помош од Канцеларијата на ОБСЕ во Скопје, која произлезе од Меморандумот за соработка помеѓу АВМУ и ОБСЕ, беше довршен процесот на изработка на Комуникациска стратегија на Мрежата за медиумска писменост 2021 – 2023. Мисијата на ОБСЕ ја избра за оваа задача Марина Тунева (СЕММ), како признаена експертка во областа. Комуникациската стратегија е изготвена на македонски, албански и на англиски јазик;

- На иницијатива на Агенцијата, Мрежата за медиумска писменост стана членка на ЕМИЛ (Групата за медиумска писменост на ЕПРА). За контакт-лице на Мрежата беше назначена Весна Никодиновска од МИМ. За формирањето на ЕМИЛ и членството на АВМУ во неа, повеќе информации има во делот од овој извештај што се однесува на соработката со ЕПРА;

- Следејќи ги насоките од Комуникациската стратегија, во првиот квартал беа создадени профили на Мрежата на Инстаграм - @mrezazamediumskapismenost и на Твитер - @MediumPismenost, со кои се дополнуваат веќе постоечките платформи: веб сајтот www.mediumskapismenost.mk, Јутјуб каналот и Фејсбук страницата на Мрежата - @MrezaZaMediumskaPismenost. Сите овие канали беа искористени за неколкумесечна кампања чија цел беше да се подигне свеста за важни аспекти на медиумската писменост.

Имено, во текот на февруари беше испратено барање до сите членки на Мрежата за медиумска писменост да испратат предлог-теми и куси текстови за постери кои ќе бидат објавени во наредниот период на профилите на Мрежата за медиумска писменост на Фејсбук, Инстаграм и Твитер. Како резултат на одговорот на членките на Мрежата, вработени во стручната служба на Агенцијата подготвија 10-неделна кампања на социјалните мрежи за подигнување на свеста за потребата од медиумска писменост и критичко користење на медиумите, која започна на 26 април, а со која се одбележа четвртиот роденден на Мрежата за медиумска писменост. Постерите беа организирани во 10 серии по 5 кои се објавуваа секој работен ден, а албумите, тематски подредени по редоследот на објавувањето, ги имаа следните наслови:

1. Вовед во медиумската писменост;
2. Како функционира Мрежата за медиумска писменост?;
3. За што ви е потребна медиумската писменост?;
4. Медиумската писменост во различни општествени сфери;
5. Што значи да си новинар?;
6. Медиумската писменост на интернет;
7. Одговорност во онлајн просторот;
8. Говор на омраза;
9. Гласини;
10. Медиумската писменост и интеркултурните комуникации.

По завршувањето на овој дел, кампањата продолжи со видео спотови за значењето на родовите прашања за медиумската писменост. Во текот на јули беа објавени четири видеа, во кои беа споделувани факти

добиели од истражувањата на АВМУ на тема: „Зошто родот е важен аспект на медиумската писменост? - Жените во медиумите“ (достапно на: <https://www.youtube.com/watch?v=Q1ZsVvwsR7s>), „Зошто родот е важен аспект на медиумската писменост? - Жените во политиката“ (достапно на: https://www.youtube.com/watch?v=4_GI2P8rj9E), Родот во детските емисии на Јавниот сервис (достапно на: <https://www.youtube.com/watch?v=lkvr7WrVuoA>) и Родот во детските емисии на приватните ТВ (достапно на: <https://www.youtube.com/watch?v=GCCvGYUyEII>). Сите беа објавувани еднаш седмично преку онлајн каналите за комуникација на Мрежата за медиумска писменост на Фејсбук, Твитер, Инстаграм, Јутјуб, како и на www.mediumskapismenost.mk.

Во август беше изработено и објавено видео „Медиумска писменост – Краток прирачник за родители“ – со цел, преку онлајн профилите на Мрежата, да се промовира истоимениот прирачник кој наменски го изработи Институтот РЕСИС. Видеото е достапно на Јутјуб каналот на Мрежата на: <https://www.youtube.com/watch?v=HwYju8M1PfA>.

- Исто така, согласно Комуникациската стратегија и препораките во рамките на Мрежата, Агенцијата со Тринити медиа (економскиот оператор избран на јавна набавка) договори изработка на нов изглед и функционалност на веб сајтот на <http://mediumskapismenost.mk/>, кој беше ставен во функција непосредно пред одржувањето на ДМП 2021.

Денови на медиумска писменост 2021

Третото издание на Деновите на медиумска писменост во организација на Мрежата за медиумска писменост се одржа во периодот од 22 ноември до 2 декември 2021 година, со мало поместување во однос на терминот на одржувањето на Глобалната недела на медиумска и информациска писменост на УНЕСКО (24-31 октомври), со цел да се избегне преклопување со Локалните избори 2021 година (август-ноември 2021). Но, и покрај одложувањето, ДМП 2021 беа вклучени во одбележувањето на Глобалната недела, а настаните беа пријавени и на сајтот на УНЕСКО. Во текот на одржувањето на ДМП 2021 мораше да бидат поместени некои од настаните поради прогласената тридневна жалост (од 23 до 25 ноември) за жртвите во автобуската несреќа во Бугарија во која загинаа 46 лица, меѓутоа тоа не влијаеше на целокупното заокружување на планираната програма.

Глобалната недела на медиумска и информациска писменост на УНЕСКО, која годинава се одржа по 10-ти пат, беше посветена на темата: „Медиумска и информациска писменост за јавното добро“ (“Media and information literacy for the public good”). Тргувајќи од вака поставената тема, оваа година Мрежата за медиумска писменост одлучи ДМП да ги посвети на децата и младите, мотивирана од најновиот развој на полето на медиумската писменост во нашата земја – официјалното влегување на медиумската писменост во курикулумот за основно образование, како пристап во предавањето, за што секако придонесоа и сите досегашни напори за унапредување на медиумската писменост кај граѓаните од сите генерации преку најразлични активности.

Во текот на осум дена, под мотото „Виртуелно или реално – правилата се исти! Да бидеме медиумски писмени“ се одржаа низа настани посветени на градењето и развојот на критичката свесност кај децата и младите, но и кај други целни групи кои се директно или индиректно поврзани со нив. Во организацијата, и оваа година, се вклучија поголем број членки на Мрежата и нивни поддржувачи: Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Македонскиот институт за медиуми и ИРЕКС, Институтот за комуникациски студии, ПИНА, Планет-М, Институтот РЕСИС, Универзитетот на Југоисточна Европа, Младинскиот образовен форум и Радио МОФ, Фондацијата Метаморфозис, Советот за етика во медиумите на Македонија, Конеду глобал, МРТ и Лице в лице. Информациите поврзани со активностите и настаните за текот на Деновите беа споделувани преку каналите за комуникација на Мрежата на Твитер, Инстаграм,

Фејсбук и на www.mediumskapismenost.mk, а видеа од некои од настаните беа објавени и на Јутјуб каналот на Мрежата (<https://www.youtube.com/channel/UC4cev8Ldtyss8tGZmPZ0zwQ>).

Консултациите за Деновите на медиумска писменост 2021 започнаа уште во првата половина од годината, а организациските подготовки поинтензивно се спроведоа почнувајќи од септември, откако по пат на јавна набавка, Друштвото за маркетинг и консалтинг Маркет Вижн од Скопје беше избрано да ја осмисли и реализира медиумската и информативната кампања. Откако беше одбрано мотото и визуелното обликување на ДМП 2021, изработен беше едукативно - промотивен материјал „Виртуелно или реално – правилата се исти! – Да бидеме медиумски писмени“, кој се состоеше од спотови наменети за емитување на радио, на телевизија и онлајн, билборд, банери и програмата на манифестацијата, сите изработени на македонски, албански и на англиски јазик.

Во рамките на ДМП 2021 беа реализирани вкупно 18 онлајн или хибридни настани, еден поврзан настан и три посебни содржини/акции за медиумска поддршка. Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, заедно со Институтот Ресис, беше директно инволвирана во организацијата на онлајн дебата на тема „Анализа на родовите аспекти во ТВ програмите за деца: Градиме ли критичка свесност кај децата?“. Дискусијата опфати повеќе сегменти, од тоа какво е психолошкото влијание на програмите за деца врз нивниот раст и развој, до начинот на кој треба да се креираат политиките и програмите на медиумите наменети за децата. Директорот на Агенцијата д-р Зоран Трајчевски зборуваше за наодите од истражувањето на АВМУ кои покажуваат дека Јавниот сервис води планирана и осмислена програмска политика во однос на детската популација, што многу повеќе важи за МРТ1 отколку за МРТ2, но оти во однос на програмите на комерцијалните телевизии не постои осмислен и внимателен уредувачки пристап во изборот на емисии наменети за различни возрасни сегменти на малолетната публика. М-р Игор Мицевски од Институтот Ресис ги презентираше наодите од истражувањето „Анализа на родовите аспекти во програмите за деца на националните терестријални телевизии“, кое беше изработено за потребите на АВМУ. За резултатите од истражувањето, а во однос на развојниот аспект кај децата, зборуваше д-р Ана Блажева од Институтот за општествени и хуманистички науки – Скопје, која е и психотерапевтка во „Психотерапика“, а одговорната уредничка на МРТ1 м-р Анета Андонова говореше за спецификите на продукцијата на ваков вид програма и довербата кај публиката.

Во рамките на ДМП 2021 беше одржан и годишниот (онлајн) состанок на Мрежата за медиумска писменост, кој традиционално се одржува во рамките на Деновите на медиумска писменост. На состанокот се констатираше продолжувањето на мандатите на Снежана Трпевска, Марина Тунева и Емилија Петреска-Камењарова во Координативната група и на мандатот на Емилија Петреска-Камењарова како координаторка на Мрежата. Исто така, беше реактуелизирано формирањето Работна група за филмска писменост. Потоа, беше претставен новиот изглед на веб сајтот на Мрежата и остварените активности за промоција на Мрежата: кампањата преку социјалните мрежи иницирана од АВМУ, а за која придонесоа поголем број од членките; отворањето на профилите на Мрежата и на Твитер и Инстаграм (покрај Фејсбук), согласно Комуникациската стратегија. Членките беа повикани почесто и поактивно да споделуваат нови информации со цел да се оствари поголема активност во текот на целата година, а да се искористи <https://mediumskapismenost.mk/> како место за размена на најнови информации и како извор на ресурси. Дополнително, предложено беше да се направат измени во Пристапницата за зачленување во Мрежата за медиумска писменост, со кои ќе се овозможи и членство на поединци/физички лица во Мрежата.

Обезбедување достапност до програмите за лицата со сетилна попреченост

Активностите на Агенцијата во сферата на обезбедување достапност до програмите за лицата со сетилна попреченост во 2021 година подразбираа соработка со чинители и од власта и од граѓанскиот сектор и од медиумите.

Значаен дел од активностите се однесуваше на соработка со Министерството за информатичко општество и администрација и со Националното координативно тело за имплементација на Конвенцијата на ООН за правата на лицата со попреченост во РС Македонија.

Најпрвин, во април, беше одговорено на онлајн барањето од Министерството за придонес од Агенцијата во изготвувањето на Препораката 39а од Предлог-акцискиот план за 2021 година за имплементација на мерките од Конвенцијата на ООН за правата на лицата со попреченост.

За да се обезбеди директна комуникација со Националното координативно тело, во мај Агенцијата упати допис до ова тело со барање да ѝ се овозможи на Агенцијата учество на неговите состаноци кои се однесуваа на аспекти на правата на лицата со попреченост, поврзани со надлежностите на регулаторното тело за обезбедување пристап до програмите за лицата со сетилна попреченост. Оваа комуникација имаше позитивен исход па така, во јуни, претставник на АВМУ учествуваше на редовна седница на Националното координативно тело.

Агенцијата, во септември, до МИОА испрати материјал за активностите на АВМУ во врска со обезбедувањето програми за лицата со посебни потреби, побаран за состанокот на Националното координативно тело кој се одржа истиот ден. Комуникацијата со Министерството за информатичко општество и администрација продолжи и во декември. Прво, на барањето од МИОА, беа доставени информации за реализираните активности на Агенцијата од интерес на Националното координативно тело, а на крајот од годината, од страна на МИОА беше побарано АВМУ да даде забелешки на Годишниот извештај за спроведување на Акцискиот план за 2021 година за имплементација на мерките од Конвенцијата на ООН за правата на лицата со попреченост.

Покрај ограничувањата за организирање настани со физичко присуство поради Ковид-пандемијата, претставници на Агенцијата во текот на годината учествуваа во низа активности на кои темите беа поврзани со обезбедување достапност на програмите за лицата со сетилна попреченост.

На почетокот на февруари, претставник на Агенцијата беше интервјуиран од регионалната радио станица Урбан ФМ од Скопје, за емисијата која радиото ја реализира во соработка со Националниот сојуз на слепи на Република Северна Македонија. Целта на емисијата беше директно информирање на слепите лица и лицата со оштетен вид и подигнување на јавната свест за проблемите со кои се соочуваат овие лица. Слушателите беа запознаени со актуелни информации за работата на АВМУ во насока на обезбедување достапност до програмите на лицата со сетилна попреченост.

Во март, претставници на регулаторното тело присуствуваа на презентирање на наодите од набљудувањето на известувањата на медиумите за лицата со попреченост во изборниот процес за Парламентарните избори 2020 година, спроведено од Здружението за промоција и развој на инклузивно општество ИНКЛУЗИВА. По презентацијата, со претставници на ИНКЛУЗИВА и на СЕММ беше разговарано и за можните облици на соработка на полето на обезбедување пристап до програмите за лицата со попреченост.

Како последователна активност, втората панел сесија на онлајн конференцијата насловена “Медиуми и избори”, што Агенцијата ја организираше во септември во рамки на проектот ЈУФРЕКС2, беше посветена на „Известувањето за изборниот процес за лицата со попреченост“. За целата конференција повеќе детали има во делот од овој извештај посветен на мониторингот на Локалните избори 2021. Овде би издвоиле дека

претставничка на Здружението Инклузива ги презентираше наодите од нивното истражување пред публика сочинета од релевантни чинители, вклучувајќи и медиуми, како и дека тие наоди беа ставени во поширокиот контекст на излагања на експертка на Советот на Европа - која зборуваше за европските искуства при известувањето за изборите за лица со попреченост, и на претставник на Националниот Совет на инвалидски организации на Северна Македонија - кој пренесе како лицата со попреченост го доживуваат медиумското известување за нив.

Во септември, претставнички на Агенцијата учествуваа на работилница организирана од Подгрупата 1 на ЕРГА (SG1 Consistent implementation and enforcement of the new AVMSD framework). Работилницата беше организирана во три панели, со тоа што втората сесија беше фокусирана на одредбите од Директивата за обезбедување пристапност на лицата со сетилна попреченост до медиумските услуги (Session on accessibility).

ПОТТИКНУВАЊЕ НА СЛОБОДАТА НА ИЗРАЗУВАЊЕ И НА СЛОБОДАТА НА МЕДИУМИТЕ

Надзори за почитување на посебните забрани од член 48 од ЗААВМУ

Иако во 2021 година Агенцијата немаше надзори (ниту по добиена претставка ниту по службена должност) врз почитувањето на посебните забрани од член 48 од ЗААВМУ, кои се однесуваат на поттикнување или ширење дискриминација, нетрпеливост или омраза врз која било законски забранета основа, самиот овој факт не е доволен за да се извлече општ заклучок за здрава медиумска средина. Сепак, тој укажува на поголема одговорност на традиционалните медиуми во однос говорот на омраза.

Одговори на претставки и реакции за начелата за вршење на дејност од член 61 и за други теми

Во поглед на почитувањето на начелата за вршење на дејноста од член 61, во текот на годината имаше неколку реакции и претставки на кои Агенцијата навремено одговори.

Во март беше испратен одговор на заедничката реакција на Интернет Хотлајн Провајдер Македонија, Здружение Сплотени срца Штип, Ресурсен центар на родители на лица со посебни потреби, Здружение на граѓани Кука на среќата и Првата детска амбасада во светот Меѓаши - Република Македонија, во врска со известувањето за пожар во зграда во Гостивар, при кој настрада дете. Увидот во начинот на известување на националните радиодифузери покажа дека немаше законски прекршувања при известувањето. Подоцна, во текот на истиот месец, беше одговорено и на поставено прашање од физичко лице за етичките норми за медиумите што се преточени во законски одредби во ЗААВМУ и Законот за медиуми.

Преку претставка, во ноември, гледач реагираше и побара Агенцијата „да им наложи на националните телевизии да престанат секоја информација за вакцинацијата против Ковид - 19 да ја илустрираат со навлегување на игла во нечие рамо“. Агенцијата не утврди отстапување од професионалните стандарди за новинарско известување, бидејќи снимките што се користеа служеа како илустрација на темата и не беа насилни, така што можеше да се очекува дека значаен дел од јавноста не би можел да ги оцени како вознемирувачки.

Во декември до Агенцијата стигна и претставка од граѓанин за „злоупотреба на приватноста“, а во врска со издание на емисијата на ТВ Алфа „Заспиј ако можеш“ од ноември 2020 година. Подносителот беше информиран дека емисијата на која реферира сега може да се најде на интернет, за кој Агенцијата нема

надлежност, но оти за нејзиното телевизиско емитување на ТВ Алфа, во изминатата година, до АВМУ не стигнала Претставка, ниту од учесникот во емисијата, ниту од гледачите.

Претставки пристигнаа и на други теми поврзани со програмските содржини.

Во октомври, граѓанин побара да се забрани емитувањето на рекламата „Фанта Халовин“, со образложение дека ги плаши децата. По увидот во рекламата беше утврдено дека нема законска основа да се реагира до телевизиите во врска со рекламата за што, заедно со подетално појаснување, беше известен подносителот.

Во декември, Агенцијата прими претставка во која беа изнесени забелешки и осврт од гледачка за неквалитетот на емитуваните содржини и едноличност на програмата, како и за агресивното и на моменти невкусно рекламирање одредени производи на националните телевизии. Гледачката беше запознаена со законските одредби во врска со тие прашања, гарантираната самостојна уредувачка политика на радиодифузерите, но и за начините на кои АВМУ, проактивно, се грижи за почитувањето на ЗААВМУ, за квалитетот на програмите и начинот на рекламирање.

Во текот на годината имаше и две претставки поврзани со правото на одговор и исправка.

Во март, Агенцијата одговори на Претставка поднесена преку Адвокатска канцеларија во улога на правен застапник, а во врска со емитувани информации на ТВ Алсат – М, на 12, 13 и 15 март 2021 година. По увидот во програмата беше утврдено дека ниту едно од двете барања за емитување демант не беше испочитувано согласно одредбите од Законот за медиуми. До ТВ Алсат – М беше упатен допис со потсетување дека правото на одговор и исправка е гарантирано со членот 16 од Уставот и регулирано со Законот за медиуми, а подносителот на претставката беше упатен и на можноста да поднесе тужба согласно Законот за медиуми и Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета, како и претставка во врска со почитувањето на новинарските стандарди од Кодексот на новинарите, до Комисијата за жалби на саморегулаторното тело Совет за етика во медиумите на Македонија.

Претставка за користење на правото на одговор и исправка, во јули, пристигна и за ТВ Алфа, за прилог емитуван и репризиран на програмата на 12.07.2021 година. Агенцијата го констатираше емитувањето на спорниот прилог и на уште еден прилог - следниот ден, но со користење само на делови од демантот, односно објавувањето не беше како што пропишува Законот за медиуми. За претставката и за обврските беше известен медиумот, а подносителот на претставката беше информиран за можноста да покрене тужба и да поднесе претставка до Комисијата за жалби на СЕММ.

Освен сето ова, во декември беше одговорено на Барање од Државната комисија за спречување корупција, во кое се бараа податоци и информации за опфатот на поимите „програмски материјали“ и „давател на аудиовизуелни или радиски услуги“ во смисла на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и подзаконските акти кои произлегуваат од него, а во контекст на проверка на наводите и целосно утврдување на фактичката состојба по предмет што го имаше отворено Комисијата.

Едно од барањата за информации од јавен карактер, доставено од Институтот за стратешки истражувања и едукација – ИСИЕ, се однесуваше на тоа колку АВМУ ги исполнува своите обврски од Националната стратегија за превенција на детско престапништво и Оперативниот план за нејзино спроведување. За жал, се покажа дека во двата дописи што Државниот совет за превенција од детско престапништво низ годините ги доставил до Агенцијата, ниту го консултирал, ниту го известил регулаторното тело дека има вакви обврски. Ова беше повод, регулаторното тело да се обрати до Државниот совет, протестирајќи за ваквата ситуација.

Кампањи од јавен интерес

Во текот на годината беше одговорено и на повеќе дописи во кои различни субјекти се обраќаа со барање за мислење - дали нивните кампањи можат да се емитираат означени како „бесплатно емитирање“. Станува збор за обраќања од: Државниот завод за статистика - за медиумска кампања за борба против дезинформациите во врска со пописот 2021 година, како и за кампања за спроведувањето на Пописот 2021; Републички совет за безбедност на сообраќајот на патиштата - за емитирање медиумска кампања за сообраќајна едукација на децата и младите; СОС Детско село - за две кампањи за донации; Државната изборна комисија - за кампањата „Провери се – Ти си на ред“; Здружението за едукација, комуникации и консалтинг „ОХО“ - за поддршка на кампања за вакцинација против КОВИД-19; Владата за кампањи за вакцинација и за борба против корупција; и Ве Ефект – Европски регион – за нивната кампања за поддршка на жените во руралните средини.

Родот и радиодифузијата

Агенцијата беше активна во поглед на родовите прашања во аудиовизуелните медиумски услуги и во 2021 година, како преку анализите на третманот на родовите прашања и прикажувањето и претставувањето на жените и мажите во медиумските програми за 2020 и 2021 година, така и преку своето учество во изработката и оценувањето на стратешките документи и во други активности.

На првиот јавен состанок на Агенцијата, презентирана беше годишната анализа на третманот на родовите прашања и прикажувањето и претставувањето на жените и мажите на програмите за 2020 година. Фокусот на ова истражување, како што кажува и самиот наслов „Родот во изборната кампања 2020: Анализа на родовите прашања и начинот на прикажување и претставување на жените и на мажите во изборното медиумско претставување на програмите на националните телевизии 2020“, беше за прв пат ставен на медиумското известување за време на изборната кампања, конкретно за време на Предвремените парламентарни избори во 2020 година. Анализата за потребите на Агенцијата ја изработи Институтот за демократија „Социетас цивилис“ од Скопје, а наодите покажаа дека медиумското покривање на изборната кампања забележително тежнеше кон промоција на мажите – кандидати за пратеници, додека кандидатките беа ставени во сенка на своите колеги мажи. Истражувањето, освен што беше објавено на делот на сајтот на АВМУ за Родот и медиумите, кој е вообичаениот форум преку кој Агенцијата ги споделува резултатите од своите активности за вклучување на родот во главните општествени текови, беше отпечатено и доставено до Собранието, Министерството за труд и социјална политика, до низа релевантни граѓански организации како и до медиумите. Потоа, беше изработен и сублимат, којшто беше преведен на албански и на англиски јазик, објавен на соодветните јазични верзии на сајтот на АВМУ, а информација беше споделена и со меѓународните организации во кои членува Агенцијата.

Анализата пак, на родовите прашања и на начинот на прикажување на жените и мажите во програмите на радиодифузерите за 2021 година е фокусирана на родовите прашања во известувањето за спортските настани (во вестите и во спортските емисии), односно на третманот на родовите прашања од страна на новинар(к)ите и медиумите, но и прикажувањето на спортистите и спортистките. Истражувањето го работи Институтот РЕСИС, кој го доби тендерот на јавна набавка. Презентацијата на ова истражување се очекува да биде во текот на 2022 година.

Во рамките на ДМП 2021, Агенцијата заедно со Институтот РЕСИС ја организираше онлајн дебатата „Анализа на родовите аспекти во ТВ програмите за деца: Градиме ли критичка свесност кај децата?“, на која уште еднаш беше актуелизирано истражувањето „Анализа на родовите аспекти во програмите за деца на националните терестријални телевизии“, но овојпат беше искористено како основа за поширока дебата (повеќе информации за овој настан има во делот на Извештајов посветен на медиумската писменост).

Дополнително, наодите добиени од истражувањата на родовите прашања во медиумите во последните неколку години беа промовирани преку посебни четири видеа (и за ова повеќе детали има во делот од Извештајот посветен на медиумската писменост).

Сеако, АВМУ вршеше и надзори (по претставки или по службена должност) на содржини поврзани со родот и родовите прашања во програмите. Таков беше случајот со Претставката од ХЕРА – Асоцијација за здравствена едукација и истражувања, во врска со несоодветно објавување демант од страна на ТВ Алфа за прилог поврзан со пилот-проектот за воведување сеопфатно сексуално образование во неколку основни училишта. ТВ Алфа беше известена за Претставката и за тоа дека објавувањето на демантот не било во согласност со одредбите за остварување на правото на одговор и исправка од Законот за медиуми.

Како и секоја година, продолжи меѓуинституционалната соработка со МТСП, па така, на почетокот на годината беше изработен Оперативниот план на АВМУ за 2021 година за реализирање на Акцискиот план за спроведување на Конвенцијата за спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство 2018-2023 (Истанбулска конвенција), кој беше доставен до МТСП и објавен на веб сајтот на АВМУ во делот за Родот и медиумите. Во два наврати, Агенцијата испрати информации до Министерството за досегашното спроведување на активностите од Акцискиот план, чиј носител е АВМУ. Најпрвин, во февруари, до Министерството беа доставени информации за дотогашното реализирање на оние активности од Акцискиот план, чиј носител е АВМУ. Потоа, на крајот од годината, беше одговорен Прашалник од Групата експерти за акција против насилството врз жените и домашното насилство (ГРЕВИО) во контекст на подготовка на извештај за спроведување на Акцискиот план за имплементација на Истанбулската Конвенција.

Како дел од учеството на координаторката и заменик – координаторот за еднакви можности на Агенцијата во изготвувањето на Стратегија за родова еднаквост 2021-2026, регулаторното тело до МТСП испрати и коментари за Нацрт-текстот на националната стратегија за родова еднаквост 2021-2026, а координаторката учествуваше на последниот состанок на Работната група за изработка на Нацрт-текстот на стратегијата. Потоа, беше доставено Мислење за Предлог-националната стратегија за родова еднаквост 2021-2026, во кое беше посочено дека некои индикатори во Предлог-стратегијата, кои се однесуваа и на работата на АВМУ, беа различни од она што беше договорено во Нацрт-текстот изработен во рамките на Работната група. По ова, на барање од МТСП, Агенцијата направи допрецизирања на овие индикатори. Координаторката за еднакви можности учествуваше на Јавната расправа за Предлог-стратегија за родова еднаквост 2021-2026, која се одржа на седница на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите на Собранието на РС Македонија. Покрај членовите и замениците - членови на Комисијата, во расправата учествуваа и други пратеници на Собранието, министерката за труд и социјална политика, координатор(к)и за еднакви можности на институциите, претставници на организациите од граѓанскиот сектор и на меѓународни субјекти кои се занимаваат со родови прашања. Заменикот-координатор пак, учествуваше на четвртата седница на Собраниската комисија за еднакви можности на жените и мажите на тема: Годишен извештај за спроведување на Стратегијата за родова еднаквост за 2019 година и евалуација на Стратегијата за родова еднаквост 2013-2020. И на оваа седница на Комисијата, која се одржа во март, учествуваа и други пратеници, министерката за труд и социјална политика, дел од координатор(к)ите за еднакви можности на институциите, претставници на локалните комисии за еднакви можности, како и на домашни и меѓународни организации кои се занимаваат со родовата еднаквост.

Во предвидениот рок, до Министерството беше доставен и годишниот Извештај на координаторката и на заменик-координаторот за еднакви можности во АВМУ, кој е достапен на веб сајтот на Агенцијата во делот за Родот и медиумите. Исто така, претставничка на Секторот за програмски работи ја следеше онлајн презентацијата на Извештајот од квалитативното истражување за род и климатските промени на МТСП.

Освен ова, Агенцијата одговори на прашалникот на МТСП за проценка на капацитетите и знаењата за примена на родово одговорно буџетирање во органите на државна управа на централно ниво. Со него се

вршеше проценка на потребите од обуки, планирани како дел од проектот „Унапредување на институционализацијата на родовоодговорното буџетирање преку систематска интеграција на родовата перспектива во стратешкото планирање и програмирање на владините институции во Северна Македонија“, спроведуван од МТСП, во рамките на проектот на UN Women „Промовирање на родово-одговорни политики и буџети: кон транспарентно, инклузивно и отчетно управување во Република Северна Македонија“, финансиски поддржан од Швајцарската агенција за развој и соработка и Шведската агенција за меѓународна соработка и развој – Сида.

Регулаторното тело придонесе и кон други документи значајни за државата, кои се поврзани со родовите прашања. Така, претставничка на регулаторното тело учествуваше на работен состанок на Работната група за подготовка на Национален акциски план за унапредување на правата на ЛГБТИ лицата во РСМ за периодот 2021 – 2025. Работниот состанок беше во организација на Министерството за труд и социјална политика, во рамки на работата на Националното координативно тело за недискриминација во соработка со граѓанските организации кои работат на заштита и унапредување на правата на ЛГБТИ заедницата во Република Северна Македонија, а во согласност со Националниот план за усвојување на правото на ЕУ (НПАА).

Агенцијата и во 2021 година ја продолжи соработката со организациите од невладиниот сектор, која овозможува инклузивност и координиран пристап во процесот на подигнување на свеста за родовите прашања во сите релевантни сфери. Четири претставници на Секторот за програмски работи поминаа Обука во врска со родовобазираниот насилство, наменета за медиумски професионалци, организирана од ХОПС, Маргини и Националната мрежа за борба против насилство врз жените и семејно насилство. Обуката се одржа во рамки на проектот „Different discourse - better reality, Media in combating gender based violence – Strengthening media literacy on GBV“, кој е дел од Регионалната програма на UN Women за елиминација на насилството врз жените, поддржан од Европската унија и канцеларијата на UN Women во Скопје. Исто така, Агенцијата и ХОПС потпишаа Меморандум за соработка на активности во врска со родовобазираниот насилство и медиумите.

Во рамки на соработката со меѓународните организации и други субјекти, на почетокот на годината беше остварен онлајн состанок со Катарина Сарикакис, експертка на Советот на Европа, и со претставнички на Канцеларијата на СоЕ во Скопје, на кој се договараше изработката на водич за мониторинг на известувањето за родовобазираниот насилство (РБН). Ова беше последователна активност, договорена во рамки на втората фаза од проектот ЈУФРЕКС „Слобода на изразување и слобода на медиумите во РС Македонија“ (заеднички спроведуван од ЕУ и СоЕ), по обуката за РБН одржана во декември 2020 година. По неговата изработка, Советот на Агенцијата го усвои „Водичот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за мониторинг на примената на стандардите за известување во случаи на родово засновано насилство во медиумите“. Водичот беше промовиран во рамки на ноемврискиот онлајн настан: „Родово заснованото насилство во медиумите: состојба, насоки, мониторинг“, кој беше организиран во соработка со Коалиција Маргини, ХОПС – опции за здрав живот и со поддршка на програмската канцеларија на Советот на Европа во Скопје (во рамки на ЈУФРЕКС 2 проектот). На овој настан, презентирани беа и истражувањето „Сексуалните малцинства, родот и медиумите - Анализа на медиумското покривање на темите поврзани со ЛГБТИ заедницата и родово заснованото насилство“, изработена од Коалиција Маргини со поддршка од Хајнрих Бел Фондацијата, и „Прирачникот за родово сензитивно известување во медиумите“, изработен од ХОПС/UN Women.

Од посебна важност е да се спомене и реализирањето на онлајн состанок со Елена Ратои, меѓународна консултантка на Советот на Европа. Состанокот беше организиран за запознавање на консултантката со праксата на АВМУ, а во контекст на изработка на Водич за помош на телата за родова еднаквост во справување со сексистичкото рекламирање. На консултантката и беа презентирани активностите и искуствата на АВМУ на овој план, како и предлози кои можат да помогнат за изработка на документот.

Понатаму, претставник на Агенцијата учествуваше на онлајн семинарот „Сузбивање на сексистичкото огласување: учење од праксата“, организиран од Советот на Европа, на кој ги презентираше случаите во кои АВМУ постапувала против сексизам во рекламирањето, а кои беа оценети како добра практика.

Родот беше тема и на Барањето информации од јавен карактер од страна на Националната мрежа против насилство врз жени и семејно насилство „Глас против насилството“, во врска со обврските на АВМУ за исполнување на Националниот акциски план за имплементација на Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и семејно насилство (Истанбулска Конвенција).

Во делот пак на поддршка на кампањи кои се однесуваат на важни родови прашања, Агенцијата позитивно одговори на барањето од Ве Ефект – Европски регион, нивна кампања да се емитува како „бесплатно емитување“. Стануваше збор за кампања која треба да придонесе за подигање на свеста за важноста на родовата еднаквост и менување на општествените норми кон родово еднакво општество, како и да придонесе за подигање на свеста за пречките со кои се соочуваат жените од руралните средини во остварувањето на основните човекови права и пристапот до услуги (особено во време на пандемијата од Ковид – 19).

Конечно, годината беше заокружена со изработката на Оперативниот план на Агенцијата за 2022 година за реализирање на Акцискиот план за спроведување на Конвенцијата за спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство 2018-2023, кој беше доставен до МТСП и објавен на веб сајтот на АВМУ во делот за Родот и медиумите.

ДОЗВОЛИ ЗА РАДИО И ТЕЛЕВИЗИСКО ЕМИТУВАЊЕ

Доделување дозволи за телевизиско и радио емитување

Во 2021 година беше доделена само една дозвола, и тоа за радиоемитување на локално ниво на подрачјето на општина Ново Село.

До Агенцијата по електронски пат беше доставено едно писмено барање за донесување одлука за објавување јавен конкурс за доделување дозвола за радио емитување на локално ниво на територија на градот Скопје, од заинтересираната страна – Здружение за аудиовизуелни и мултимедијални услуги и културни настани Техно Агенција (Техно Agency). Агенцијата донесе Одлука (Уп1 бр.08-79 од 22.02.2021 година) за одбивање на ова барање, со оглед дека согласно Планот за доделување и користење на радиوفرквенциите, а врз основа на Известувањето доставено од Агенцијата за електронски комуникации, се утврди дека нема слободна радиوفرквенција за радио емитување на програмски сервис на територијата на градот Скопје, односно дека нема можност за определување нова фреквенциска доделба.

Агенцијата постапуваше и во врска со две писмени барања од заинтересирани страни доставени во 2020 година, по кои беа објавени два јавни конкурси за доделување дозволи за радио емитување, и тоа:

- по повод доставеното писмено барање од физичко лице за доделување дозвола за радио емитување на локално ниво на подрачјето на општина Струмица (во септември, со дополнување од октомври 2020 година) и распишаниот јавен конкурс за доделување дозвола (врз основа на Одлуката за објавување јавен конкурс Уп1 бр.08-425 од 18.12.2020 година), Агенцијата донесе Одлука (Уп1 бр. 08-232 од 22.04.2021 година) дека јавниот конкурс не е успешен, поради тоа што во утврдениот рок за поднесување пријави (кој истече во извештајната година – на 22.03.2021 година) по овој јавен конкурс, во Агенцијата не беше примена ниту една пријава која ги исполнува условите утврдени во конкурсот. Имено, по предметниот

конкурс до Агенцијата беше доставена само една пријава (Уп1 бр.08-158 од 22.04.2021 година) за којашто, по јавното отворање и разгледување, се констатираше дека не ги исполнува условите од конкурсот;

- по повод доставеното писмено барање од физичко лице за доделување дозвола за радио емитување на локално ниво на подрачјето на општина Ново Село (во декември 2020 година, со дополнување од јануари 2021 година), Агенцијата распиша јавен конкурс за доделување дозвола, врз основа на Одлуката за објавување јавен конкурс Уп1 бр.08-233 од 22.04.2021 година. Во утврдениот рок за поднесување пријави по овој јавен конкурс, во Агенцијата беше примена само една пријава (Уп1 бр.08-333 од 22.07.2021 година). По јавното отворање и разгледување на пријавата и откако констатираше дека се исполнети условите утврдени во конкурсот, Агенцијата донесе Одлука (Уп1 бр.08-333 од 25.08.2021 година) за доделување дозвола за радио емитување на локално ниво во општина Ново Село.

Во оваа година до Агенцијата не беше поднесено ниту едно барање за доделување дозвола без објавување на јавен конкурс.

Престанок на важност на дозволи за телевизиско и радио емитување по сила на закон

Во 2021 година, по сила на закон престана важноста на дозволите на една телевизија и четири радија, и тоа:

- на телевизијата - Трговското радиодифузно друштво ТВ НОВА ДОО Гевгелија, со одземање на дозволата од страна на Агенцијата,
- на радиото - Трговското Радио-дифузно Друштво РАДИО АКТУЕЛ Битола ДООЕЛ, со одземање на дозволата од страна на Агенцијата,
- на радиото - Трговското радиодифузно друштво БИ-КИ-АЛ ДООЕЛ Битола, поради настапување на стечај на имателот на дозволата,
- на радиото - Трговското радио-дифузно друштво АЉБАНА ПЛУС ДООЕЛ – Куманово, поради настапување на ликвидација на имателот на дозволата,
- на радиото - Трговското радиодифузно друштво РАДИО 102КА-ФМ ДООЕЛ Струга, поради тоа што доставија писмена изјава дека престануваат со емитување радио програма.

ОПЕРАТОРИ НА ЈАВНИ ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ

Евидентирање во регистарот

Во извештајната година, во регистарот на оператори кои реемитуваат програмски пакети беше евидентиран еден нов субјект – Друштво за трговија и услуги МТЕЛ ДООЕЛ Скопје, а беа избришани два субјекти, и тоа: Друштво за производство, трговија и услуги КАБЕЛ АС КТВ увоз-извоз ДООЕЛ Македонски Брод (во март) и Друштво за трговија, превоз и услуги ШЕПРОМ-БЕЛА експорт-импорт ДООЕЛ Кичево (во јуни), откако овие два оператори ја известува Агенцијата дека престануваат со вршење на дејноста. На крајот од годината, во регистарот на оператори кои реемитуваат програмски пакети, вкупниот број на евидентирани субјекти изнесуваше 34.

Регистрација на програмски пакети

Во 2021 година, до Агенцијата беа доставени вкупно 365 пријави за регистрација на пакет програмски сервиси од страна на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи. Постапувајќи согласно својата законска надлежност утврдена во членот 141 од ЗАВМУ, откако изврши проверка на комплетноста и уредноста на доставените пријави, Агенцијата издаде вкупно 347 потврди за регистрација на пакет програмски сервиси (дел од нив беа издадени по пријави поднесени во 2020 година). Во извештајниот период Агенцијата донесе шест решенија со кои се смета дека пријавата не е доставена, а врз основа на доставено барање од страна на подносителот донесе и едно решение за запирање на постапката за издавање потврда за регистрација на пакет програмски сервиси.

Програмски надзор

Во извештајната година Агенцијата спроведе вкупно 98 надзори на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи, од кои 76 редовни, девет вонредни и 13 контролни надзори.

Редовните надзори беа спроведени за да се констатира дали операторите ги исполнуваат обврските од ЗАВМУ, односно од член 64 став 2 (доколку програмските сервиси што ги реемитуваат се титлуваат на јазик различен од оној на кој оригинално се произведени, задолжително да бидат титлувани или на македонски јазик, или на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните), член 141 (програмските сервиси што ги емитуваат да бидат претходно регистрирани во Агенцијата) и член 143 став 5 (операторот задолжително и бесплатно да ги содржи програмските сервиси на јавниот радиодифузен сервис). Со оглед на тоа дека Друштвото за трговија и услуги МТЕЛ ДООЕЛ Скопје беше евидентирано во регистарот на оператори кои реемитуваат програмски пакети на крајот на месец ноември во тековната година, врз него се направи само еден редовен надзор. Врз операторот Друштво за радиодифузна дејност СПАЈДЕР ДООЕЛ Гевгелија не беше извршен редовен надзор бидејќи истиот сè уште не започна со вршење на дејноста во тековната година. Врз сите други оператори редовниот надзор беше спроведен согласно Годишниот план за програмски надзор.

Подолу во текстот се наведени сите надзори според месецот кога беа спроведени:

Јануари

- Пет редовни надзори на операторите Глобалсат од Скопје, Кабел АС од Македонски Брод, Канал 16 од Ресен, Комбо 2003 од Куманово и Мултимедија од Гостивар. Кај ниту еден оператор не беа констатирани прекршувања.
- Пет вонредни надзори со кои беа опфатени вкупно 25 оператори: Вива Нет од Берово, Алтра Сат од Охрид, Бив Пирамида од Делчево, Инел Интернационал од Кавадарци, Инфел од Охрид, Каблекал од Кичево, Кабел-нет од Струмица, Кабел-л-нет од Лабуништа, КДС-Кабел нет од Прилеп, Комбо 2003 од Куманово, Мултимедиа Нет од Куманово, Неотел од Скопје, Пет Нет од Гевгелија, Кабел ДОО од Струмица, Траншпед Трејд од Скопје, Канал 16 од Ресен, Скупи Кабле од Скопје, Роби од Штип, Глобалсат од Скопје, Винсат Кабел од Винаца, Спајдер-нет од Гевгелија, Сигнал-нет од Куманово, Мултимедија од Гостивар, Теленет од Тетово и Скрембл од Ново Село. Целта на овие надзори беше да се утврди дали операторите престанале да ги реемитуваат програмските сервиси кои беа регистрирани во Агенцијата врз основа на договор склучен помеѓу имателот на правата, ЗАМП и операторите, а чија важност беше до 31.12.2020 година. Само кај операторот Инел Интернационал од Кавадарци беше констатирано прекршување на член 141 од ЗАВМУ, поради што Агенцијата му изрече мерка за опоменување и за исклучување на

реемитувањето на програмските сервиси кои не беа регистрирани во Агенцијата и го информираше Министерството за внатрешни работи – Центар за сузбивање на организиран и сериозен криминал, дека постои сомневање за повреда на авторските и сродните права од страна на овој оператор.

- Контролен надзор на операторот Инел Интернационал од Кавадарци, со кој беше констатирано дека операторот постапил по претходно изречената мерка.

Февруари

- Шест редовни надзори на операторите ИП Системс од Куманово, Мултимедиа Нет од Куманово, Роби од Штип, Скупи Кабле од Скопје, Спајдер-нет од Гевгелија и Инфел од Охрид. Само кај операторот Инфел од Охрид беше констатирано прекршување на член 141 од ЗААВМУ, поради што Агенцијата му изрече мерка за опоменување и за исклучување на реемитувањето на програмските сервиси кои не беа регистрирани во Агенцијата.

Март

- Четири редовни надзори на операторите Сигнал Нет од Куманово, Каблекалп од Кичево, Скрембл од Ново Село и Теленет од Тетово. Само кај операторот Сигнал Нет од Куманово беше констатирано прекршување на член 141 од ЗААВМУ. На овој оператор Агенцијата му изрече мерка јавна опомена и му наложи да ги исклучи реемитувањето на програмските сервиси кои не беа регистрирани во Агенцијата.
- Контролен надзор на операторот Инфел од Охрид, со кој беше констатирано дека операторот постапил по претходно изречената мерка.

Април

- Пет редовни надзори на операторите Алтра Сат од Охрид, Кабелнет од Прилеп, Пет Нет од Гевгелија, Инел Интернационал од Кавадарци и А1 Македонија. Кај два оператора - Алтра Сат од Охрид и Пет Нет од Гевгелија, беше констатирано прекршување на член 141 од ЗААВМУ, поради што Агенцијата им изрече мерка јавна опомена и им наложи да го исклучат реемитувањето на програмските сервиси кои не беа регистрирани во Агенцијата.
- Четири вонредни надзори на операторите Теленет од Тетово и Мултимедија од Гостивар (по два на секој). Целта на овие надзори беше да се утврди дали операторите ги реемитуваат програмските сервиси кои беа регистрирани во Агенцијата врз основа на договор склучен помеѓу имателот на правата - Тринг и операторите, а чија важност беше до 31.12.2020 година. Кај двата оператора не беа констатирани прекршувања.
- Контролен надзор на операторот Сигнал Нет од Куманово, со кој се констатираше дека операторот постапил по претходно изречената мерка.

Мај

- Осум редовни надзори на операторите Вива Нет од Берово, Македонски Телеком од Скопје, Кабел Нет од Струмица, Кабел-Л-Нет од Лабуништа, Тотал ТВ од Скопје, Нафи и Беко од Гостивар, Дрим Сат од Гостивар и Винсат Кабел од Винаца. Кај три оператора беа констатирани прекршувања на член 141, и тоа кај Вива Нет од Берово, Тотал ТВ од Скопје и Дрим Сат од Гостивар, поради што Агенцијата им изрече

мерки за опоменување и за исклучување на реемитувањето на програмските сервиси кои не беа регистрирани во Агенцијата.

- Редовен надзор врз 32 оператори (сите кои беа евидентирани во регистарот на оператори на јавна електронска комуникациска мрежа, освен Спајдер од Гевгелија кој немаше започнато со вршење на дејноста) во врска со исполнувањето на обврската утврдена во член 143 став 3 од ЗААВМУ. Со надзорот беше констатирано прекршување само кај операторот Тотал ТВ, поради што Агенцијата му изрече мерка опомена и му наложи во својот програмски пакет задолжително и бесплатно да ги вклучи сите програмски сервиси на јавниот радиодифузен сервис.
- Контролни надзори на операторите Алтра Сат од Охрид и Пет Нет од Гевгелија, со кои се констатираше дека постапиле по претходно изречените мерки.

Јуни

- Пет редовни надзори на операторите Кабел од Струмица, Антена АС од Кичево, БИВ Пирамида од Делчево, Траншпед Трејд од Скопје и Неотел од Скопје. Кај два оператора - Кабел од Струмица и Антена АС од Кичево, беше констатирано прекршување на член 141 од ЗААВМУ, и согласно ЗААВМУ Агенцијата им изрече мерки јавна опомена и им наложи да го исклучат реемитувањето на програмските сервиси кои не беа регистрирани во Агенцијата.
- Пет контролни надзори на операторите Вива Нет од Берово, Дрим Сат од Гостивар, Кабел од Струмица, Тотал ТВ од Скопје и Антена АС од Кичево. Само кај операторот Вива Нет од Берово беше констатирано дека продолжил со вршење на истата повреда од ЗААВМУ за кој е опоменат и против него беше покрената прекршочна постапка.

Јули

- Шест редовни надзори на операторите Спајдер Нет од Гевгелија, Инфел од Охрид, Комбо 2003 од Куманово, Мултимедија од Гостивар, Роби од Штип и Каблекал од Кичево. Со надзорите не беа констатирани прекршувања.
- Контролен надзор на Тотал ТВ од Скопје, со кој беше констатирано дека продолжува со вршење на истата повреда од ЗААВМУ за кој е опоменат и против него беше покрената прекршочна постапка.

Август

- Шест редовни надзори на операторите Кабел Л Нет од Лабуништа, Кабел Нет од Струмица, Скупи Кабле од Скопје, Теленет од Тетово, Вива Нет од Берово и Мултимедиа Нет од Куманово. Само кај операторот Кабел Нет од Струмица беше констатирано прекршување на член 141 од ЗААВМУ. На овој оператор Агенцијата му изрече мерка јавна опомена и му наложи да го исклучи реемитувањето на програмските сервиси кои не беа регистрирани во Агенцијата.

Септември

- Девет редовни надзори на операторите Алтра Сат од Охрид, Глобалсат од Скопје, Кабел од Струмица, Пет Нет од Гевгелија, Траншпед Трејд од Скопје, Македонски Телеком од Скопје, А1 Македонија од Скопје, Сигнал Нет од Куманово и Дрим Сат од Гостивар, со кои не беа констатирани прекршувања.
- Редовен надзор врз 14 оператори (Алтра Сат од Охрид, А1 Македонија од Скопје, Канал 16 од Ресен, Кабел Л Нет од с.Лабуништа Струга, Комбо 2003 од Куманово, Мултимедиа од

Куманово, Мултимедија од Гостивар, Пет Нет од Гевгелија, Роби од Штип, Македонски Телеком од Скопје, Теленет Ком од Тетово, Кабел ДОО од Струмица, Сигнал Нет од Куманово и ИП Системс од Куманово) во врска со исполнувањето на обврската утврдена во член 143 став 3 од ЗААВМУ. Со надзорот беше констатирано дека кај сите оператори во целост е исполнета обврската од законот.

- Контролен надзор на операторот Кабел Нет од Струмица, со кој се констатираше дека операторот постапил по претходно изречената мерка.

Октомври

- Шест редовни надзори на операторите ИП Системс од Куманово, Инел Интернационал од Кавадарци, Антена АС од Кичево, Канал 16 од Ресен, Нафи и Беко од Гостивар и Тотал ТВ од Скопје, со кои не беа констатирани прекршувања.
- Редовен надзор врз осум оператори (Неотел од Скопје, Глобалсат од Скопје, Нафи и Беко од Гостивар, Дрим Сат од с.Чегране-Гостивар, Траншпед Трејд од Скопје, Инел Интернационал од Кавадарци, Инфел од Охрид и Кабел Нет од Струмица) во врска со исполнувањето на обврската утврдена во член 143 став 3 од ЗААВМУ. Со надзорот беше констатирано дека кај сите во целост е исполнета обврската од законот.

Ноември

- Пет редовни надзори на операторите Бив Пирамида од Делчево, Винсат Кабел од Винаца, Кабел нет од Прилеп, Скрембл од Ново Село и Неотел од Скопје, со кои не беа констатирани прекршувања.
- Редовен надзор врз девет оператори (Бив Пирамида од Делчево, Винсат Кабел од Винаца, Каблекал од Кичево, Вива Нет од Берово, Скупи Кабле од Скопје, Спајдер Нет од Гевгелија, Кабелнет од Прилеп, Антена АС од Кичево и Скрембл од Ново Село) во врска со исполнувањето на обврската утврдена во член 143 став 3 од ЗААВМУ. Со надзорот беше констатирано дека кај сите во целост е исполнета обврската од законот.

Декември

- Редовен надзор на операторот МТЕЛ од Скопје, со кој беше констатирано прекршување на член 141 од ЗААВМУ, поради што Агенцијата му изрече мерка за опоменување и за исклучување на реемитувањето на програмските сервиси кои не беа регистрирани во Агенцијата.
- Редовни надзори врз два оператори - Тотал ТВ од Скопје и МТЕЛ од Скопје, а во врска со исполнувањето на обврската утврдена во член 143 став 3 од ЗААВМУ. Кај операторот Тотал ТВ од Скопје беше констатирано дека продолжува со вршење на истата повреда од ЗААВМУ за кој е опоменат и против него беше покрената прекршочна постапка.
- Контролен надзор на операторот МТЕЛ од Скопје, со кој се констатираше дека операторот постапил по претходно изречената мерка.

Други активности на Агенцијата во врска со реемитувањето на програмски сервиси

1. На почетокот на јануари 2021 година, во Службен весник на РС Македонија објавено беше Решението на Уставниот суд на РС Македонија со кое се поведува постапка за оценување на уставноста на член 143 ставови 3 и 4 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20) и се запира извршувањето на поединечните акти или дејствија што се преземени врз основа на оспорените законски одредби. Стануваше збор за одредбите со кои се предвиде дека: „(3) Со поднесување на пријавата во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги одговорното лице на операторот и одговорното лице на радиодифузерот доставува и изјава под целосна морална, материјална и кривична одговорност со која потврдува дека за реемитување на програмските сервиси ги има уредено ТВ правата за странскиот радиодифузер кој планира да го реемитува на целиот свој програмски сервис за територијата на Република Македонија“ и „(4) Во случај на реемитување на било кој дел од програмскиот сервис на радиодифузер од друга држава, за кој програмски сервис тој радиодифузер нема регулирани права за територијата на Република Македонија, целата морална, материјална и кривична одговорност паѓа на операторот кој го реемитува тој програмски сервис и на радиодифузерот, а постапката за утврдување на одговорноста за сторената повреда или прекршување, како и начинот на регистрација на законски застапник на радиодифузер од друга држава ја пропишува Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги со подзаконски акт.“

Во постапката пред да се донесе Решението, поточно во март 2020 година, Агенцијата до Уставниот суд достави Мислење во кое посочи дека овие законски измени се спорни и дека со нив практично се оневозможува системско регулирање на прашањето за регистрација на странските програмски сервиси од страна на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи. Исто така, Агенцијата многу детално му образложи на Уставниот суд и зошто ваквите одредби ќе создадат сериозни проблеми со имплементација на законот.

Во март, Уставниот суд донесе Одлука со која го укина член 143 ставови 3 и 4 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, со што беше потврдена исправноста на заложбите на Агенцијата.

Во април истата година, Собранието на РС Македонија донесе Закон за изменување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги со кој ставовите 3 и 4 од членот 143 се избришаа.

2. Во октомври 2021 година, преку системот е-Влада, Агенцијата за електронски комуникации се обрати до Агенцијата и побара мислење во врска со „Извештајот од Работната група за изнаоѓање начин за регулирање на јазичното покривање со официјален јазик на спортските канали кои се реемитуваат на територијата на РС Македонија, како на пример: СпортКлуб, АренаСпорт, ЕуроСпорт и други, согласно Заклучокот на Владата на РС Македонија“. Оваа работна група беше формирана од страна на Агенцијата за електронски комуникации по претходно задолжение од страна на Владата. Со извештајот таа и предложи на Владата да ги усвои следните заклучоци: 1. „Сите радиодифузери на специјализирани програмски сервиси кои што реемитуваат секаков вид на спортски содржини на територијата на РС Македонија, да ги локализираат односно адаптираат своите медиумски сервиси на македонски и албански јазик; 2. Начинот на кој радиодифузерите на специјализирани програмски сервиси кои што реемитуваат секаков вид на спортски содржини на територијата на РС Македонија, ќе ги локализираат односно адаптираат своите медиумски сервиси на македонски и албански јазик, останува на нив, при тоа почитувајќи ги Законите во РС Македонија; 3. Оваа обврска треба да ја спроведат во најкраткиот можен рок, одреден врз основа на објективните потреби на радиодифузерите за нејзина имплементација и реализација, но

не подолго од 31.12.2021 година. Со цел да има конкретен и целосен увид во имплементирањето на оваа одлука, како и заради континуитет во спроведувањето на целата постапка, Работната група и предлага на Владата формирање на Комисија составена од членови од работната група, како и експерти од надлежните регулаторни тела АЕК и АВМУ, кои ќе го следат спроведувањето на одлуката и за таа активност ќе ја информираат Владата во вид на месечен извештај, на крајот од секој месец;

4. Заради поцелисходно реализирање на Владината одлука, Работната група и предлага на Владата да проследи официјален допис до компаниите сопственици на радиодифузерите за кои се однесува јазичната локализација, поименично Спортклуб, Арена Спорт и Еуроспорт, во кој ќе им бидат објаснети причините за оваа одлука на Владата вклучително потребата од заштита на јазичниот идентитет на граѓаните на РС Македонија, огромниот интерес и притисок од јавност кај нас, како и праксата од другите Балкански и Европски држави; и 5. Истовремено, да се охрабрат и Операторите на JEKM за сличен настап кон радиодифузерите со што, би се забрзал процесот на имплементација на ваквата одлука. (Дали преку Допис од страна на Владата на РСМ или преку разговори).“

Откако внимателно го разгледа Извештајот на работната група, Агенцијата изработи Мислење кое го достави до Владата и до Агенцијата за електронски комуникации, укажувајќи дека изнесените предлози немаат правна основа, што во најголем дел се должи на погрешно толкување на одредбите од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги од страна на работната група. Истовремено, Агенцијата и посочи на Владата и дека евентуалното постапување според предлозите од Извештајот на работната група може да доведе до многу попроблематична состојба отколку при минатогодишните измени на членот 143 од ЗАВМУ, коишто беа укинати од Уставниот суд.

Сепак, Владата не го зема предвид мислењето на Агенцијата, ниту пак на другите надлежни институции (свои мислења доставија и Министерството за информатичко општество и администрација и Секретаријатот за законодавство) и на својата 117-та седница, одржана на 02.11.2021 година, ги усвои заклучоците што ги предложи Работната група.

Поаѓајќи од тоа дека проблемите што може да произлезат од имплементацијата на заклучокот на Владата можат сериозно да ја загорзат слободата на прием и реемитување на аудио или аудиовизуелните медиумски услуги од други држави, Агенцијата веднаш реагираше, и на 04.11.2021 година, со писмен допис уште еднаш и посочи на Владата дека таквата препорака нема никаква правна основа и дека Конвенцијата на Советот на Европа не е основата врз која може да се донесе ваква препорака, туку дека токму напротив, Конвенцијата утврдува обврска државите потписнички да гарантираат слобода на прием, и на својата територија да не го ограничуваат преземањето на програмите на радиодифузерите од другите држави потписнички во нивната оригинална форма.

3. До Агенцијата беа поднесени неколку претставки (на крајот на декември 2020 година и во првото тромесечие од 2021 година) со кои подносителот на претставките посочи дека на македонскиот пазар постојат субјекти (јасно наведени во претставките) кои нудат услуги поврзани со пристап до програмски сервиси спротивно на закон. Поради тоа што Агенцијата немаше законска, ниту пак техничка можност да ги провери наводите изнесени во претставките, односно овие субјекти воопшто не беа евидентирани во регистарот на оператори на јавни електронски комуникациски мрежи што го води Агенцијата, се отвори сомнеж дека тие бесправно нудат услуги во кои се инкорпорирани авторски и сродни права што претставува кривично дело. Заради тоа, Агенцијата постапувајќи согласно Законот за постапување по претставки и предлози ги препрати претставките до Министерство за внатрешни работи на Р.С. Македонија - Центар за сузбивање на организиран и сериозен криминал, за да ги проверат доставените наводи и да испитаат дали во опишаните дејствија се содржани елементи на кривични дела. Претставките ги доставивме и до Државен

завод за индустриска сопственост - Координативно тело за интелектуална сопственост, а истовремено за добиените сознанија ја известивме и Агенцијата за електронски комуникации.

4. Во септември 2021 година, Македонски Телеком АД – Скопје со писмен допис ја информираше Агенцијата дека ги има обезбедено ексклузивните права за фудбалските натпревари од УЕФА - Лига на шампиони кои се емитуваат на програмските сервиси Арена Спорт како и за сите останати содржини кои се однесуваат на ова натпреварување (хајлајтс емисии, магазини, репризни снимки од натпреварите во живо и архивски снимки). Истовремено, побара од Агенцијата да ги извести сите оператори на јавни електронски комуникациски мрежи кои ги реемитуваат програмските сервиси Арена Спорт, а немаат склучено соодветен договор за погоренаведените содржини со Македонски Телеком АД – Скопје, да извршат затемнување на програмските сервиси на кои се емитуваат погоренаведените содржини. Имајќи ја предвид важноста на заштитата на авторските и сродните права, Агенцијата веднаш ги извести за ова сите оператори на јавни електронски комуникациски мрежи и во прилог им го достави распоредот на термините на одигрување на релевантните натпревари во живо.

ДАВАТЕЛИ НА АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ ПО БАРАЊЕ

Евидентирање во регистарот

Во 2021 година, во регистарот на даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање беше евидентиран еден нов субјект – Друштво за услуги СВОД МАСТЕР ДОО Скопје. Вклучувајќи го овој субјект, на крајот од годината, во регистарот беа евидентирани четири субјекти, и тоа: Акционерско друштво за електронски комуникации Македонски Телеком Скопје (Max TV Видеотека), Друштво за комуникациски услуги А1 МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје (Vip Now), Друштво за телекомуникации и услуги НЕОТЕЛ ДОО увоз-извоз Скопје (НеоТВ Филмови и Видеа) и Друштво за услуги СВОД МАСТЕР ДОО Скопје (GLEJ/ГЛЕЈ).

Програмски надзор

Во Годишниот план за вршење програмски надзор за 2021 година беше предвидено редовниот програмски надзор врз давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање да се спроведе двапати во текот на годината. Имајќи го предвид ова, надзорите на Акционерското друштво за електронски комуникации Македонски Телеком Скопје беа направени во јули и декември, на Друштвото за комуникациски услуги А1 МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје во јули и ноември, на Друштвото за телекомуникации и услуги НЕОТЕЛ ДОО увоз-извоз Скопје во септември и декември, а надзорот на Друштвото за услуги СВОД МАСТЕР ДОО Скопје во декември. Со оглед на тоа дека Друштвото за услуги СВОД МАСТЕР ДОО Скопје беше евидентирано во регистарот на даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање на крајот на месец ноември, врз него беше извршен само еден редовен надзор. Предмет на надзорите беше исполнувањето на обврските од ЗАВМУ коишто се однесуваат на забраната за пренесување кинематографски дела надвор од периодот утврден во договорите со имателите на права (член 49), заштитата на малолетни лица (член 50 став 1) и промоцијата на производство и пристап до европски дела (член 60). Со седумте редовни надзори беше констатирано дека давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање во целост ги исполнуваат обврските од законот.

ИЗДАВАЧИ НА ПЕЧАТЕНИ МЕДИУМИ

Во текот на 2021 година Агенцијата спроведе 13 административни надзори над работењето на издавачите на печатени медиуми, од кои седум редовни (еден во април и по два во февруари, јуни и октомври), два контролни (по еден во мај и во септември) и четири вонредни (два во март и по еден во април и во јули).

Предмет на редовниот надзор кој беше извршен во април 2021 година беше обврската од член 15 став 2 од Законот за медиуми - за обезбедување јавност во работењето, според која издавачите на печатени медиуми се должни податоците за сопственичката структура (назив и седиште на правните лица или име и место на престојување на физичките лица кои се сопственици на акции или на удел кај издавачот на медиумот, процент на акциите или уделот кој го стекнале и датум на стекнување) да ги објават во најмалку еден дневен весник, еднаш годишно, најдоцна до 31 март во тековната година, и исечок од објавата да достават до Агенцијата во рок од 15 дена од денот на објавувањето. Со надзорот беа опфатени сите издавачи евидентирани во регистарот на издавачи на печатени медиуми кој го води Агенцијата (вкупно 21 во моментот на вршење на надзорот) и беше констатирано дека сите ја исполниле оваа законска обврска.

Другите 12 административни надзори се однесуваа на исполнувањето на обврската за објавување импресум, утврдена во член 14 став 1 од Законот за медиуми.

Првиот редовен надзор во февруари Агенцијата го спроведе над работењето на 12 издавачи и со него беа опфатени 12 печатени медиуми („Нова Македонија“, „Слободен печат“, „Вечер“, „Коха“, „Лајм“, „Фокус“, „Зенит“, „Јени Балкан Хафталик Бултен“, „Штипски глас“, „Порта 3“, „Економија и бизнис“ и „Зелена берза“), додека вториот беше извршен над девет издавачи, а беа опфатени 10 печатени медиуми („Капитал“, „Битолски весник“, „М Магазин/Авто плус“, „Јени Балкан“, „Бахче“, „Добра храна“, „Шења“, „InStore“ „Скопско ехо“ и „Лице в лице“).

Со едниот редовен надзор кој беше извршен во јуни на вкупно 16 издавачи на печатени медиуми беа опфатени 19 весници и магазини („Нова Македонија“, „Слободен печат“, „Вечер“, „Коха“, „Лајм“, „Фокус“, „М Магазин/Авто плус“, „Јени Балкан Хафталик Бултен“, „Бахче“, „Економија и бизнис“, „Убавина и здравје“, „Добра храна“, „Руски доктор“, „Порта 3“, „Шења“, „Скопско Ехо“, „Зелена берза“, „Лице в лице“ и „InStore“), а со вториот надзор над четири издавачи беа опфатени четири медиуми („Капитал“, „Битолски весник“, „Штипски глас“ и „Зенит“).

Во октомври, исто така, беа извршени два редовни надзори над работењето на издавачите на печатени медиуми, и тоа едниот над 13, а вториот над седум издавачи, при што со првиот беа опфатени 14 медиуми („Нова Македонија“, „Слободен печат“, „Вечер“, „Коха“, „Лајм“, „Капитал/Капитал менаџер“, „Фокус“, „Јени Балкан Хафталик Бултен“, „Бахче“, „Порта 3“, „InStore“, „Економија и бизнис“, „Зелена Берза“ и „Скопско Ехо“), а со вториот девет медиуми („Руски доктор“, „Добра храна“, „Убавина и здравје“, „Шења“, „Зенит“, „Битолски весник“, „Македонско Ехо“, „Штипски глас“ и „Лице в лице“).

Со ниту еден од горенаведените административни надзори не беа констатирани прекршувања на член 14 став 1 од Законот за медиуми, односно сите медиуми опфатени со надзорите во целост ја исполнија обврската за објавување импресум.

Вонреден надзор во врска со исполнувањето на оваа законска обврска беше направен на КОЛОР МЕДИА ПЛУС ДОО Скопје, и тоа на печатените медиуми „Руски доктор“ и „Убавина и здравје“, потоа на АНТИК МЕДИА ДООЕЛ Скопје, издавач на „Портрет“, и на ЕХО МЕДИА ГРУПА ДООЕЛ Скопје, издавач на „Македонско Ехо“. Со надзорите беа констатирани прекршувања во изданието на „Убавина и здравје“ (во импресумот не беа објавени податоци за адресата на печатницата) и во изданието на „Портрет“ (не беа објавени податоци за називот на печатницата, адресата на печатницата, датумот на печатење или

препечатување и за бројот на печатени примероци), поради што Агенцијата писмено ги опомена издавачите на овие два медиуми и им даде дополнителен рок од 30 дена да го усогласат своето работење со Законот за медиуми. Контролните надзори покажаа дека двата издавачи постапија по опомената и ги отстранија претходно направените прекршувања.

ПРЕЗЕМЕНИ МЕРКИ

Врз основа на извршени програмски и административни надзори и констатирани непочитувања на одредбите од ЗАВМУ, ЗМ и подзаконските акти донесени врз основа на нив, Агенцијата во 2021 година изрече вкупно 65 мерки кон радиодифузери, издавачи на печатени медиуми и оператори на јавни електронски комуникациски мрежи, и тоа:

- 51 решение за преземање мерка – јавна опомена (од кои: 36 решенија за преземање мерка – јавна опомена за радиодифузерите⁴, две решенија за преземање мерка – јавна опомена за издавачи на печатени медиуми⁵ и 13 решенија за преземање мерка – јавна опомена/јавно опоменување и исклучување на реемитувањето на програмските сервиси кон операторите на јавни електронски комуникациски мрежи⁶);
- четири прекршочни постапки (три против два радиодифузери и една против оператор на јавна електронска комуникациска мрежа) и три успешно завршени постапки за порамнување – постапки за издавање на прекршочен платен налог (две против два радиодифузери и една против оператор на јавна електронска комуникациска мрежа)⁷;
- две одлуки за одземање дозволи⁸, и
- пет решенија за бришење од регистарот на радиодифузери⁹.

Поради тоа што со мониторингот на изборното медиумско претставување на Локалните избори што се одржаа во 2021 година, не беа констатирани прекршувања, Агенцијата не покренува ниту една прекршочна постапка пред надлежен суд за прекршување на Изборниот законик.

Преземени мерки против радиодифузерите

Изречени мерки – јавни опомени

Агенцијата во текот на 2021 година донесе вкупно 36 решенија за преземање мерка – јавна опомена, и тоа:

⁴ Деталните податоци за изречените мерки – јавни опомени кон радиодифузерите се наведени во табеларниот преглед на крајот на Извештајот „Решенија за преземање мерка – јавна опомена кон радиодифузерите во 2021 година“ (Прилог бр. 1.2)

⁵ Деталните податоци за изречената мерка – јавна опомена кон издавачите на печатени медиуми се наведени во табеларниот преглед на крајот на Извештајот „Решенија за преземање мерка – јавна опомена кон издавачи на печатени медиуми во 2021 година“ (Прилог бр. 1.3)

⁶ Деталните податоци за изречените мерки - опомени кон операторите на јавна електронска комуникациска мрежа се наведени во табеларниот преглед на крајот на Извештајот „Решенија за преземање мерка – јавна опомена и јавно опоменување и исклучување на реемитувањето на програмските сервиси кон операторите на јавна електронска комуникациска мрежа во 2021 година“ (Прилог бр. 1.4).

⁷ Деталните податоци за поведените прекршочни постапки/спроведени постапки за порамнување се наведени во табеларниот преглед на крајот на Извештајот „Покренати прекршочни постапки/спроведени постапки за порамнување за констатирани прекршувања на ЗАВМУ и подзаконските акти во 2021 година“ (Прилог бр.1. 5).

⁸ Деталните податоци за доставените предлози до Советот на Агенцијата за одземање дозволи за телевизиско/радио емитување се наведени во табеларниот преглед на крајот на Извештајот „Постапки во врска со одземање дозволи за телевизиско/радио емитување во 2021 година“ (Прилог бр. 1.6).

⁹ Деталните податоци за донесените решенија за бришење од регистарот на радиодифузери се наведени во табеларниот преглед на крајот на Извештајот „Решенија за бришење од регистарот на радиодифузери во 2021 година“ (Прилог бр. 1.7).

- едно поради констатирана повреда на член 41 став 1 и став 2 од ЗАВМУ, односно поради тоа што радиодифузерот спровел промена на сопственичката структура без претходно да ја извести Агенцијата и без истата да биде одобрена од страна на Агенцијата;
- едно за констатирана повреда на член 50 став 3 од ЗАВМУ и на членовите 16 и 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица, односно непочитување на правилата за заштита на малолетната публика – емитување програма во несоодветен временски период од деноноќието и емитување програма која пред почетокот на емитувањето не е означена со предупредувачка сигнализација која ја означува категоријата програма;
- едно за констатирана повреда на член 50 став 3 од ЗАВМУ и на член 22 став 2 од Правилникот за заштита на малолетните лица, односно непочитување на правилата за заштита на малолетната публика – емитуваните програми не беа обележани со визуелниот знак што ја сигнализира категоријата програма што се најавува;
- едно за констатирана повреда на член 55 став 5 од ЗАВМУ, односно емитување програма во која се пласирани производи, без да биде јасно означено дека програмата содржи пласирање производи;
- едно за констатирана повреда на член 55 ставови 5, 6 и 7 од ЗАВМУ, односно непочитување на правилата за емитување аудиовизуелни комерцијални комуникации – неозначување со предупредувачка сигнализација програма во која се пласирани производи, а на пласираната услуга во програмата и се придава претерана важност и се поттикнува нејзино користење;
- две за констатирана повреда на член 50 став 3 од ЗАВМУ и на членовите 16 и 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица, односно непочитување на правилата за заштита на малолетната публика – емитување програма во несоодветен временски период од деноноќието и погрешно означување на категоријата програма;
- две за констатирана повреда на член 64 став 1 од ЗАВМУ, односно употреба на јазик спротивно на пропишаниот начин во Законот;
- две за констатирана повреда на член 92 став 3 од ЗАВМУ, односно неисполнување на обврската за емитување половина од законскиот минимум програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела во периодот од 07:00 до 19:00 часот;
- две за констатирана повреда на член 98 став 2 од ЗАВМУ и на член 14 став 4 од Правилникот за нови рекламни техники, односно непочитување на правилата за нови рекламни техники – емитување на поп-ап реклами на поделен екран меѓу кои не е поминат пропишаниот период од најмалку 15 минути;
- три за констатирана повреда на член 50 став 3 од ЗАВМУ и на член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица, односно непочитување на правилата за заштита на малолетната публика – емитување програма која не е означена со предупредувачка сигнализација за програмата што се прикажува;
- три за констатирана повреда на член 92 став 1 од ЗАВМУ, односно неисполнување на обврската за дневно емитување најмалку 30%, односно 40% програма изворно создадена како македонски аудио или аудиовизуелни дела;
- четири за констатирана повреда на член 92 ставови 1 и 3 од ЗАВМУ, односно неисполнување на обврската за дневно емитување најмалку 30% програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, од која најмалку половина во периодот од 07:00 до 19:00 часот;
- шест за констатирана повреда на член 51 став 1 од ЗАВМУ, односно за тоа што радиодифузерите не ги обезбедија информациите што треба да им се направат достапни на корисниците согласно член 51 став 1 од ЗАВМУ;
- едно за констатирана повреда на член 15 став 3 од ЗМ, односно поради тоа што радиодифузерот во третиот предвиден рок (најдоцна до 31 октомври 2021 година) не ги објави на сопствената програма податоците за сопственичката структура, одговорниот уредник/уредници и за изворите на финансирање во претходната година (реклами, спонзорство, продажба на содржини, услуги обезбедени на трети страни и слично) и до Агенцијата не достави снимка од објавата во рок од 15 дена од денот на објавувањето;

- шест за констатирана повреда на член 14 од ЗМ, односно неисполнување на обврската за објавување на податоците што радиодифузерот е должен да ги емитува на соодветно место за секоја содржина од програмскиот сервис, односно необјавување импресум.

Покренати прекршочни постапки/спроведени забрзани постапки за порамнување како постапки за издавање на прекршочен платен налог за констатирани прекршувања на ЗААВМУ и подзаконските акти

Во текот на извештајната година, врз основа на извршен програмски или административен надзор на радиодифузери кои претходно беа јавно опоменати, односно на кои им беше наложено да го усогласат своето работење со одредбите од ЗААВМУ и неговите подзаконски акти, беше констатирано дека четири радиодифузери продолжиле со вршење на истата повреда за која биле опоменати во текот на годината.

Следствено на тоа, а во согласност со одредбите од Законот за прекршоците, беа спроведени вкупно четири постапки за порамнување – постапки за издавање на прекршочен платен налог. Од нив, две постапки завршија успешно, односно сторителите на прекршокот во законски утврдениот рок ги платија глобите утврдени во прекршочниот платен налог, а за двете неуспешно спроведени постапки за порамнување Агенцијата до надлежниот суд поднесе барања за поведување на прекршочна постапка.

Покрената прекршочна постапка/спроведена забрзана постапка за порамнување како постапка за издавање на прекршочен платен налог за констатирано прекршување на Законот за медиуми

Во текот на јануари 2021 година, Агенцијата спроведе постапка за порамнување – постапка за издавање на прекршочен платен налог, во врска со донесен заклучок на Советот на Агенцијата во декември 2020 година, заради тоа што и покрај изречената јавна опомена за констатиран прекршок на член 14 од ЗМ, еден радиодифузер продолжи со вршење на истата повреда на Законот за која претходно беше опоменат. Оваа постапка заврши неуспешно, со оглед дека сторителите на прекршокот не ги платија глобите, по што во законски утврдениот рок, Агенцијата до надлежниот суд достави барање за поведување на прекршочна постапка.

Одземање на дозволата на радиодифузерите

Во тековната година, Советот на Агенцијата покренала вкупно 30 постапки за одземање дозволи за телевизиско или радио емитување. Најголем дел од нив, односно 28 постапки беа покренати поради неплаќање на годишниот надоместок за дозволата, додека две постапки беа покренати затоа што по издавањето на дозволата настанале околности што претставуваат законски пречки за имателот на дозволата да ја врши дејноста, односно поради тоа што два радиодифузера (ТРД ТВ НОВА ДОО Гевгелија и ТРД РАДИО АКТУЕЛ Битола ДООЕЛ) не ги исполнуваа минималните кадровски услови утврдени во Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско емитување.

Од вкупно 28 покренати постапки за одземање на дозволите поради неплаќање на годишниот надоместок за дозволата, две беа запрени поради тоа што радиодифузерите во целост го платија годишниот надоместок. Во февруари Владата на РС Македонија донесе Одлука за одобрување на средства од Буџетот на РСМ за 2021 година, со која се одобрија 50.000.000,00 денари на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, како поддршка за справување со кризата предизвикана од Коронавирусот COVID – 19, а

заради реализација на Петтиот пакет економски мерки со кој се обезбедија средства за финансиска поддршка на радиодифузерите за надомест на средства платени по основ на такси, давачки и надоместоци за вршење радиодифузна дејност и кои се документирани во финансиската евиденција на Агенцијата. Советот на Агенцијата на 1 март донесе Одлука за начинот на реализирање на Одлуката за одобрување средства од Буџетот на РС Македонија за 2021 година, врз основа на која беа запрени останатите 26 (дваесет и шест) покренати постапки за одземање на дозволата за телевизиско или радио емитување.

Преостанатите две покренати постапки за одземање на дозвола за телевизиско и радио емитување поради неотстранување на повредите на Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско емитување, завршија со одземање на дозволите од страна на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, и тоа на:

- Трговското радиодифузно друштво ТВ НОВА ДОО Гевгелија, кое поседуваше дозвола за телевизиско емитување преку јавна електронска комуникациска мрежа која не користи ограничен ресурс, на локално ниво (општина Гевгелија, општина Валандово, општина Богданци и општина Дојран), и
- Трговското Радио-дифузно Друштво РАДИО АКТУЕЛ Битола ДООЕЛ, кое поседуваше дозвола за радио емитување преку терестријален предавател, на локално ниво (општина Битола).

Бришење од регистарот на радиодифузери

Агенцијата во текот на 2021 година донесе пет решенија за бришење од регистарот на радиодифузери, и тоа:

I. На еден радиодифузер (ТРД БИ-КИ-АЛ ДООЕЛ Битола) кој емитуваше радио програма му престана важноста на дозволата за радио емитување по сила на закон – со настапување стечај на имателот на дозволата (член 85 став 1 алинеја 5 од ЗААВМУ);

II. На еден радиодифузер (ТРД АЉБАНА ПЛУС ДООЕЛ – Куманово) кој емитуваше радио програма му престана важноста на дозволата за радио емитување по сила на закон – со настапување ликвидација на имателот на дозволата (член 85 став 1 алинеја 6 од ЗААВМУ);

III. На еден радиодифузер (ТРД РАДИО 102КА-ФМ ДООЕЛ Струга) кој емитуваше радио програма му престана важноста на дозволата за радио емитување по сила на закон – со писмена изјава на имателот на дозволата дека престанува со емитување радио програма (член 85 став 1 алинеја 2 од ЗААВМУ);

IV. На еден радиодифузер (ТРД ТВ НОВА ДОО Гевгелија) кој емитуваше телевизиска програма и еден радиодифузер (ТРД РАДИО АКТУЕЛ Битола ДООЕЛ) кој емитуваше радио програма им престана важноста на дозволата за телевизиско/радио емитување по сила на закон – со одземање на дозволата од страна на Агенцијата (член 85 став 1 алинеја 4 од ЗААВМУ).

Преземени мерки против издавачите на печатен медиум
--

Во извештајниот период, поради неисполнување во целост на обврската од член 14 став 1 од Законот за медиуми (обврската за објавување импресум) Агенцијата донесе две решенија за преземање мерка – јавна опомена за два издавачи на печатен медиум..

Преземени мерки против операторите на јавни електронски комуникациски мрежи**Изречени мерки – јавни опомена**

Во 2021 година, врз основа на извршен програмски надзор на програмските пакети кои ги реемитуваат операторите на јавна електронска комуникациска мрежа, Агенцијата донесе 13 (тринаесет) решенија. Дванаесет решенија за јавно опоменување и за исклучување на реемитувањето на програмски сервис/и беа донесени поради констатирана повреда на член 141 од ЗАВМУ, односно поради реемитување програмски сервис/и кој/и не е/се регистриран/и во Агенцијата согласно напред наведениот член. Тринаесеттото решение за јавно опоменување е донесено поради констатирана повреда на член 143 став 3 од ЗАВМУ, односно поради тоа што операторот на јавна електронска комуникациска мрежа во својот програмски пакет не ги обезбедил програмските сервиси на јавниот радиодифузен сервис, кои задолжително и бесплатно треба да ги содржи согласно член 143 став 3 од ЗАВМУ.

Покренати прекршочни постапки/спроведени забрзани постапки за порамнување како постапки за издавање на прекршочен платен налог за констатирани прекршувања на ЗАВМУ

Во текот на 2021 година, во согласност со одредбите од Законот за прекршоците, беа спроведени две постапки за порамнување – постапки за издавање на прекршочен платен налог на два оператори на јавна електронска комуникациска мрежа и одговорните лица – управителите. Од нив, една постапка заврши успешно, односно сторителите на прекршокот во законски утврдениот рок ги платија глобите утврдени во прекршочниот платен налог, а за едната неуспешно завршена постапка за порамнување – постапка за издавање на прекршочен платен налог, Агенцијата до надлежниот суд поднесе барање за поведување на прекршочна постапка. Со оглед дека сторителите на прекршокот ги платија глобите, Агенцијата го повлече поднесеното барање за поведување на прекршочна постапка.

УПРАВНИ СПОРОВИ

Во 2021 година, беа поведени два управни спорови против акти донесени од страна на Агенцијата.

Едниот спор го поведе операторот на јавна електронска комуникациска мрежа ИНЕЛ ИНТЕРНАЦИОНАЛ ДООЕЛ Кавадарци, поднесувајќи тужба против Решението Уп1 бр.11-17 од 13.01.2021 година со кое Агенцијата му изрече мерка јавна опомена и му наложи да го исклучи реемитувањето на програмските сервиси што не беа регистрирани во Агенцијата. Во моментот на пишување на овој Извештај, Управниот суд веќе ја има донесено Пресудата (бр. У-3 бр.53/2021) со која поднесената тужба се одбива како неоснована.

Вториот управен спор го поведе ТРД 24 Вести од Штип, а се однесуваше на Одлуката Уп1 бр.08-55 од 18.12.2020 година за одбивање на писменото барање за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола за телевизиско емитување, што оваа телевизија го имаше поднесено во Агенцијата. Оваа постапка е се уште во тек пред Управниот суд.

АНАЛИЗИ И ИСТРАЖУВАЊА

Анализа на пазарот на аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за 2020 година¹⁰

Со цел да се обезбедат сознанија за состојбите во телевизиската и во радиската индустрија во 2020 година, Агенцијата во извештајната година ја изработи „Анализата на пазарот на аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за 2020 година“. Користејќи ги податоците за економското работење коишто во Агенцијата ги доставија самите радиодифузери, но и официјални податоци од завршните сметки на радиодифузерите, во анализата се анализирали вкупните приходи што тие ги оствариле, структурата на приходите, вкупните трошоци, структурата на трошоците, финансискиот резултат од работењето и просечниот број на вработени во редовен работен однос, при што засебно се анализирани податоците за јавниот сервис, за комерцијалните телевизии и за комерцијалните радија. Анализата содржи и податоци за гледаноста на телевизиите и за слушаноста на радиостаниците, коишто се обезбедени преку спроведување квартални истражувања на публиката во текот на 2021 година.

Структура на вработените во аудио и аудиовизуелната медиумска индустрија во 2020 година¹¹

Агенцијата во септември ја изработи анализата „Структура на вработените во аудио и аудиовизуелната медиумска индустрија во 2020 година“, во којашто се претставени податоците за вработените во телевизиите и во радиостаниците, анализирани од аспект на работните места на кои биле ангажирани во 2020 година, статусот (дали биле во редовен работен однос или биле хонорарно ангажирани), полот, степенот на образование и етничката припадност. Анализата ја сочинуваат четири дела, при што во првиот дел се анализирани податоците за целата индустрија, во вториот за јавниот радиодифузен сервис, во третиот за комерцијалните телевизии и во четвртиот дел за комерцијалните радиостаници.

Студија за утврдување на оправданоста за објавување јавен конкурс за доделување дозвола за радио на локално ниво, на подрачјето на Општина Ново Село¹²

Врз основа на доставено барање од заинтересирана страна, Агенцијата во април изработи „Студија за утврдување на оправданоста за објавување јавен конкурс за доделување дозвола за радио на локално ниво, на подрачјето на Општина Ново Село“. Во студијата се претставени податоци за потенцијалната публика и потенцијалните огласувачи во оваа општина, а при нејзината изработка особено беше земена предвид важноста којашто ја имаат локалните медиуми во обезбедувањето корисни информации за локалната публика, во чија насока беше и доставеното барање. Заклучокот што произлезе од оваа студија беше дека постои оправданост за објавување јавен конкурс за доделување дозвола за радио емитување на подрачјето на Општина Ново Село, и тоа за музичко-говорно радио од општ формат, на македонски јазик.

¹⁰ Достапна на: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2021/09/Анализа-на-пазарот-на-аудио-и-аудиовизуелни-медиумски-услуги-за-2020-година.pdf>

¹¹ Достапна на: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2021/09/Struktura-na-vrabotenite-vo-2020-godina.pdf>

¹² Достапна на: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2021/04/Студија-Општина-Ново-Село.pdf>

Анализа на медиумската сопственост во 2021 година¹³

Оваа анализа Агенцијата ја изработи за да обезбеди поголема транспарентност на сопственичката структура на медиумите. Во неа се претставени податоци за сопствениците на медиумите (радиодифузерите и издавачите на печатени медиуми) во 2021 година, за интеграцијата на капиталот кај радиодифузерите и за промените во сопственичката структура на радиодифузерите во 2020 година.

Родот во изборната кампања 2020: Анализа на родовите прашања и начинот на прикажување и претставување на жените и на мажите во изборното медиумско претставување на програмите на националните телевизии 2020¹⁴

Фокусот на ова истражување е медиумското известување за време на изборната кампања, конкретно за време на Предвремените парламентарни избори во 2020 година, односно како се третираат родовите прашања во известувањето за време на изборната кампања во медиумите и како се претставени жените и мажите во програмските содржини за време на изборната кампања. Анализата е поделена на три дела, првиот дел се осврнува на теоретската рамка, вториот дел ги претставува општите наоди, додека третиот дел поединечно го анализира претставувањето и вклучувањето на жените според различните видови содржини по медиуми и политички партии. На крај, студијата нуди пакет заклучоци и препораки за подобрување на моменталната состојба со цел унапредување на родовата еднаквост во медиумите.

Студија за утврдување на можностите за воведување дигитално радио¹⁵

Целта на оваа Студија беше да ги истражи можностите за воведување на DAB дигитално радио и да даде препораки за начинот како да се направи преминот од аналого во дигитално радио. Од Студијата произлезе дека имајќи ги предвид анализите од техничка и комерцијална природа, се предлага воведување на DAB+ технологијата на еден DAB+MUX, за што АВМУ и АЕК треба да го доделат правото за оперирање на DAB+MUX-овите на ЈП Национална Радиодифузија. Дополнително за да се направи успешен премин од FM кон DAB радио емитување, предложено е да бидат преземени активности со кои ќе се надминат ризиците опишани во Студијата.

Анализа за можностите и потребите за воведување на DVB-T2 во РС Македонија¹⁶

Со оваа Анализа, а имајќи ги во предвид анализите од техничка и комерцијална природа, предложено е да се воведат DVB-T2 технологијата во 2026 година. Во меѓувреме, препорачано е да се преземат активности со кои ќе се надминат одредени ризици (опишани во Анализата) и ќе се создаде потреба и план за воведување на DVB-T2 технологија.

¹³ Достапна на: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2021/07/2.1.-Анализа-на-медиумската-сопственост-во-2021-година.pdf>

¹⁴ Достапна на: [Finalna-analiza-na-rodovi-prasanja-v.6-final-so-korica.pdf \(avmu.mk\)](#)

¹⁵ Достапна на: [Студија-за-можностите-и-потребите-за-воведување-на-дигитално-радио-ДАБ....pdf \(avmu.mk\)](#)

¹⁶ Достапна на: [Анализа-на-можностите-и-потребите-за-воведување-на-DVB-T2.pdf \(avmu.mk\)](#)

ДРУГИ АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА

Мерење на гледаноста и слушаноста на програмските сервиси на радиодифузерите

Во насока на остварување на својата законска надлежност да врши мерење на гледаноста на телевизиите и на слушаноста на радиостаниците, Агенција во извештајната година за обезбедување на овие податоци ја ангажирала истражувачката Агенција Сегментс Ресерч од Скопје, избрана согласно Законот за јавните набавки. Како и во претходните години, и во 2021 година податоците беа обезбедувани на квартална основа, односно беа спроведени четири квартални истражувања на јавното мислење, на троетапен стратифициран репрезентативен примерок од 2.400 испитаници во секој квартал (9.600 испитаници годишно), со користење на методот телефонска анкета. Преку овие истражувања беа обезбедени податоци за: просечниот дневен и неделен досег на радиостаниците; местото каде испитаниците слушале радио (дома, во автомобил, на работа, во ресторан и друго); периодот од денот во кој слушале радио; видот на програмската содржина што ја слушале; просечниот дневен и неделен досег на телевизиите; уделот во гледаноста на територијата на која телевизиите емитуваат програма и уделот во вкупната гледаност; периодот од денот во кој испитаниците гледале одредена телевизија; видот на програмската содржина што ја гледале; демографската структура на слушателите на радиостаниците и на гледачите на телевизиските станици според пол, возраст и етничка припадност; просечниот дневен и неделен досег на странските телевизии; и начинот на којшто испитаниците го примаат телевизискиот сигнал. Извештаите во кои се содржани овие податоци (четири квартални и еден годишен извештај) беа редовно објавувани на веб страната на Агенцијата.¹⁷

Учество во работни групи, излагања на работилници и дебати, придонеси кон изготвување извештаи за стратегии и конвенции, соработка со други субјекти

Во 2021 година, Агенцијата повторно учествуваше во работата на работни групи и изготвуваше материјали за изработка на стратешки документи на државата, како и во подготовката на одговори и придонеси кон извештаи што РСМ требаше да ги поднесе до меѓународни организации или на извештаи од институции за спроведување на нивните стратешки документи. Исто така, нејзини вработени, со свои излагања на теми од надлежност на регулаторното тело, учествуваа на повеќе работилници, обуки и дебати. Освен ова, продолжи традиционално добрата соработка со други субјекти, а беа потпишани и нови меморандуми за соработка.

Во првиот квартал од годината, Агенцијата имаше свои претставници во Работната група за измени на Изборниот законик која беше формирана од Министерството за правда, за што повеќе детали има во делот од овој извештај што се однесува на спроведувањето на мониторингот на Локалните избори во 2021 година.

Агенцијата беше особено активна во подготовка на стратешки документи поврзани со различни аспекти на родовите прашања, кои овде се наброени, а повеќе информации може да се најдат во делот од Извештајот што е посветен на родот во медиумите:

Во февруари, претставничка на регулаторното тело учествуваше на состанок на Работната група за подготовка на Националниот акциски план за унапредување на правата на ЛГБТИ лицата во РСМ за периодот 2021 – 2025.

Координаторката и заменик – координаторот за еднакви можности на Агенцијата, и во 2021 година, активно придонесуваа кон подготовката на новата Стратегија за родова еднаквост 2021-2026. Во овој контекст тие,

¹⁷ Достапни на: <https://avmu.mk/гледаностслушаност/>

во февруари, подготвија коментари од Агенцијата за Нацрт-текстот на националната стратегија за родова еднаквост 2021-2026, во март учествуваа на последниот состанок на Работната група за подготовка на новата Стратегија (формирана од МТСП во 2020 година), а во мај, на барање од МТСП, изготвија Мислење за Предлог-националната стратегија за родова еднаквост 2021-2026. На крајот од годината, претставничка на регулаторот учествуваше на Јавната расправа за Предлог-стратегија за родова еднаквост 2021-2026, која се одржа на седница на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите на Собранието на РС Македонија.

Исто така, Агенцијата имаше свој претставник на четвртата седница на Собраниската комисија за еднакви можности на жените и мажите на кој беа разгледувани Годишниот извештај за спроведување на Стратегијата за родова еднаквост за 2019 година и евалуацијата на Стратегијата за родова еднаквост 2013-2020.

Во мај, вработените во стручната служба на Агенцијата кои работат на стратешко планирање и на буџетирање, одговорија на прашалникот на МТСП за проценка на капацитетите и знаењата за примена на родово одговорно буџетирање во органите на државна управа на централно ниво.

Освен ова, Агенцијата, на барање од МТСП, двапати изготви материјали во врска со спроведувањето на Акцискиот план за имплементација на Конвенција на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство (Истанбулска Конвенција).

Во февруари, до МТСП беше испратен одговор од Агенцијата на Барањето за доставување информација за нацртот на Националниот извештај за спроведувањето на препораките од Извештајот на Европската комисија против расизам и нетолеранција (ЕКРИ) од 2016 година. Во него беше даден коментар за постигнатиот прогрес во однос на препораките од ЕКРИ кои се однесуваа на прашања од делокругот на работата на АВМУ.

Во мај, Агенцијата зеде учество во онлајн фокус група во организација на Министерството за труд и социјална политика, а поддржана од Мисијата на ОБСЕ, на која се зборуваше за евалуацијата на Националната стратегија за еднаквост и недискриминација 2016 – 2020. На овој настан, претставничката на АВМУ ги презентираше активностите што регулаторот ги презема во поглед на недискриминацијата, а се разговараше и за идна соработка во носењето на новата Стратегија.

Агенцијата, во првиот квартал од годината, до Министерството за одбрана испрати Мислење за нацрт-текстот на Стратегијата за градење национална отпорност на хибридни закани и на придружниот Акциски план, а нејзин претставник учествуваше на подготвителниот онлајн состанок на Регионалната Јадранска група за справување со хибридни закани. Групата планираше да одржи семинар со физичко присуство, но тој беше одложен поради епидемиолошката ситуација. Во проектот, покрај нашата земја, учествуваат Црна Гора и Хрватска, а набљудувачи се Словенија и Италија. Во јули, претставникот на Агенцијата за прашањето на хибридни закани ја проследи онлајн „Јавната дебата за стратегија за градење отпорност и справување со хибридни закани“, во организација на Министерството за одбрана. На овој настан, за потребата и изготвувањето на документот зборуваа министерката за одбрана Радмила Шекеринска-Јанковска и лица од Министерството и од други институции вклучени во подготовката на документот, а во насока на подготовка на „Adriatic Regional CHT Seminar“. Во овој контекст, претставникот на АВМУ учествуваше и на уште еден подготвителен онлајн технички состанок.

Во текот на годината беа преземени повеќе активности за поблиска соработка со Агенцијата за храна и ветеринарство (АХВ) во однос на стандардите за аудио и аудиовизуелните комерцијални комуникации за храна и додатоци во исхрана. По подготвителната фаза, која започна во првиот квартал од годината и подразбираше состаноци и изработка на меморандум за соработка, во април беше потпишан Меморандумот за соработка во врска со рекламирање, телешопинг, пласирање производи и спонзорство на храна и додатоци во исхрана во програмите на радијата и телевизиите, особено во поглед на

здравствените и нутритивни тврдења, за тврдењата за намалување на ризикот од болест и за измамите поврзани со храна. Потоа, вработени во Стручната служба учествуваа на онлајн вебинар на кој се говореше за измамите со храна, а беше во организација на АХВ во соработка со италијанското Министерство за здравство, како и со италијанската полиција (NAS - Carabinieri). Кон крајот на вториот квартал од годината беше реализиран вонреден наменски мониторинг, при што беше направена анализа на аудиокомерцијалните комуникации во врска со храна, пијалоци и додатоци во исхрана емитувани на четирите комерцијални национални радиостаници (за ова повеќе информации има во делот од овој извештај посветен на програмските обврски на радиодифузерите). Последниот квартал од годината беше одбележан од комуникација со АХВ и со радиодифузерите која се однесуваше на рекламирањето на различни производи од операторот со исхрана Натура Терапи ДООЕЛ Скопје. Имено, во ноември, АХВ ја извести АВМУ дека регистрирала оти се емитува реклама за додаток на исхрана „Диабетол Форте“, 30 капсули, за којшто АХВ не дала одобрение за промет на македонскиот пазар, бидејќи „не е во согласност со пропишаните барања за безбедност на додатоци на исхрана“. АВМУ до радиодифузерите испрати допис со барање да се прекине емитувањето на оваа реклама, а меѓу двете агенции се водеше интензивна комуникација, во рамките на која беше одржан и работен состанок на кој се разговараше за дилемите што се наметнаа од материјалите што беа доставени од медиумите за различни производи на Натура Терапи. По состанокот, до медиумите беше испратен нов допис во кој беше укажано дека со цел заштита на јавното здравје, радиодифузерите треба да бидат внимателни при емитувањето комерцијални комуникации за храна и додатоци во исхрана, а за сите дилеми околу содржината на ваквите реклами да направат консултации со АХВ.

Агенцијата, во 2021 година, потпиша Меморандум за соработка и со граѓанското здружение ХОПС - Опции за здрав живот Скопје, за активности во врска со родово заснованото насилство и медиумите. Една од активностите што произлегоа беше обуката за известувањето за родовозасновано насилство во медиумите, што ја посетуваа вработени во АВМУ, за која повеќе информации има во делот за родот и медиумите.

Регулаторното тело ја продолжи и традиционалната соработка со Коалицијата Маргини, при што двата субјекти, заедно со ХОПС и со поддршка од Програмската канцеларија на Советот на Европа во Скопје, го организираа онлајн настанот „Родово заснованото насилство во медиумите: состојба, насоки, мониторинг“, кој се одржа на 11 ноември. За овој настан повеќе детали има во делот од овој извештај посветен на Родот во медиумите.

Во контекст на остварувањето на правото на пристап до програмите на лицата со попреченост, во 2021 година беше остварена соработка со Министерството за информатичко општество и администрација и со Националното координативно тело за имплементација на Конвенцијата на ООН за правата на лицата со попреченост во РС Македонија. Оваа соработка подразбираше доставување материјали за прашања поврзани со имплементација на мерките од Конвенцијата на ООН за правата на лицата со попреченост, потоа за активностите на АВМУ на полето на обезбедување пристапност, како и учество на седница на Националното координативно тело. Повеќе детали за ова има во делот од Извештајов посветен на обезбедување достапност до програмите за лицата со сетилна попреченост.

Во ноември, претставници на Агенцијата учествуваа на состанок со експерти во врска со Рамковната Конвенција за национални малцинства на Советот на Европа, организиран од Директоратот за мултилатерални односи и безбедносна соработка во Министерството за надворешни работи.

По барање од Агенцијата за млади и спорт, АВМУ на оваа институција ѝ достави информација за реализирани активности во контекст на спроведување на стратешките приоритети од Националната стратегија за млади 2016-2025.

Претставници на регулаторното тело, на повеќе настани организирани од субјекти од граѓанскиот сектор и од меѓународни организации, говореа за прашања од делокругот на нивната работа:

Така, во текот на серија од осум регионални работилници за Правата на ранливите групи во медиумската област во рамки на проектот за создавање мрежа од совети на публики во организација на Институтот РЕСИС, претставниците на Агенцијата ги запознаваа учесниците од граѓанските организации од осумте плански региони во земјава со нивните права во сферата на аудиовизуелните медиумски услуги и со надлежностите и активностите на регулаторот во врска со маргинализираните групи.

Во јуни, претставничка на АВМУ беше панелистка на онлајн завршната конференција на проектот „Со критичко мислење до граѓани со медиумска умешност – КриТинк“, којшто го спроведуваа „Метаморфозис“ и „Евротинк“ со поддршка на Европската Унија. Таа говореше во рамки на работната сесија за „Медиумската писменост во формалното и неформалното образование“, при што ги пренесе ставовите и искуствата на АВМУ и од аспект на регулаторно тело и од аспект на обезбедувач на инфраструктура за функционирање на Мрежата за медиумска писменост.

На работилница и обука под наслов „Жените и изборите“, организирана од ИФЕС во август, претставник на Агенцијата зеде активно учество во дискусиите, споделувајќи ги податоците од анализите на регулаторното тело. Работилницата беше реализирана според BRIDGE методот за обука за родова еднаквост и избори, со примена на методологијата и пристапот за Градење ресурси за демократско управување и избори.

Својата експертиза за прашањето на родот во медиумите, претставници на Агенцијата ја пренесоа и во рамки на Медиумскиот фестивал Скопје, организиран во октомври од Платформата за истражувачко новинарство и анализи - ПИНА, кога одржаа онлајн предавање насловено „Критичко разбирање на медиумите и родовите прашања - во фокусот на годишните анализи на АВМУ“.

Праксата и искуството на регулаторното тело беше претставена и меѓународно, на онлајн семинарот „Сузбивање на сексистичкото огласување: учење од праксата“, организиран од Советот на Европа во октомври, кога претставник на АВМУ ги презентираше случаите во кои регулаторното тело постапувало против сексизам во рекламирањето, а кои беа оценети како добра практика.

Претставничка на Агенцијата беше известувачка на втората регионална „Конференција за медиумска писменост ЕУ - Западен Балкан: Справување со дезинформациите“, организирана во септември од Делегацијата на Европска Унија и Македонскиот институт за медиуми. На конференцијата се говореше за актуелните предизвици во јавниот комуникациски простор, како што се справувањето со дезинформациите, влијанието на социјалните мрежи и дезинформациите во рedefинирањето на новинарското известување и квалитетот на новинарството, како и важноста на медиумската писменост за граѓаните во новото медиумско опкружување. Говорници беа водечки претставници на институциите, медиумите, граѓанското општество и академската сфера од Европската Унија и земјите од Западен Балкан. Настанот се одржа во хибриден формат.

Во 2021 година, Државниот завод за индустриска сопственост започна со изработка на Националната стратегија за интелектуална сопственост за периодот од 2022 до 2026 година. На покана на Заводот, Агенцијата делегираше свој претставник кој активно учествуваше во изработката на овој стратешки документ. Конечната верзија, во која беа вградени забелешките и предлозите на претставникот на Агенцијата, ѝ беше презентирана на јавноста на 16 декември 2021 година.

Учество на конференции, советувања, работилници, семинари и обуки во насока на подигнување на капацитетот на вработените

Агенцијата и во 2021 година продолжи со континуираното подигнување на капацитетите на своите вработени со цел да бидат информирани за најновиот развој на ситуацијата во аудиовизуелниот сектор, како и во другите области кои допираат до надлежностите на регулаторното тело. За таа цел, вработени во

регулаторот учествуваа на бројни конференции, презентации, обуки и други настани организирани од домашни и од странски субјекти.

Регулаторите од Словачка и Германија ја организираа онлајн панел дебатата на тема „Наоѓање излез од кризата на доверба – перспективите од двете страни на Атлантикот“ (Finding a way out of the crisis of trust – Perspectives from both sides of the Atlantic). Панелистите дискутираа за мерките што треба да ги преземат законодавците, регулаторите, активистите за човекови права и други релевантни субјекти за да се врати довербата на граѓаните во традиционалните и во социјалните медиуми. Дебатата се одржа во јануари и беше инспирирана од настаните што се случија тој месец во САД, а по кои следуваа суспензија на профилите на социјалните медиуми на тогашниот американски претседател Доналд Трамп и политичките дебати на европско ниво во контекст на Актот за дигиталните услуги (DSA) и Акцискиот план за европската демократија (EDAP), што Европската комисија ги презентираше во декември 2020 година.

Истиот месец, во рамките на соработката со Советот за етика во медиумите, се одржа онлајн работилницата „Против стереотипи и дискриминација со инклузивно медиумско известување“, која беше делумно поддржана од Канадскиот фонд за локални иницијативи преку Амбасадата на Канада. На работилницата, претставниците на АВМУ дадоа и свој придонес во дискусијата во која фокусот беше ставен на известувањето на медиумите за случаите на родовозасновано насилство. Наредниот месец, тие учествуваа и на работилницата на тема „Улогата на редакциите во спречувањето на говорот на омраза, дискриминацијата и дезинформациите“, исто така организирана од CEMM.

За време на креативниот круг „Верувам, ама проверувам“ – онлајн настан за кокреирање на содржината за септемвриското издание на уличното списание за одржлив развој „Лице в лице“, придонес даде и претставничка на Агенцијата. Кругот беше организиран од Паблик и Порака Нова во рамки на проектот „Отпор кон дезинформации и говор на омраза: Акција на граѓанското општество за реафирмирање на слободата на медиумите и спречување дезинформации и пропаганда за ширење омраза во земјите од Западен Балкан и во Турција“ кој, со поддршка од Европската Унија, го спроведува Македонски институт за медиуми заедно со партнерските организации од регионот: СЕЕНПМ, Албански медиумски институт, Медиацентар, Косово 2.0, Црногорски институт за медиуми, Новосадската школа за новинарство, Мировен институт и Бианет.

Во неколку наврати беа проследени презентации на извештаи и истражувања, какви што беа:

- Онлајн презентацијата на Извештајот од квалитативното истражување за родот и климатските промени на МТСП, кој всушност е второ истражување на оваа тема, изработено во контекст на подготовка на национални стратешки документи од областа на родот и климатските промени (во јануари);

- Онлајн презентацијата на анализите на учебниците од родов аспект, организирана од Министерство за труд и социјална политика во соработка со канцеларијата на UN-Women во Скопје, во рамките на проектот „Унапредување на институционализацијата на родово одговорно буџетирање преку систематска интеграција на родов перспектива во стратешкото планирање и програмирање на владините институции во Северна Македонија“ (во февруари).

- Онлајн презентацијата на „Анализата на влијанијата на Ковид-19 врз родот и различностите“, организирана од Мисијата на ОБСЕ во Скопје во соработка со Министерството за труд и социјална политика и Центарот за развој и креирање политики (во март).

- Претставување на Европското општествено истражување на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје (во март);

- Презентацијата на наодите од набљудувањето на известувањата на медиумите за лицата со попреченост во изборниот процес за Парламентарните избори 2020 година, спроведено од Здружението за промоција и развој на инклузивно општество ИНКЛУЗИВА;

- Презентирање на извештајот за темелните права на Агенцијата за темелни права на Европската Унија за 2021 година од страна на Институтот за европска политика - ЕПИ, на настанот насловен „Темелните права во 2020 година“ (во јуни);

- Презентацијата на Извештајот за влијанието на демографските фактори врз учеството на граѓаните во јавниот живот и едукацијата на гласачите“, финансиран од Швајцарската агенција за поддршка и развој и имплементиран од ИФЕС и неговиот партнер, Националниот младински совет на Македонија (во септември);

- Презентирање на студијата „Проценка на потреби за градење родово сензитивни политики за општествена, пост-Ковид резилентност и закрепнување“ на онлајн консултацијата насловена „Какви политики за пост-пандемски одговор ни требаат?“, којашто беше организирана од Институтот за општествени и хуманистички науки - Скопје, со партнерските организации Акција Здруженска и Здружение Радика Де Дебар, како дел од проектот „Родова димензија на политики во фокус – јакнење на резилентност во пост-ковид период“, поддржан од Швајцарската агенција за развој и соработка, преку програмата Цивика Мобилитас (во декември).

Во текот на годината, вработени во Агенцијата учествуваа на обуки, тренинзи и курсеви на различни теми:

- Онлајн обука „Маркетинг за социјална промена“, што ја организираше УНХЦР, а на која странски експерти објаснуваа како алатките на маркетингот можат да се искористат за да се мобилизира јавноста да учествува во проекти кои се насочени кон промени во општеството (во февруари);

- Едномесечен онлајн тренинг курс за слобода на медиумите (MATRA Rule of Law Training Programme Freedom of the Media 2021), со програма која опфати пет модули и со активен ангажман на сите учесници во текот на траењето на курсот преку онлајн платформите Zoom и Moodle (март – април);

- Обука во врска со родовобазираниот насилство наменета за медиумски професионалци, организирана од ХОПС, Коалицијата Маргини и Националната мрежа за борба против насилство врз жените и семејно насилство. Обуката се одржа во рамки на проектот „Different discourse - better reality, Media in combating gender based violence – Strengthening media literacy on GBV“, кој е дел од Регионалната програма на UN Women за елиминација на насилството врз жените, поддржан од Европската унија и канцеларијата на UN Women во Скопје (во март).

- #SAIFE експертска работилница за влијанието на вештачката интелигенција врз слободата на изразување, организирана од Претставничката за слобода на медиумите на ОБСЕ (во април);

- Онлајн работилницата за слободен пристап до информациите од јавен карактер, организирана од Европската комисија во соработка со Агенцијата за заштита на правото на слободен пристап до информациите од јавен карактер од Северна Македонија (во април);

- Дводневна „Работилница за ревидираната Директива на ЕУ за аудиовизуелни медиумски услуги“, што се реализираше во рамки на проектот ЈУФРЕКС2 „Слобода на изразување и слобода на медиумите во РС Македонија“, спроведуван заеднички од Европската Унија и Советот на Европа. Експертката Диардре Кевин се осврна на повеќе измени на Директивата од 2018 година, какви што се независноста на регулаторните тела; обврските на аудиовизуелните медиумски услуги по барање за промовирање европски аудиовизуелни дела; заштитата на малолетниците од содржини што можат да им нашетат во онлајн светот, како и практики за нивна заштита од аудиовизуелни комерцијални комуникации за храна богата со масти, транс-масни киселини, шеќер, сол и натриум; прашањето на јурисдикција во светло на измените на принципот „земја на потекло“; саморегулација и корегулација. Таа ги претстави и Актот за дигитални услуги и Актот за дигитален пазар, кои допрва треба да бидат донесени (во мај).

- Комбинирана/хибридна обука во рамките на Работилницата за кибер-безбедност на изборите, со примена на методологијата и пристапот за градење ресурси за демократско управување и избори (BRIDGE),

која се одржа во Скопје. Организатор на работилницата и обуката беше Меѓународната фондација за изборни системи ИФЕС, а главни предавачи беа Натија Кашакашвили и Томас Шанусо (во јули);

- Регионална онлајн конференција „Ширење дезинформации за време на пандемијата и нивното влијание во Западен Балкан“, организирана од Регионалниот совет за соработка (RCC) во кооперација со Osservatorio Balcani e Caucaso Transeuropa (во јули);

- Работилница на Европската опсерваторија за дигитални медиуми (ЕДМО) во врска со Актот за дигитални услуги „EDMO - Media exemption in the DSA“ (во ноември);

- Конференција „Грижи се машки – Од свесност до вклученост: Вклучување на мажите во превенција на родово насилство и работа со сторители со фокус на безбедноста на жртвата“, која се одржа во хибриден формат, во организација на Реактор и Хера (во декември);

- Работилница „Развој на капацитети за управување врз основа на резултати и известување“ (Мониторинг, прибирање податоци и известување по индикатори за успешност), која се одржа во Охрид, во организација на Министерството за труд и социјална политика во соработка со канцеларијата на UN-Women во Скопје, а во рамките на проектот „Унапредување на институционализацијата на РОБ преку систематска интеграција на родовата перспектива во стратешкото планирање и програмирање на владините институции во Северна Македонија“. Целта на обуката, во рамките на работилницата, беше зајакнување на капацитетите на административните службеници кои се инволвирани во процесот на стратешко планирање и креирање на политиките/програмите во институциите, како и ревизија на известувањето и извештаите за родовите прашања (во декември).

Вработените во Агенцијата, во текот на 2021 година, учествуваа и на следните работилници, обуки, вебинари и средби:

- Работилница на тема: „Проценка на влијание на политиката и регулативата (ПБР) и креирање рамка – унапредена работа на собранискиот канал“, одржана во Собранието на Република Северна Македонија на 19-ти, 23-ти и 26-ти февруари 2021 година;

- Онлајн обука за подготовка на Годишен план за вработување 2021, организирана од Министерството за информатичко општество и администрација во рамки на Мрежата на организациони единици за управување со човечки ресурси (ИСУЧР), одржана на 16 јуни 2021 година;

- Онлајн обука – „Насоки и препораки за подготвување на нови акти за внатрешна организација и систематизација на работните места или изменување и дополнување на постоечките акти за внатрешна организација и систематизација на работните места“, организирана од Министерството за информатичко општество и администрација во рамки на Мрежата на организациони единици за управување со човечки ресурси (ИСУЧР), одржана на 25 јуни 2021 година;

- Онлајн обука за подготовка на Функционална анализа, организирана од Министерството за информатичко општество и администрација во рамки на Мрежата на организациони единици за управување со човечки ресурси (ИСУЧР), одржана на 5 август 2021 година;

- Обука на тема: „Подготовки за електронскиот пазар на набавки од мала вредност“, организирана од Здружението на финансиски работници на локалната самоуправа и јавните претпријатија, одржана на 5 октомври 2021 година;

- Учество на 82-та Средба на правници, организирана од страна на Здружението на правници на Република Северна Македонија од 11 до 13 ноември 2021 година;

- Онлајн обука за модернизираниот ИСУЧР решение за користење на новиот ХРМИС (ИСУЧР) систем, организирана од страна на Министерството за информатичко општество и администрација на 20 декември 2021 година.

Стандарди за управување со квалитет

Во текот на 2021 година беше спроведена ресертификација од сертифицирано тело во однос на стандардите за управување со квалитет ISO 9001:2015, со која се потврди дека Агенцијата работи согласно процедурите.

Изменети и донесени акти

Во извештајната година Агенцијата ги измени и/или дополни следните подзаконски акти:

- Правилникот за бруто плата и други надоместоци на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во четири наврати, и тоа во февруари, јуни, јули и ноември);
- Правилникот за внатрешна организација и работа на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во јули);
- Правилникот за систематизација на работните места во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во два наврати, и тоа во април и во јули);
- Правилникот за обврските за емитување изворно создадена програма, музика, документарна и играна програма (во јули);
- Планот за намена и распределба на капацитети на дигитален терестријален мултиплекс на оператор на јавна електронска комуникациска мрежа кој има обврска за емитување на програмските сервиси на радиодифузерите (во август);
- Правилникот за техничките и организациските мерки за обезбедување тајност, заштита и безбедност на обработката на личните податоци во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во август);
- Упатството за платено политичко рекламирање за локалните избори 2021 (во септември);
- Правилникот за начинот на правење на сигурносна копија, архивирање и чување, како за повторно враќање на зачуваните лични податоци (во октомври);
- Правилникот за начинот на уништување на документите, како и начинот на уништување, бришење и чистење на медиумот во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во октомври);
- Правилникот за определување на обврските и одговорностите на администраторот на информацискиот систем и на овластените лица во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во октомври);
- Правилникот за пријавување, реакција и санирање на инциденти во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во октомври);
- Упатството за начинот на водење евиденција за лица овластени за вршење обработка на личните податоци и за водење евиденција за пренесување медиуми надвор од работните простории на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во октомври); и
- Правилникот за начинот на користење, управување и одржување на службените моторни возила на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во октомври).

Во извештајната година беа направени и измени на обрасците на извештаите за исполнување на условите од дозволата за радио и ТВ емитување, особено во делот на програмските концепти.

Покрај измените и/или дополнувањата на горенаведените подзаконски акти, Агенцијата ги донесе и следниве акти:

- Годишен план за спречување на корупција (ГПСК), со што ја исполни својата обврска согласно заклучокот од Владата на РСМ, со кој им беше укажано на институциите кои немаат статус на органи

- на државна управа, во рок од 90 дена да изготват и јавно да го објават на своите веб страници годишниот план за спречување на корупција, соодветен на нивната надлежност (во мај);
- Упатство за платено политичко рекламирање за локалните избори 2021 (во септември);
- Политика за воспоставување систем за заштита на лични податоци во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во октомври);
- Упатство за начинот на водење евиденција за пренесување медиуми надвор од работните простории на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во октомври);
- Упатство за начинот на водење евиденција за овластените лица кои имаат авторизиран пристап до документите и информацискиот систем и постапки за идентификација и проверка на авторизиран пристап (во октомври); и
- Упатство за примена на безбедносното правило за „чист екран“ и „чисто биро“ при обработка на лични податоци (во ноември).

За сите напред наведени акти кои претрпеа измена и дополнување беа изработени пречистени текстови, кои се објавени на веб страницата на Агенцијата. Исто така, на веб страницата се објавени и новите подзаконски акти коишто ги донесе Агенцијата.

МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Учество во работата на асоцијациите на регулаторните тела од аудиовизуелната област: Европска платформа на регулаторни тела (EPRA), Медитеранска мрежа на регулаторни тела (MNRA), Група на европски регулатори за аудиовизуелни медиумски услуги (ERGA), на настани од меѓународен карактер релевантни за аудиовизуелната област, остварување соработка и билатерални односи со регулаторни тела во Европа, особено со регулаторните тела од регионот

Поради се уште актуелната глобална пандемија на коронависурот, меѓународната соработка на Агенцијата во 2021 година, на билатерално ниво и во рамки на мултилатералните проекти, најчесто се одвиваше онлајн, а претставниците на Агенцијата активно учествуваа во работата на меѓународните регулаторни платформи, групи и организации.

ЕПРА

На 25 јануари, на покана од регулаторите од Словачка и Германија, претставник на Агенцијата ја проследи панел дебатата на тема – Наоѓање излез од кризата на доверба – перспективите од двете страни на Атлантикот. Панелистите дискутираа за мерките што треба да ги преземат законодавците, регулаторите, активистите за човекови права и други релевантни субјекти за да се врати довербата на граѓаните во традиционалните и во социјалните медиуми.

На почетокот од февруари, ЕПРА извести дека досегашната Група за медиумска писменост ќе почне да функционира построкурирано и ќе се преименува во ЕМИЛ. Беше побарано АВМУ да го потврди членството во ЕМИЛ, да назначи лице за контакт и да се произнесе дали е заинтересирана да кандидира претставник за Управувачкиот одбор. Агенцијата назначи лице за контакт и кандидат за членство во Управувачкиот одбор. На крајот од февруари, ЕПРА извести дека за членство во одборот се пријавиле осум лица од кои се формира Управувачка група (меѓу кои и претставникот на АВМУ), а подоцна од Групата ќе се избере тричлен Управувачки одбор. На 29 март се одржа првиот состанок на ЕМИЛ, на кој учествуваше и претставникот на Агенцијата и беше договорено дека ЕМИЛ ќе се состанува на секои два месеци, а

состаноците ќе се користат за информирање за новости, размена на искуства, договарање соработки меѓу себе или со други субјекти итн.

На 20 и 21 мај се одржа 53-от состанок на ЕПРА. Пленарната седница, на која присуствуваа повеќе вработени од Агенцијата, беше посветена на тековните активности на платформата, а потоа се пристапи кон изјаснување и гласање за зачленувањето на финскиот Национален аудиовизуелен институт (КАВИ), измените на Статутот на ЕПРА, како и изборот на новите членови на Извршниот одбор. Вториот ден се одржа тематска сесија насловена „Живот со говор на омраза: од разбирање до борба“. На сесијата најпрвин се водеше панел дискусија меѓу експертите од Проектот опасен говор (Dangerous Speech Project) од САД, Универзитетот во Амстердам во Холандија и од Институтот Алан Тјуринг во Велика Британија. Потоа, своите искуства за борба со говорот на омраза (не само офлајн, туку и онлајн) ги споделија претставници од Шведскиот совет за медиуми, Медиумската власт на Северна Рајна - Вестфалија од Германија и од британскиот ОФКОМ.

На 21 мај, претставникот на Агенцијата учествуваше на вториот состанок на ЕМИЛ (Групата за медиумска писменост на ЕПРА), на кој беа разменети искуства за активностите за медиумска писменост поврзани со борбата против говорот на омраза. Претставникот на Агенцијата информираше за работата на регулаторното тело на оваа тема и го сподели со другите учесници Водичот за мониторинг на говорот на омраза. За активности на членките на Мрежата за медиумска писменост говореше претставничката од МИМ, која е контакт-лице на Мрежата во ЕМИЛ.

На 14 октомври, претставници на Агенцијата учествуваа на 54-от пленарен онлајн состанок на ЕПРА, кој беше поделен во два дела. Првата сесија беше посветена на активностите на ЕПРА и на нејзините работни групи, додека втората беше тематска сесија посветена на меѓусекторска соработка на регулаторите и Актот за дигитални услуги, а беа презентирани и студиите „Избори и дезинформации/политичко рекламирање на интернет“ и „Справување со штетното влијание на интернет“.

Во текот на 2021 година претставници на Агенцијата учествуваа на неколку вебинари, работилници и специјални сесии организирани од ЕПРА. Во јули, претставник на Агенцијата учествуваше на вебинар посветен на соработката на регулаторите при регулација на дигиталните услуги организиран од ЕПРА. Во октомври, претставници на Агенцијата учествуваа на специјалната онлајн сесија на ЕПРА посветена на регулацијата на платформите за споделување видео содржини. Сесијата беше поделена во два дела, односно првиот дел беше разговор со академски експерти за транспонирање на член 28а и 28б од Директивата, во врска со платформите за споделување видеа, вклучувајќи ја и заштитата на малолетници, комерцијалните комуникации и прашања за управување (ко-регулација и саморегулација преку кодекси на однесување) и тркалезна маса на која членките на ЕПРА ги разгледаа клучните наоди од Извештајот за мапирање на Европската аудиовизуелна опсерваторија за правилата што се применуваат на платформите за споделување видеа. Во ноември претставник на Агенцијата учествуваше на онлајн работилницата на ЕПРА и Виенскиот универзитет, на која се разговараше за однесувањето на младите во дигиталното однесување онлајн, а беа презентирани и наодите од истражувањата на виенските професори за влијанието на интернетот и социјалните мрежи врз однесувањето и политичките одлуки на младите.

Агенцијата во текот на годината редовно одговараше на барањата од регулаторни тела испратени преку ЕПРА за прашања поврзани со изборната регулатива, начинот на лиценцирање на медиумите што ги обезбедуваат услугите преку различни платформи и за видовите и карактеристиките на различните медиумски сектори, за прашањето за заштита на малолетните лица на платформите за споделување видеа, за пласирањето производи со храна и додатоци во исхрана, за специјализираните телевизии, за спецификите и правилата за емитување платено политичко рекламирање, како и за постојниот начин на предупредувачко обележување на ТВ - програмите потенцијално штетни за малолетната публика.

МНРА

На 11 и 12 октомври, претставници на Агенцијата учествуваа на 21-та пленарна седница на Медитеранската мрежа на регулаторни тела (МНРА), којашто се одржа во Република Хрватска. Првиот ден од состанокот, насловен „Медиумска политика на ЕУ: Каде сме и што следува“, беше посветен на активностите поврзани со транспонирањето на ревидираната европска Директива за аудиовизуелни медиумски услуги, за регулирањето на платформите за споделување видео содржини и за Актот за дигитални услуги. Вториот ден од состанокот беше посветен на активностите на работната група на МНРА за родовите прашања и на полето на медиумската писменост, на влијанието на пандемијата КОВИД-19 врз работењето на медиумите, како и за „Имиграцијата и расизмот“, односно за начинот на кој медиумите известуваа за овие прашања особено за време на пандемијата со КОВИД-19.

На 30 ноември, претставник на Агенцијата учествуваше на онлајн состанокот на Работната група за медиумска писменост на МНРА, во чии рамки беше презентиран проектот „EduMedia Test“, за кој беше побарано објаснување и дозвола за користење и превод на македонски јазик.

ЕРГА

На 25 јануари, претставник на Агенцијата учествуваше на првиот состанок на акциската група на ЕРГА за медиумска писменост (AG3 Media Literacy). Целта на оваа акциска група е да го унапреди влијанието и досегот на одредбите за медиумска писменост од Директивата на ЕУ за аудиовизуелни медиумски услуги (AVMSD), како и на проектите и кампањите за медиумска писменост. Оттаму, во контекст на регулативата, фокусот на групата ќе биде на одредбите од Директивата кои утврдуваат обврски за платформите за споделување видеа да стават во функција ефективни мерки и алатки за медиумска писменост и да ја зголемат свесноста на нивните корисници за постоењето на овие мерки и алатки. Преку акциската група, ЕРГА ќе ја поддржи Европската Комисија во развивањето алатки за практична имплементација на овие одредби од Директивата. Исто така, во контекст на регулативата, акциската група ќе размени искуства и ќе подготви практични препораки за Комисијата во поглед на опфатот и содржината на извештаите за преземените активности за развој на вештините за медиумска писменост, што според член 33-а од Директивата, земјите членки на ЕУ се должни да ги испраќаат до Европската Комисија, најдоцна до 19 декември 2022 година, а потоа на секои три години. Во однос на проектите и кампањите за медиумска писменост, акциската група ќе работи на прашањата како подобро да се комуницираат проектите за медиумска писменост до таргетираните групи и како да се организираат ваквите проекти за да се обезбеди соодветен досег. На состанокот начелно се дискутираше за предвидените активности на акциската група, а поконкретен план за реализација на предвиденото ќе се направи на следниот состанок, откако копретседавачите на групата, регулаторите од Ирска и Германија, ќе разговараат со Комисијата за приоритетите.

На 9 февруари, претставник на Агенцијата учествуваше на првиот состанок на Подгрупата 3 на ЕРГА (SG3 Disinformation), посветен на повеќе прашања околу дезинформациите и медиумскиот плурализам генерално. Подгрупата и асистира на Европската комисија во зајакнувањето на конкретни елементи од саморегулаторниот акт на платформите за споделување видеа - Кодексот на практики во врска со дезинформации, преку изработка на документ со ставови за ревизија на Кодексот во насока на негова трансформација во корегулаторен документ. Исто така, ги поддржи ЕК и нововостановената Европска обсерваторија за дигитални медиуми (European Digital Media Observatory-EDMO) во развојот на индикатори (Key Performance Indicators - KPIs) за поефективен мониторинг на имплементацијата на Кодексот. Подгрупата одлучи дека ќе изработи и документ со ставови за тоа како да се обезбеди транспарентност на

спонзорираните политички содржини во контекст на легислативниот предлог на ЕК најавен во Акцискиот план за европската демократија (European Democracy Action Plan). На состанокот, исто така, беше договорено да се работи и на подготовка на капацитетите на регулаторите за евентуален мониторинг на новиот Кодекс, особено за време на европските избори со цел балансирано медиумско претставување, а и да продолжи да работи и на подобрување на односите меѓу потписниците на Кодексот и истражувачите врз основа на препораките од Извештајот на ЕРГА на оваа тема подготвен во 2020 година. На крајот од годината, Подгрупата ќе се фокусира и на аспектите на надворешниот плурализам, како што се транспарентноста на медиумската сопственост и прашањата за структурата на медиумските пазари.

На 10 февруари, претставници на Агенцијата учествуваа на првиот состанок на Подгрупата 1 на ЕРГА (SG1 - Consistent implementation and enforcement of the new AVMSD framework), која ја анализира практичната имплементација на неколку одредби од Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги за да се обезбеди конзистентен пристап на ниво на ЕУ. Поради широкиот опфат на теми, работата во Подгрупата се подели во две работни групи. Првата беше посветена на размена на добри практики и анализа на националните мерки за имплементација (Workstream 1 - Best practice exchange: Analysis of implementing national measures) на одредбата за обезбедување видливост на содржините од јавен интерес (член 7а од Директивата), на опфатот на одредбата за обезбедување интегритет на сигналот (член 7б од Директивата), како и на новите правила за обезбедување пристапност до содржините на лицата со попреченост (член 7 од Директивата). Втората работна група се фокусира на изработка на насоки за интерпретација на неколку многу комплексни нови одредби (Workstream 2 – Technical expertise: Interpreting and providing guidance on the most complex new provisions) кои се однесуваат на рекламните стандарди, на критериумите за квалификација на влогерите како аудиовизуелни медиумски услуги и на новите правила за европски аудиовизуелни дела.

На 12 февруари, претставник на Агенцијата учествуваше на онлајн состанокот на ЕРГА, односно на подгрупата 2 која е посветена на Комплетирање на регулаторната рамка на ЕУ релевантна за медиумите. На почетокот на состанокот беше презентиран работниот план на подгрупата, а потоа беше разгледан предлог-актот за дигитални услуги и беа пренесени ставовите на регулаторните тела и на националните власти во врска со предложениот акт.

На 28 април, претставник на Агенцијата учествуваше на состанокот на Подгрупата 3 на ЕРГА посветена на прашањата поврзани со дезинформациите. На состанокот беше информирано за статусот на активностите на работните групи во рамки на Подгрупата и беа договорени наредните активности.

На 10 мај, претставник на Агенцијата учествуваше на онлајн работниот состанок на подгрупата на ЕРГА за Актот за дигитални услуги и Актот за дигитален пазар. На состанокот се разговараше за нацрт-актите на Европската комисија, предлозите на ЕРГА за овие акти и како истите подобро да се спроведат.

На 19 мај, претставник на Агенцијата учествуваше на вториот состанок на Контакт мрежата на ЕРГА посветен на ставовите на ЕРГА за новиот легислативен предлог на Европската комисија – Актот за дигитални услуги, што Европската комисија го најави во декември 2020 година и за кој е започнат колегислативниот процес на усвојување меѓу Европскиот парламент и Советот. Состанокот беше во контекст на подготовка на документот со конкретни предлози на ЕРГА за измени на овој Акт. Инаку, ЕРГА во текот на март 2021 година објави првични ставови по документот во рамки на јавната расправа за него.

На 1 јуни, претставник на Агенцијата учествуваше на првиот пленарен состанок на ЕРГА за 2021 година. На состанокот беше информирано за досегашните активности на работните тела на ЕРГА, имаше прелиминарна расправа за програмата за работа на ЕРГА за следната година и беше усвоен извештајот подготвен од Подгрупата 3 за соработката помеѓу истражувачите и платформите за споделување видеа. Поради разлики во ставовите околу документот со ставови и конкретни предлози на ЕРГА за измени на

предложениот Акт од страна на ЕК за дигитални услуги, неговото усвојување беше пролонгирано за да се направи уште еден обид за приближување на размислувањата и ажурирање на документот подготвен од Подгрупата 2, предводена од францускиот регулатор.

На 17 јуни, претставник на Агенцијата учествуваше на 55-от состанок на Контакт комитетот на Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги. На состанокот, Европската комисија информираше за статусот на транспонирањето на Директивата во националните законодавства на земјите-членки на ЕУ и ги најави Насоките што има обврска да ги изработи во согласност со член 33а став 3 од Директивата кои се однесуваат на структурата на извештаите што земјите-членки треба да ги доставуваат до Комисијата за преземените мерки и активности за развој на вештините за медиумска писменост. Исто така, ги најави Препораката за безбедност на новинарите, како и потенцијалниот Акт за медиумска слобода за кој се очекува прво политичка одлука, после која би започнала редовна процедура со јавна расправа претходно. Фокусот на потенцијалниот акт би бил гарантирање на уредувачката независност на медиумите и воспоставување механизам за реакција при нејзино загрозување. На состанокот се дискутираше и за конкретни одредби од Директивата за кои земјите-членки имаат дилеми како да ги имплементираат, особено во контекст на новиот Акт за дигитални услуги кој е во легислативна процедура, односно за поврзаноста на Директивата и новиот Акт и за дилемите кој документ ќе се применува во одредени ситуации.

Претставници на Агенцијата во октомври учествуваа на состанокот на Акциската група 3 на ЕРГА за медиумска писменост (AG3 Media Literacy) и на состанокот на Подгрупата 1 на ЕРГА (SG1 Consistent implementation and enforcement of the new AVMSD framework), а во ноември учествуваа на состанокот на Контакт мрежата на ЕРГА на кој беа разгледани документите и извештаите планирани за усвојување на пленарниот состанок на ЕРГА закажан за 2 декември 2021 година.

На 2 декември, претставник на Агенцијата учествуваше на онлајн пленарниот состанок на ЕРГА на кој беа усвоени документите на кои работеа Подгрупите во текот на годината, а беше избрано и ново раководство. За нов претседавач на ЕРГА беше избран Карим Ибурки од белгискиот регулатор CSA.

На 16 декември, претставник на Агенцијата учествуваше на 56-от состанок на Контакт комитетот на Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги. На состанокот се разговараше за процесот на транспонирање на Директивата во националните законодавства на земјите членки, за опфатот на насоките што треба да ги изработи Европската комисија поврзани со извештаите за медиумска писменост што земјите членки имаат обврска да ги доставуваат до ЕК, како и за новата легислативна иницијатива на ЕУ – Актот за медиумски слободи.

Претставници на Агенцијата во текот на годината учествуваа на вебинари, работилници и други настани организирани од ЕРГА. На 18 февруари, претставник на Агенцијата го следеше вебинарот организиран од ЕРГА за претставување на резултатите од Студијата нарачана од Европската комисија за имплементација на Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги. На 30 јуни, претставници на Агенцијата учествуваа на работилницата организирана од Подгрупата 2 на ЕРГА, посветена на прашањата за комплетирање на регулаторната рамка за медиуми во ЕУ (ERGA Subgroup 2 on the completion of the EU regulatory framework for media). Работилницата беше за позитивните страни и за слабостите на предложената регулатива за онлајн содржините и дигиталната економија (The evolution of the European Audiovisual Legal Framework Strengths and weaknesses in the proposed regulation of online content and the digital economy), односно за пакетот на акти за дигиталните услуги – Digital Services Act и Digital Markets Act, кои имаат за цел да ги унапредат правилата за дигиталните услуги во ЕУ, што Европската комисија ги најави во декември 2020 година и за кои е во тек колегислативниот процес за нивно усвојување. Работилницата беше организирана во две сесии, првата посветена на обврските и одговорноста на онлајн платформите, а втората на

извршувањето и управувањето, односно на улогата на регулаторните тела за медиуми. На 22 септември, претставници на Агенцијата учествуваа на работилница на ЕРГА која опфати три сесии - првата сесија посветена на одредбата од Директивата за обезбедување видливост на услугите од општ интерес, втората на одредбите за обезбедување пристапност на лицата со сетилна попреченост до медиумските услуги и третата за обврските од Директивата на платформите за споделување видеа. На 8 октомври, претставник на Агенцијата учествуваше на работилница на ЕРГА организирана од Подгрупата 3 за мониторингот на дезинформациите поврзани со Ковид-19 (ERGA Workshop: ERGA Monitoring of COVID-19 Disinformation). На 15 ноември се одржа јавен настан на ЕРГА во врска со препораките за новиот Кодекс против дезинформациите (New instalment of the EU Code on Disinformation). На 22 ноември, претставник на Агенцијата учествуваше на работилница на EDMO во врска со Актот за дигитални услуги (EDMO - Media exemption in the DSA).

Во 2021 година Агенцијата одговори и на два прашалника на ЕРГА (едниот посветен на медиумската писменост – регулатива, активности и добри практики, а вториот за начинот на транспонирање на членот 7 од Директивата на ЕУ за аудиовизуелни медиумски услуги, кој се однесува на обврските на давателите на аудиовизуелни медиумски услуги за обезбедување достапност до програмите на лицата со сетилна попреченост).

Други меѓународни настани

На 11 февруари, претставник на Агенцијата учествуваше на подготвителниот онлајн состанок на Регионалната Јадранска група за справување со хибридни закани. Во проектот, покрај нашата земја, учествуваат Црна Гора и Хрватска, а набљудувачи се Словенија и Италија.

Претставник на Агенцијата на 20 мај учествуваше на онлајн конференцијата „Идните перспективи на јавните сервиси од Западен Балкан“. Првиот дел од конференцијата беше посветен на трите важни фактори за јавните сервиси - финансирање, независноста и капацитетите за спроведување на иновациите, додека во вториот дел фокусот беше на важноста на механизмот за поплаки на публиката како корективен систем за угледот на јавниот сервис и неговата врска со јавноста.

Претставници на Агенцијата на 13-ти јули во Белград, остварија билатерална средба со претставници на Регулаторното тело за електронски медиуми на Република Србија. На средбата беа споделени искуства поврзани со функционирањето на регулаторите, влезот на странските телевизии на пазарот и плурализмот на медиумите, медиумската писменост и борбата со говорот на омраза, а посебен акцент беше ставен на планираните активности и чекори за усогласување со ревидираната Директива за аудиовизуелни медиумски услуги на ЕУ.

На 14 јули во Нови Сад, Република Србија, претставници на Агенцијата имаа работна средба со одговорниот уредник на редакцијата за програми на македонски јазик во Радио-телевизија Војводина. На состанокот беше разговарано за работата на редакцијата за опфаќање на сите активности и настани од значење за македонските иселеници и за негување на македонскиот јазик, култура, традиција и обичаи.

Претставник на Агенцијата на 23 и 24 септември во Белград, Република Србија, присуствуваше на регионална работилница „Употребата на модерни алатки за мерење на гледаноста и слушаноста“ организирана во рамки на проектот „Техничка помош на јавните медиумски сервиси во Западен Балкан“, којшто е менаџиран од Европската Радиодифузна Унија (ЕБУ), а финансиран од Европската комисија. На настанот учествуваа претставници од јавните сервиси и регулаторните тела во регионот.

На 13 октомври во Тирана, Република Албанија, претставници на Агенцијата учествуваа на меѓународната конференција „Заштита на малолетниците во аудиовизуелните медиуми, организирана од Албанското регулаторно тело. Конференцијата беше поделена во три панели, „Регулаторниот процес и заштитата на децата“, „Медиумска писменост“ и „Рекламирање и промоцијата наменети за деца“. На првиот панел беа пренесени искуствата и состојбата со регулацијата на заштитата на малолетниците од аудиовизуелни програми во Обединетото Кралство, за тоа како ова прашање е регулирано со Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги на ЕУ и за германскиот саморегулаторен систем (софтвер) за категоризација на програмите. Вториот панел се осврна на важноста на медиумската писменост при заштита на малолетниците, а третиот панел беше посветен на регулаторниот контекст за рекламирањето и за заштитата на малолетниците, како и за можните штети од непрофесионалното известување за децата кои се жртви на кривични дела.

Во ноември се одржа состанок меѓу претставници на Агенцијата и на Меѓународната фондација за изборни системи ИФЕС, на кој беше договорена соработка на идни заеднички проекти.

Соработка со Мисијата на ОБСЕ во Скопје, Претставникот за слобода на медиумите на ОБСЕ, со ОБСЕ/ОДИХР и со други меѓународни тела, чијашто активност е поврзана со слободата на медиумите и со следењето на медиумското претставување за време на изборна кампања

На 14 јануари беше одржан состанок со претставниците на ОБСЕ во врска со подготовката на програмата за медиуми на оваа организација.

На 20 јануари, претставници на Агенцијата учествуваа на онлајн состанок на работната група за Изборниот законик формирана од Министерството за правда. На состанокот беа презентирани ставовите на АВМУ за препораките на ОБСЕ/ОДИХР од мониторингот на последните неколку изборни процеси (од 2016 до 2020 година) и генералното видување на регулаторот за медиуми за слабостите на Изборниот законик, за што во рокот утврден од Министерството за правда (до 15 јануари) беа испратени и писмени коментари.

На 17 февруари, во просториите на Агенцијата беше остварена работна средба со амбасадорот на Европската Унија во земјава Дејвид Гир. Фокусот на средбата беше ставен на тековниот процес на измени на Изборниот законик, активностите на Агенцијата кои произлегуваат од законите за медиуми и нејзиниот капацитет за реализација на истите, планираните медиумски реформи, потребата од усогласување на домашната медиумска легислатива со европската Директива за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

На 8 март, претставник на Агенцијата присуствуваше на онлајн презентација на „Анализата на влијанијата на Ковид-19 врз родот и различностите“, организирана од Мисијата на ОБСЕ во Скопје во соработка со Министерството за труд и социјална политика и Центарот за развој и креирање политики.

На 14 април, претставничка на Агенцијата учествуваше на #SAIFE експертска работилница за влијанието на вештачката интелигенција врз слободата на изразување, организирана од претставничката за слобода на медиумите на ОБСЕ.

На 21 септември се одржа онлајн состанок со претставници на Мисијата за набљудување на изборите на Канцеларијата на ОБСЕ за демократски институции и човекови права (ОДИХР).

На 4 и на 16 октомври, претставник на Агенцијата имаше онлајн состаноци со претставници на Мисијата за набљудување на изборите на Канцеларијата на ОБСЕ за демократски институции и човекови права (ОДИХР).

На 10 ноември, претставници на Агенцијата одржаа состанок со претставници на Меѓународната фондација за изборни системи ИФЕС, на кој беше договорена соработка на идни заеднички проекти.

Соработка со Советот на Европа и ЕУ за зајакнување на слободата на изразување и на медиумите согласно стандардите на Советот на Европа

На 21 јануари, се одржа онлајн состанок со Катарина Сарикакис, експертка на Советот на Европа, и со претставници на Канцеларијата на СоЕ во Скопје, на кој се договараше изработката на водич за мониторинг на известувањето за родовобазирани насилство (РБН). Ова е последователна активност, договорена во рамки на втората фаза од проектот ЈУФРЕКС „Слобода на изразување и слобода на медиумите во РС Македонија“ (заеднички спроведуван од ЕУ и СоЕ), по обуката за РБН одржана во декември 2021 година.

На 16 февруари, претставник на Агенцијата учествуваше на вториот управен одбор на проектот „Слобода на изразување и слобода на медиумите во Северна Македонија – ЈУФРЕКС II“, финансиски поддржан од ЕУ и Советот на Европа. На состанокот беа презентирани активностите реализирани во првата година од проектот и анализата на постигнатите резултати.

На 22 март, претставник на Агенцијата учествуваше на Вториот Национален управен одбор на проектот ЈУФРЕКС II. На состанокот освен што се разговараше за досегашниот тек на проектот, стана збор и за претстојните активност и за очекуваните резултати.

Во јуни беа доставени коментари на предлог-текстот на водичот за мониторинг на известувањето за родово базирано насилство што го подготвува Катарина Сарикакис, експертка на Советот на Европа, во рамки на втората фаза од проектот ЈУФРЕКС „Слобода на изразување и слобода на медиумите во РС Македонија“ (заеднички спроведуван од ЕУ и СоЕ), како последователна активност на обуката за РБН одржана во декември 2021 година.

На 26 јули беше реализиран онлајн состанок на претставници на Агенцијата со Елена Ратои, меѓународна консултантка на Советот на Европа. Состанокот беше организиран за запознавање на консултантката со праксата на АВМУ, а во контекст на изработка на Водич за помош на телата за родова еднаквост во справување со сексистичкото рекламирање. На консултантката и беа презентирани активностите и искуствата на АВМУ на овој план, како и предлози кои можат да помогнат за изработка на документот.

На 9 и 10 септември, претставници на Агенцијата учествуваа на регионална онлајн конференција на тема „Улогата на националните медиумски регулаторни тела во новите медиумски парадигми“, организирана во рамки на проектот „Слобода на изразување и слобода на медиумите во Југоисточна Европа (JUFREX 2)“. Конференцијата беше одлична можност претставниците на регулаторните тела од регионот да разменат искуства, ставови и мислења во врска со значајни теми од областа на медиумската регулатива, како што се медиумско покривање на изборните процеси, медиумскиот плурализам, говорот на омраза, борбата против дезинформациите и друго.

На 30 септември Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги во рамките на проектот ЈУФРЕКС2 „Слобода на изразување и слобода на медиумите во РС Македонија“, организираше онлајн конференција

насловена “Медиуми и избори”. Конференцијата беше поделена во две панел сесии на теми поврзани со изборите. Првата сесија беше посветена на „Ефектот на дезинформациите врз изборите и напорите за професионално известување“. Експертката на СоЕ д-р Сали Брајтон Мицова, говореше на тема „Влијанието на дезинформациите врз резултатите од изборите: пракса и трендови“, д-р Марина Тунева, извршната директорка на СЕММ, се осврна на „Важноста на медиумите за демократскиот изборен процес“, Младен Чадиовски, претседателот на ЗНМ, зборуваше за „Професионалното новинарство во новото медиумско опкружување“, а Михајло Лахтов, директор на Програмата за медиумска писменост на IREX Промедиа, ја потенцираше „Улогата на медиумската писменост во борбата против дезинформациите“. Втората панел сесија се однесуваше на „Ивестувањето за изборниот процес за лицата со попреченост“. Експертката на Советот на Европа д-р Пилар Ореро зборуваше за „Ивестувањето за изборниот процес за лица со попреченост“ од аспект на актуелните стандарди и нивната примена. Благоица Димитровска, претседателка на Здружението Инклузива, одговори на прашањето „Дали медиумското известување беше достапно за време на изборната кампања во 2020 година?“ пренесувајќи ги искуствата од мониторингот што Инклузива го спроведе за Парламентарните избори во 2020 година, а Владо Крстовски од Националниот Совет на инвалидски организации на Северна Македонија, преку темата „Ова не е добро: Медиумското известување од аспект на лицата со попреченост“ ги пренесе ставовите и перцепцијата за медиумското известување од аспект на лицата со попреченост. Поздравни обраќања на Конференцијата имаа д-р Зоран Трајчевски, директорот на АВМУ и Лејла Дервишагич, раководителката на оперативно работење од Програмската канцеларија на Совет на Европа во Скопје, додека првата сесија ја модерираше членот на Советот на АВМУ Зоран Фиданоски, а втората – д-р Снежана Трпевска, претседателка на Институтот РЕСИС. Конференцијата ја следеа претставници на професионални здруженија, невладини организации, здруженија на граѓани, институции и медиуми.

На 28 и 29 октомври, претставник на Агенцијата ги презентираше случаите во кои АВМУ постапувала против сексизам во рекламирањето, а кои беа оценети како добра практика на онлајн семинарот „Сузбивање на сексистичкото огласување: учење од праксата“, организиран од Советот на Европа.

На 9 ноември, Советот на Агенцијата го усвои „Водичот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за мониторинг на примената на стандардите за известување во случаи на родово засновано насилство во медиумите“, подготвен од експертка на Совет на Европа Катарина Сарикакис, во рамки на проектот „Слобода на изразување и слобода на медиумите во Северна Македонија – ЈУФРЕКС2“. Документот беше подготвен на барање од Агенцијата, како последователна активност по обуката за РЗН одржана на крајот од 2020 година.

На 11 ноември, во организација на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Коалиција Маргини, ХОПС – опции за здрав живот и со поддршка на програмската канцеларија на Советот на Европа во Скопје, во рамки на ЈУФРЕКС 2 проектот се одржа онлајн настанот „Родово заснованото насилство во медиумите: состојба, насоки, мониторинг“. На настанот, претставничката на Агенцијата го презентираше Водичот, а беа презентирани и истражувањето „Сексуалните малцинства, родот и медиумите - Анализа на медиумското покривање на темите поврзани со ЛГБТИ заедницата и родово заснованото насилство“, изработена од Коалиција Маргини со поддршка од Хајнрик Бел Фондацијата, и „Прирачникот за родово сензитивно известување во медиумите“, изработен од ХОПС/UN Women. “

На 12 ноември, претставници на Агенцијата учествуваа на состанок со експерти од Рамковната Конвенција за национални малцинства на Советот на Европа, организиран од Директоратот за мултилатерални односи и безбедносна соработка во Министерството за надворешни работи.

ПРОЦЕС НА ЕВРОПСКА ИНТЕГРАЦИЈА

Учество во подготовката и имплементацијата на Националната програма за усвојување на европското законодавство - НПАА 2021 и во работните групи формирани за оваа цел

Во рамки на процесот за европска интеграција, во јануари Агенцијата подготви ажуриран придонес кон Националната програма за усвојување на европското законодавство НПАА за Поглавје 10: Информатичко општество и медиуми, и ја достави до Министерството за информатичко општество и администрација. Во материјалите Агенцијата, меѓу другото, реферираше за измените на членот 143 од ЗААВМУ и за преземените чекори согласно измените, за мониторингот на изборното медиумско претставување на Предвремените избори за градоначалници на Штип и Пласница, усвоената Политика за обезбедување пристапност до аудиовизуелните медиумски услуги за лицата со сетилна попреченост, Програмата за работа на Агенцијата за 2021 година, како и за учеството на Агенцијата во изработката на регионалната студија „Политичко рекламирање: Компаративна студија за состојбите во земјите од Југоисточна Европа“, изготвена во рамки на заедничката програма на Европската Унија и Советот на Европа „Хоризонтален инструмент за Западен Балкан и Турција 2019-2022“ и регионалниот проект „Слобода на изразување и слобода на медиумите во Југоисточна Европа (ЈУФРЕКС)“.

Изготвување извештаи и информации релевантни за процесот на европска интеграција и учество во работните тела кои обезбедуваат дијалог со Европската комисија во аудиовизуелната област

На 5 февруари, Агенцијата достави одговор на прашалникот и учествуваше на 17-от состанок на Поткомитетот за иновации, информатичко општество и социјална политика помеѓу Европската Унија и Северна Македонија, којшто се одржа на 23 март. Агенцијата во одговорот реферираше за измените на ЗААВМУ и на Изборниот законик, за финансирањето на Агенцијата, за надзорите врз работењето на радиодифузерите, печатените медиуми, операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и давателите на медиумски услуги по барање, мониторингот на изборното медиумско претставување за време на Предвремените парламентарни избори 2020 и за време на Предвремените избори за градоначалници на Штип и Пласница, одржаните втори Денови на медиумска писменост, следење на сопственоста на радиодифузерите и недозволената медиумска концентрација, изработените и објавени анализи, истражувања и публикации во периодот февруари 2020 – февруари 2021 година, како и активностите на Агенцијата за социјална инклузија на лицата со попреченост. Предлог заклучокот од одржаниот Поткомитет е дека ќе се користи експертска помош со цел да се обезбеди законите за медиуми да се целосно усогласени со Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги и со нејзините основни принципи и стандарди, како и со останатите релевантни акти на ЕУ за да се овозможи плуралистичка медиумска околина.

Агенцијата во јуни достави материјали од својот делокруг на работење за придонесот на Република Северна Македонија кон годишниот Извештај на Европската комисија, како и за 18-тиот состанок на Комитетот за асоцијација и стабилизација за Поглавје 10: Информатичко општество и медиуми и за Поглавје 23: Правосудство и фундаментални права за периодот јули 2020 – јуни 2021 година. Во материјалите за Поглавје 10, Агенцијата реферираше за одлуката на Уставниот суд за членот 143 став 3 и 4 од ЗААВМУ, како и за измените на законот од април 2021 година со кои ставовите 3 и 4 од истиот член се избришаа, со што се направи враќање на претходното законско решение; за онлајн работилница за ревидираната Директива за аудиовизуелни медиумски услуги; за Деновите на медиумска писменост и 10-неделната онлајн кампања за медиумска писменост на Агенцијата и Мрежата за медиумска писменост; за изработената студија „Плурализам на медиумската сопственост во новото медиумско опкружување“ и работилницата на оваа тема; како и за усвоената Политиката за обезбедување пристапност до аудиовизуелните медиумски

услуги за лицата со сетилна попреченост. Во материјалите за Поглавје 23, Агенцијата информираше за онлајн работилницата која Советот на Европа, во рамки на заедничкиот проект на ЕУ „Слобода на изразување и слобода на медиумите во Северна Македонија“, ја организираше за регулаторот за медиуми и Советот за етика во медиумите во Македонија, а се однесуваше на мониторингот на примената на новинарските стандарди во известувањето за случаите со родово базирано насилство; за анализата на родовите прашања и начинот на прикажување и претставување на жените и мажите во вестите на националните телевизиски сервиси за време на изборната кампања за Предвремените парламентарни избори во 2020 година; како и за случаите на напади и закани на новинари за кои Агенцијата реагираше.

Агенцијата во август, до Секретаријатот за европски прашања достави одговор на барањето мислење за Информациската за одржаниот 17-ти состанок на Поткомитетот за иновации, информатичко општество и социјална политика меѓу Европската Унија и Република Северна Македонија во рамки на Комитетот за стабилизација и асоцијација, на 23 март 2021 година.

На 6 октомври, Агенцијата достави одговор на барањето за пишан материјал за 16-тиот состанок на Поткомитетот за правда и внатрешни работи помеѓу Европската Унија и Северна Македонија, којшто во онлајн формат се одржа на 17 ноември. Во материјалот, Агенцијата реферираше за активностите на полето на медиумската писменост, односно за одржаната онлајн конференција „Медиуми и избори“, организирана во рамките на проектот ЈУФРЕКС 2 „Слобода на изразување и слобода на медиумите во РС Македонија“, спроведуван заеднички од Европската Унија и Советот на Европа, за објавената Анализа на медиумската сопственост во 2020 година, како и за реакциите поврзани со вербалните и физичките напади врз новинари. На поткомитетот, од страна на претставниците од Европската комисија беше истакнато дека треба да се усогласи ЗААВМУ со Директивата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на Европската Унија и да се обезбеди стабилно финансирање на регулаторот и јавниот радиодифузен сервис, согласно законските одредби.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО И КОМУНИКАЦИЈА СО ЈАВНОСТА

Организирање јавни состаноци на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Поради ситуацијата со пандемијата КОВИД 19, јавните состаноци во 2021 година се одржаа преку видео конференциска врска. Агенцијата на 25 март го одржа првиот јавен состанок на кој воведно обраќање имаше директорот на Агенцијата, д-р Зоран Трајчевски, кој ги презентираше активностите од изминатите три месеци, спроведени согласно Годишната програма за работа на Агенцијата. На состанокот беа презентирани и клучните наоди од анализата на родовите прашања и начинот на прикажување и претставување на жените и мажите во вестите на националните телевизии, во изборната кампања за Предвремените парламентарни избори во 2020 година.

Во рамки на законската обврска за одржување јавни состаноци, Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги вториот јавен состанок го закажа за 29 јуни. Целта на овие состаноци е да им овозможи на сите заинтересирани страни да ги изразат нивните ставови и мислења во однос на состојбите на пазарот на аудиовизуелните медиумски услуги и да се споделат со јавноста реализираните активности на Агенцијата од Годишната програма за работа. Презентацијата со спроведените активности на Агенцијата и материјалот со реализирани активности за периодот април – јуни 2021 година се објавени на веб страницата www.avmu.mk.

Агенцијата третиот јавен состанок го одржа на 28 септември. Воведно обраќање имаше директорот на

Агенцијата, д-р Зоран Трајчевски, кој ги презентираше активностите од изминатиот квартал, спроведени согласно Годишната програма за работа на Агенцијата. На состанокот беа презентирани и наодите од Анализата на пазарот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за 2020 година, во која е опфатено економското работење на јавниот радиодифузен сервис и комерцијалните телевизии и радија, како и податоци од мерењата на телевизиската и радиската публика.

Четвртиот јавен состанок Агенцијата го одржа на 24 декември. На состанокот директорот на Агенцијата, д-р Зоран Трајчевски, ги презентираше активностите од четвртиот квартал, спроведени согласно Годишната програма за работа на Агенцијата, а беа презентирани и наодите од Студијата за можностите за воведување на дигитално радио во земјава и резултатите од Анализата за можностите и потребите за воведување на DVB-T2, кои за потребите на Агенцијата ги изработи Таргет комуникации.

Комуникација со јавноста

На 12 февруари, Агенцијата преку соопштение за јавност информираше дека под покровителство на УНЕСКО се прославува 10-то издание на Светскиот ден на радиото, кое под мотото „Нов свет, ново радио“ го одбележува едновековното постоење на радиото. Агенцијата на сите радио станици во земјава им го честиташе 13 февруари - Светскиот ден на радиото и ги повика да се приклучат кон прославата на соодветен начин, преку дебати и дискусии.

На 27 февруари, најстро беше осуден нападот и попречувањето на работата на новинарите за време на протестите против пресудата за случајот „Монструм“. Во соопштението беше посочено дека секој вид на напад на медиумските работници, без разлика дали е вербален или физички, како и секое попречување на нивната работа, претставува загрозување на слободата и правото на информирање и се апсолутно неприфатливи. Агенцијата апелираше на медиумските работници да им се овозможи слободен, непречен и безбеден пристап до сите настани, особено до оние од јавен интерес.

На 2 март, преку соопштение за јавност беше информирано дека Советот на Агенцијата, врз основа на Одлуката на Владата од петтиот пакет економски мерки со која се обезбеди финансиска помош за радиодифузерите во висина од 50.000.000,00 денари, одлучи да ги запре сите покренати постапки за одземање дозволи по основ на неплатен годишен надоместок за радио и телевизиско емитување и воедно да не се покренуваат нови. Во соопштението беше прецизиран и начинот на реализација на финансиската помош за сите радиодифузери.

Агенцијата на 5 април го осуди инцидентот во кој полициски службеник од СВР Велес оневозможи новинарка на порталот Дума.мк да си ја изврши својата работна обврска. Во соопштението беше потенцирано дека на медиумите треба да им се обезбедат услови за професионално работење, а новинарите во ниту еден момент не смеат да бидат попречени во вршењето на своите работни задачи затоа што секое попречување на нивната работа претставува загрозување на слободата на информирање. Имајќи предвид дека само слободните медиуми водат кон унапредување на демократските процеси, Агенцијата апелираше да се остават новинарите непречено и достоинствено да ја вршат нивната општествено одговорна професија.

Под покровителство на Обединетите нации, на 3 мај се одбележи Светскиот ден на слобода на печатот, чија тема „Информацијата како јавно добро“ имаше за цел да ја афирмира важноста на ова прашање и да укаже на неопходноста од зајакнување на новинарството. Во оваа насока, Агенцијата преку соопштение за јавност посочи дека Светскиот ден на слобода на печатот е потсетник за владите да се придржуваат кон

преземените обврски за заштита на независноста на медиумите од напади, почитување на фундаменталните принципи на слобода на медиумите и на правото на слободата на изразување, содржано во Европската конвенција за човекови права, на чие почитување е обврзана и нашата држава.

Во врска со изјавите на премиерот Зоран Заев во интервјуто за неделникот „Фокус“, поврзани со првата епизода „Заговор против воздухот“ од документарниот серијал „Редакција“ на Истражувачката репортерска лабораторија (ИРЛ), Агенцијата на 28 мај потенцираше дека носителите на јавни функции треба да се воздржат од јавно изнесување ставови со кои се изразува сомнеж во кредибилноста на истражувачките новинарски стории. Во соопштението беше посочено дека истражувачкото новинарство е клучно во остварувањето на улогата на медиумите да ги откриваат и анализираат прашањата од јавен интерес и да служат како коректив на властите, а новинарите не треба да бидат обесхрабрувани, туку напротив, да се поттикнуваат во истражувањето различни теми поврзани со евентуални појави на корупција или злоупотреби од страна на институции или поединци.

Согласно заложбите за транспарентност и отчетност и следејќи ја воспоставената пракса за објавување на трошоците на директорот д-р Зоран Трајчевски на секои шест месеци, Агенцијата на почетокот на јули ја извести јавноста, дека во периодот од 1 јануари до 30 јуни 2021 година, директорот Трајчевски, при вршење на својата функција, има направено трошоци во вкупен износ од 129.765,00 денари, од кои: трошоци за репрезентација – 114.365,00 денари и за службен мобилен телефон – 15.400,00 денари.

Во врска со јавниот протест, организиран од страна на група граѓани поттикнат од новите мерки за превенција против Коронавирусот, на кој беа упатени навреди и вулгарни пораки кон новинарите, Агенцијата на 17 август преку соопштение за јавност потенцираше дека ваквиот однос претставува директен напад врз слободата на медиумите и правото на јавноста да биде информирана. Агенцијата ги осуди сите форми на омаловажување и вербални навреди врз новинарите и апелираше да се почитува достоинството на новинарската професија, како и личното достоинство на медиумските професионалци. Воедно, беше потенцирано дека обезбедувањето услови за непречено работење на медиумските работници е неопходен предуслов за слободата на информирање.

Преку соопштение за јавност беше информирано дека Советот на Агенцијата, на 25-та седница за 2021 година, одржана на 9 септември, донесе Заклучок за доделување еднократна финансиска помош за семејствата на починатите лица во пожарот во модуларната болница за Ковид пациенти во Тетово, во висина од 60.000 денари по семејство. Финансиските средства беа уплатени на посебна наменска сметка на Црвениот крст на РСМ. Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги изрази длабоко сочувство до семејствата на починатите.

По повод трагедијата којашто се случи во модуларната болница за Ковид пациенти во Тетово, Владата на РСМ ги прогласи 9, 10 и 11 септември 2021 година за денови на жалост. Агенцијата преку соопштение за јавност ги повика радиодифузерите да ја прилагодат програмата со деновите на жалост, така што забавните шоу програми, хумористичните емисии или играната програма од жанрот комедија, планирани да се емитуваат тие три дена, да ги прераспоредат за други денови од седмицата. Во соопштението беше посочено дека музиката која ќе се емитува во трите дена треба да биде од музички жанрови соодветни за денови на жалост, а доколку тоа го дозволуваат веќе сключените договори, препорачливо е да не се емитува рекламирање.

Агенцијата на 18 октомври го осуди непрофесионалниот однос на претседателот на Државната изборна комисија кон новинарите за време на прес – конференција на ДИК, и потенцираше дека носителите на јавни функции треба да бидат свесни за јавно искажаниот збор и да покажат највисоко ниво на почитување на

новинарската професија. Воедно, беа осудени и нападите на новинарските екипи и попречувањето на нивната работа од страна на симпатизери на политички партии. Во соопштението беше потенцирано дека безбедноста на медиумските работници и почитувањето на нивното достоинство се исклучително важни, особено кога станува збор за информирање за клучни општествени настани како што се изборните процеси.

На 19 октомври, Агенцијата ги осуди јавно искажаните навреди на независниот кандидат за градоначалник за општина Кичево, Фатмир Лимани, упатени кон новинарка на ТВ 21, при нејзиното известување за локалните избори. Беа потенцирано дека исклучително е важно да им се овозможи на новинарите непречено и безбедно да ги извршуваат своите професионални задачи за навремено и точно информирање на јавноста. Наместо омаловажувања и навреди треба да се покаже почит кон новинарската професија и достоинството на медиумските работници.

На 22 октомври, Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги го осуди обидот на кандидатот за градоначалник на партијата Алијанса за Албанците во Тетово, Вулнет Мурсели, за дискредитирање на новинарка на националната телевизија Клан, како и недоличниот однос на министерот за надворешни работи Бујар Османи кон новинар од истата телевизија. Во соопштението беше потенцирано дека сите, а особено политичарите и носителите на јавни функции треба да бидат свесни за одговорноста што ја имаат за јавно искажаниот збор и за своето однесување кон медиумските работници чија основна улога е информирање на јавноста.

Поради продолжувањето на КОВИД 19 пандемијата која неповолно влијаеше на општата економска состојба, како и поради појавата на енергетска криза што директно се одразува врз економската одржливост на радиодифузерите, Агенцијата на 17 ноември објави дека ќе обезбеди финансиска помош со цел да им помогне на радијата и телевизиите во справувањето со негативните последици. Донацијата е преку намалување на нивниот надоместок за дозвола за телевизиско или радио емитување за 2022 година, пресметан согласно формулата утврдена во ЗААВМУ. Ова намалување, имајќи ги предвид финансиските можности на Агенцијата, изнесува 50% од надоместокот за дозволата.

На 20 ноември, преку соопштение беше посочено дека е крајно несоодветно однесувањето на обезбедувањето на Градскиот трговски центар и обидот да се отстранат новинарите за време на нивното известување за средбата со сопствениците на дуќаните во ГТЦ, кои бараат истрага за случајот со криптовалути. Агенцијата потсети дека истражувачкото новинарство е суштина на новинарската професија и тоа е клучно за остварувањето на улогата на медиумите во современите демократии. Најважната задача на новинарите е да информираат за актуелните случувања, поради што треба да им се овозможи непречено да известуваат за теми кои се предмет на интерес на јавноста.

Во врска со тешката автобуска несреќа што се случи во Република Бугарија, во која животот го изгубија голем број македонски граѓани, Агенцијата на 23 ноември ги повика медиумите при известувањето да ги почитуваат професионалните новинарски стандарди и принципи, односно информирањето да биде ослободено од сензационализам и новинарите да ја почитуваат личната болка и жалост. Воедно, информациите кои ги објавуваат да бидат точни и проверени, а доколку не можат да се потврдат или станува збор за претпоставка, тоа да се каже или објави.

Бидејќи Владата на РСМ деновите од 23 ноември заклучно со 25 ноември ги прогласи за денови на жалост, Агенцијата ги повика радиодифузерите соодветно да ја прилагодат програмата и да емитуваат содржини кои по својата медиумска функција одговараат на денови на жалост. Забавните шоу програми, хумористичните емисии или играна програма од жанрот комедија кои биле планирани да се емитуваат во трите дена, да се распределат за други денови во седмицата, музиката да биде од музички жанрови

соодветни за денови на жалост, а доколку тоа го дозволуваат веќе склучените договори да не се емитува рекламирање.

На 23 ноември, преку соопштение беше информирано дека Агенцијата одлучи да додели финансиска помош за македонските државјани кои загинаа, како и за оние кои се повредени во автобуската несреќа што се случи во Република Бугарија. Донацијата за секое загинало лице поединечно беше во висина од 60.000 денари, додека за лицата коишто се наоѓаа на болничко лекување, финансиската помош беше во висина од по 30.000 денари. Финансиските средства беа уплатени преку Црвениот крст на РСМ.

Во повеќе наврати беше одговарано на прашања или беа давани интервјуа за медиуми, во врска со теми од делокругот на работата на Агенцијата. Станува збор за:

- Интервјуа за Слободна ТВ и за емисијата „Приказна“ на МРТ1, кои се однесуваа на тоа каква е, според показателите од истражувањата на АВМУ, состојбата со родот во медиумите;
- Интервју за Радио Урбан ФМ од Скопје за емисијата која Радиото ја реализира во соработка со Националниот сојуз на слепите на Македонија, за директно информирање на слепите лица и лицата со оштетен вид и за подигнување на јавната свест за проблемите со кои се соочуваат овие лица;
- Дебата за контекстот, значењето и важноста на медиумската писменост во емисијата „Моја Сторија“, реализирана од МРТ1 и ЗД продукција;
- Гостување во „Македонија наутро“, утринската емисија на Јавниот сервис (МРТ 1) за кампањата на социјалните мрежи за подигање на свеста за медиумската писменост, која се спроведуваше како активност на Мрежата за медиумска писменост;
- Одговори на прашања за текст посветен на медиумската писменост од Платформата за истражувачко новинарство и анализи (ПИНА);
- Одговори на прашања во врска со медиумската писменост, дезинформациите и говорот на омраза за текст во списанието „Лице в лице“;
- Изјава за ТВ Кисс&Менада од Тетово, за емисија посветена на прашањето на говорот на омраза во медиумите;
- Одговори на прашања за текстот „Социјалните мрежи како поволна почва за ширење на лажни вести и дезинформации“, изработен за Македонскиот институт за медиуми;
- Одговори на прашања во врска со почитувањето на начелата за вршење на дејноста при известувањето за пожарот во Ковид-центарот во Тетово, за текст подготвуван за МИМ.

Редовно ажурирање на веб страницата на Агенцијата на македонски, албански и англиски јазик

Со цел редовно и навремено информирање на јавноста и сите заинтересирани страни за активностите на Агенцијата, во 2021 година постојано се ажурираше веб страницата www.avmu.mk на три јазика: македонски, англиски и албански. Имено, беа објавувани информации за:

- седниците на Агенцијата: дневен ред и за објавениот дневен ред известени се сите радија и телевизии, дневни весници и портали; хроники од седници; записници од седници; одлуки, акти, информации усвоени на седниците на Агенцијата;
- изречените мерки јавна опомена на радиодифузерите, операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и печатените медиуми;

- извештаите од извршените надзори врз телевизиите, радијата, операторите на јавни електронски комуникациски мрежи, давателите на АВМУ по барање и печатените медиуми;
- ажурираните регистри на телевизији, радија, печатени медиуми, оператори на јавни електронски комуникациски мрежи, давателите на АВМУ по барање;
- издадените потврди за регистрирање програмски пакети;
- регистарот на застапници на програмски сервиси и филмски, спортски и други права и регистрираните пакети и листата на дозволи (лиценци) за вршење радиодифузна дејност на странски радиодифузери кои се доставени до Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги од страна на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи;
- барањата и одговорите за информации од јавен карактер;
- поднесените претставки до Агенцијата и нивен одговор;
- месечните гласила (newsletters) на Агенцијата (од јануари до декември) каде се опфатени сите поважни реализирани активности на Агенцијата на месечно ниво;
- поставени беа и неколку нови наменски банери:
 - банер „Избори 2021“, во кој беа достапни сите материјали поврзани со мониторингот на медиумското известување на радиодифузерите за Локалните избори 2021;
 - банер „Денови на медиумска писменост 2021“, во кој беа достапни сите материјали поврзани со настаните и активностите за време на манифестацијата; и
 - четири банери „Јавен состанок“ во секој квартал од годината одделно, каде беа достапни материјали поврзани со првиот, вториот, третиот и четвртиот јавен состанок на Агенцијата за 2021 година.

Ажурирање на содржините на YouTube каналот на Агенцијата

Во текот на годината беа објавени снимки од јавните состаноци на Агенцијата, како и видеа за најава на почетокот на Деновите на медиумска писменост 2021, изработени на македонски и албански јазик, и видео со клучните поенти од онлајн дебатата Анализа на родовите аспекти во ТВ програмите за деца.

Ажурирање на содржините на Facebook страната на Агенцијата

Во текот на 2021 година, Агенцијата на својата Facebook страница редовно ги споделуваше сите најави за седниците на Советот на Агенцијата и за јавните состаноци кои се одржаа преку видео конференциска врска. На Facebook страницата беа објавени сите информации за одржани настани и активности - работната средба со делегација на амбасадата на Република Франција, предводена од амбасадорот Сирил Бомгартнер; работната средба со амбасадорот на Европската Унија во земјава Дејвид Гир; потпишувањето Меморандум за соработка со Агенцијата за храна и ветеринарство; информации, постери и видеа поврзани со настаните реализирани во рамки на Деновите за медиумска писменост 2021; и Извештајот во сенка за имплементацијата на Стратегијата за родова еднаквост за периодот 2018 и 2019 година, изработен од Независната истражувачка организација Реактор.

На Facebook страницата Агенцијата сподели информации и за неколку реализирани донации - доделувањето еднократна финансиска помош за семејствата на починатите лица во пожарот во модуларната болница за Ковид пациенти во Тетово; донацијата за македонските државјани кои загинаа, како и за оние кои беа повредени во автобуската несреќа што се случи во Република Бугарија; и донацијата за радиодифузерите за справување со последиците од корона вирусот (COVID-19) и енергетската криза преку намалување на надоместокот за дозволите за 2022 година.

Постапувања по барањата што произлегуваат од Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер и ажурирање на листата со информации од јавен карактер

До Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, како имател на информации од јавен карактер, во текот на 2021 година беа поднесени девет барања за информации од јавен карактер. Откако утврди дека располага со бараните информации од јавен карактер и дека не постојат законски причини за нивна недостапност, Агенцијата овозможи целосен пристап до бараните информации.

Во јануари беше доставено барање од страна на РА Канал 77, во врска со претходно спроведена јавна набавка врз основа на која е склучен договор за јавна набавка бр.0307-12-020 од 26.10.2020 година.

Истиот месец, оваа радиостаница достави и второ барање, со кое побара информации во врска со неколку аспекти од работењето на радиостаницата Јон од Струга.

Во мај, РА Канал 77 достави трето барање, поврзано со спроведувањето на истражувањата за мерењата на гледаноста и слушаноста на радиодифузерите.

Националната мрежа против насилство врз жени и семејно насилство „Глас против насилството“, во мај побара од Агенцијата пристап до информации поврзани со спроведувањето на активностите предвидени во годишниот оперативен план за имплементација на НАП-от за ИК за ноември и декември 2020г и за 2021 година (јануари-мај).

Во јуни, РА Канал 77 побара информации во врска со член 110 од ЗАВМУ, информации за спроведување контрола кај радиодифузерите во однос на техничките и просторните услови, како и информации во врска со Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови.

Во август, барање достави Институтот за стратешки истражувања и едукација ИСИЕ, со кое побара пристап до информации кои произлегуваат од Оперативниот план за спроведување на националната стратегија за превенција на детско престапништво, од Националната стратегија за превенција на детско престапништво и Законот за правда на деца.

Истиот месец, Адвокатското друштво Поповски и Партнери достави барање во врска со истражувањето „Преференции на публиката за спортски содржини“.

Во август, до Агенцијата барање достави и Балканската истражувачка репортерска мрежа – Скопје (БИРН) со кое побара информации за ненаплатени побарувања на Агенцијата од субјекти на кои им се одобрени финансиски средства за финансирање радио и телевизиска програма од јавен интерес, против кои, поради нереализирање на проектите, Агенцијата поднела тужба за неисполнување и враќање на аконтативно исплатените средства.

Во октомври, Здружението за промовирање на современи образовни процеси КИ АТИКА достави барање за пристап до информации во врска со поднесени пријави од страна на АВМУ за прекршување на член 48, како и за утврдени повреди на член 48 и повреди поттикнати од етничка нетолеранција.

Подетални информации во врска со поднесените барања и одговорите на барањата може да најдете на веб-страницата на Агенцијата, на следниот линк: <https://avmu.mk/2021-година/>

ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО АГЕНЦИЈАТА

Во 2021 година, Службата за внатрешна ревизија на Агенцијата изврши две ревизии – 1) ревизија на процесот за јавни набавки и спроведување на договорите од јавни набавки и 2) ревизија врз информациско-комуникациската технологија на Агенцијата.

Првата ревизија беше извршена во периодот од 15 јануари до 31 април 2021 година, а со цел да се обезбеди разумно уверување дека системот за јавни набавки и спроведувањето на договорите од јавните набавки е соодветен и истиот обезбедува дека набавките и плаќањата се вршат на соодветен начин и во согласност со целите на Агенцијата.

Ревизијата врз информациско-комуникациската технологија на Агенцијата беше извршена во периодот од 15 јуни до 1 декември 2021 година. Целта на оваа ревизија беше да се обезбеди разумно уверување дека информациските системи и сродните ресурси соодветно ги штитат средствата, го одржуваат интегритетот на податоците и системот, даваат релевантни и веродостојни информации и придонесуваат за ефикасно и ефективно постигнување на целите на Агенцијата.

За секоја од ревизиите беше подготвен извештај, во кој е наведено мислењето на внатрешниот ревизор за состојбата на системот на внатрешната контрола и усогласеноста на активностите во рамки на процесите кои беа предмет на ревизијата, со законите и подзаконските акти што ги уредуваат тие прашања.

Извршените ревизии беа предвидени со Стратешкиот план на Службата за внатрешна ревизија за периодот од 2021 до 2023 година (бр. 02-4256/2 од 28.12.2020 година) и Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2021 година (бр. 02-2286/4 од 15.11.2021 година), коишто планови се засновани на анализи и проценки на ризик, како и на согледување на реално поставените цели, приоритетите и мерките кои требаше да се преземат за ефективно остварување на обврските во наведениот период, имајќи ја предвид моменталната кадровска и организациска поддршка за вршење ревизии.

Имено, во првичниот Годишен план на Службата за внатрешна ревизија од јуни 2021 година беше предвидена ревизија на системот на информации и комуникации во Агенцијата, но во ноември беше направена измена на овој план, при што оваа ревизија беше избришана, а времето предвидено за нејзино извршување беше пренаменето за ревизијата врз информациско-комуникациската технологија на Агенцијата. Со оваа ревизија соодветно се покриваат и ризиците поврзани со ревизијата на системот на информации и комуникации во Агенцијата, следсвено на што спојувањето на двете ревизии во една и репланирањето на временските ресурси обезбеди соодветен третман на ризиците поврзани со двете ревизии.

МАТЕРИЈАЛНО - ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ

Со Финансискиот план на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за 2021 година планирани беа расходи во износ од 129.667.233,00 денари и приходи во износ од 129.667.233,00 денари.

На приходната страна на усвоениот финансиски план за 2021 година беа планирани следните приходи: од Буџетот на РСМ за изборните активности (локални избори) во 2021 година во износ од 7.257.000,00 денари, исто така од Буџетот на РСМ законски предвидените средства за финансирање на радиодифузната дејност и приходи од наплатена радиодифузна такса во износ од 66.600.000,00 денари, потоа приходи од надоместоци за дозволи за телевизиско и радио емитување во износ од 38.500.000,00 денари, приходи од надзор за реемитување на програмски сервиси и од даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање во износ од 10.500.000,00 денари, приходи од транзитни фактури во износ од 700.000,00 денари и пренесени вишок средства од минати години во износ од 6.110.233,00 денари. Вкупно беа планирани приходи во износ од 129.667.233,00 денари.

Вкупните остварени приходи во 2021 година изнесуваат 119.867.984,00 денари. Овие приходи се остварени од следните извори:

- Приходи од Буџетот на РС Македонија за изборните активности во 2021 година (локални избори) во износ од 2.417.128,00 денари;
- Финансиски средства од Буџетот на РС Македонија и приходи од наплатена радиодифузна такса во износ од 67.239.899,00 денари;
- Приходи остварени од надоместоци за дозволи за телевизиско и радио емитување во износ од 38.981.066,00 денари;
- Приходи од надзор за реемитување на програмски сервиси и од даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање во износ од 10.327.517,00 денари;
- Приходи од транзитни фактури во износ од 726.983,00 денари;
- Приходи од позитивни курсни разлики во износ од 3.090,00 денари и
- Други приходи во кои влегуваат и тендерските документации во износ од 172.301,00 денари.

Во септември 2021 година, со Одлука бр.40-9467/1 од 14.09.2021 година, за следење на изборите за членови на советите на општините и Советот на градот Скопје и за градоначалници на општините и за градоначалник на градот Скопје во 2021 (локални избори), Владата и одобри на Агенцијата средства од државниот буџет во вкупен износ од 5.379.000,00 денари. Овие средства беа наменети исклучиво за финансирање на активностите на Агенцијата за време на изборниот процес и беа префрлени на посебна сметка. Агенцијата средствата ги искористи за следните намени:

- за привремени вработувања беа искористени вкупно 2.176.258,00 денари со вклучен ДДВ;
- за услугата – пренос на податоци од далечински локации со неограничен вклучен сообраќај во двата правци (download/upload), за период од еден месец беа потрошени средства во вкупен износ од 168.858,00 денари;
- за канцелариски материјали беа потрошени средства во вкупен износ од 10.281,00 денари и
- за потрошен информатички материјал беа потрошени средства во вкупен износ од 49.820,00 денари.

Од оваа сметка беа исплатени банкарски провизии и месечни провизии за водење на сметката, во вкупен износ од 3.343,00 денари.

Неискористените средства во вкупен износ од 2.970.440,00 денари, кои дополнително ќе бидат намалени за банкарска провизија и за надомест за затварање на сметката, Агенцијата ќе ги врати на трезорската сметка на Министерството за финансии.

Согласно член 45 од Законот за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.248 од 31.12.2018 година), висината на средствата за финансирање на радиодифузната дејност (наменети за работењето и развојот на Македонска Радио Телевизија, Јавното претпријатие Македонска радиодифузија и Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги) се обезбедуваат од Буџетот на РС Македонија. Почнувајќи од 2021 година издвојувањето од Буџетот на РСМ требаше да биде 1% од реализираните вкупни приходи во годината која претходи на фискалната година за која се утврдува износот и во 2021 година за оваа намена требаше да се издвојат средства во вкупен износ од 1.963.430.000,00 денари, од кои 6% за Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, односно 117.805.800,00 денари.

Уште во 2020 година, од страна на Министерството за информатичко општество и администрација (МИОА) Агенцијата беше известена дека поради здравствената и економска криза која ја предизвика пандемијата со Ковид-19 вирусот, се очекува и буџетот на МИОА за 2021 година да биде скратен во сите ставки, вклучувајќи ја и ставката за исплата на субвенции за јавните претпријатија. Во 2021 година од државниот Буџет на Агенцијата и беа исплатени 66.600.000,00 денари. Исплатата се одвиваше на месечно ниво – по 4.500.000,00 денари, освен во август кога на сметка на Агенцијата дополнително беа префрлени средства во износ од 12.600.000,00 денари, поради ребалансот на Буџетот на РСМ од 28.07.2021 година. Споредбата на средствата што требаше да бидат издвоени од Буџетот на РСМ за Агенцијата во 2021 година (во износ од 117.805.800,00 денари) и реално добиените средства (во износ од 66.600.000,00 денари) покажува дека наместо законски предвидените 1% од Буџетот на РСМ за 2020 година, издвоени беа само 0,565%.

Агенцијата оствари приходи и од наплата на радиодифузна такса, кои на сметката на Агенцијата се евидентираа на дневна основа и во 2021 година изнесуваат 639.899,00 денари.

Од средствата од државниот буџет наменети за финансирање на радиодифузната дејност и од наплата на радиодифузна такса Агенцијата оствари приходи во износ од 67.239.899,00 денари.

Вкупно остварените средства од дозволи за телевизиско и радио емитување во 2021 година изнесуваат 38.981.066,00 денари.

Владата на РС Македонија со Одлука бр.40-2664/1 од 24.02.2021 година, одобри средства од Буџетот на РС Македонија за 2021 година во висина од 50.000.000,00 денари наменети за Агенцијата, како поддршка за справување со кризата предизвикана од Коронавирусот COVID-19, а заради реализација на мерката 3 од Петтиот пакет економски мерки со која се обезбедија средства за финансиска поддршка на радиодифузерите за надомест на средства платени по основ на такси, давачки и надоместоци за вршење радиодифузна дејност. Врз основа на оваа Одлука, на 26.02.2021 година на посебната сметка на Агенцијата „АВМУ-ФИН. ПОДДРШКА ЗА РАДИОДИФУЗЕРИ ОД ПАКЕТОТ 5 НА ВЛАДАТА НА РСМ бр.300000004597642“ во Комерцијална банка АД Скопје, Владата префрли 50.000.000,00 денари. Советот на Агенцијата, на 7-та седница одржана на 01.03.2021 година, донесе Одлука за начинот на реализирање на Одлуката за одобрување на средства од Буџетот на РС Македонија. Со Одлуката беа опфатени сите радиодифузери кои во моментот на нејзино донесување вршеа радио или телевизиско емитување, а кои беа поделени во неколку групи и тоа:

- 1) Радиодифузери кои согласно издадената фактура имаа извршено целосна или делумна уплата на надоместокот за дозволата за радио или телевизиско емитување во 2021 година и за кои Агенцијата изврши поврат на платениот износ;

2) Радиодифузери на кои им беше издадена фактура за годишен надоместок за дозволата за радио или телевизиско емитување во 2021 година, а истиот го немаа платено и Агенцијата овие радиодифузери ги извести дека немаат обврска за плаќање, бидејќи нивната обврска во целост е исполнета од средствата уплатени со Одлуката на Владата и

3) Радиодифузери на кои Агенцијата им издаде фактура за годишниот надоместок за дозволата за радио или телевизиско емитување во 2021 година после донесувањето на Одлуката на Владата и кои Агенцијата ги извести дека немаат обврска за плаќање, бидејќи нивната обврска во целост е исполнета.

Повратот на платениот износ (за радиодифузерите од точка 1), односно плаќањето на надоместокот за дозволата согласно издадените фактури (за радиодифузерите од точка 2 и 3) се изврши со уплата на средствата од наменската сметка на Агенцијата: АВМУ-ФИН. ПОДДРШКА ЗА РАДИОДИФУЗЕРИ ОД ПАКЕТОТ 5 НА ВЛАДАТА НА РСМ бр.300000004597642 во Комерцијална банка АД Скопје, на жиро сметка на Агенцијата бр.300000000618023, во Комерцијална банка АД Скопје. Воедно, Агенцијата ги извести сите радиодифузери опфатени со оваа одлука, дека издадените фактури за годишниот надоместок за дозвола за телевизиско или радио емитување во 2021 година им служат само за нивна евиденција и за истите нема да можат да вршат поврат на данокот на додадена вредност, бидејќи се платени во целост од средствата одобрени со Одлуката на Владата.

За банкарски провизии за спроведените налози, за месечни провизии за водење на сметката и за банкарски провизии за затварање на посебната сметка, Агенцијата исплати средства во вкупен износ од 12.633,00 денари.

Вкупно, од наменската сметка беа исплатени средства во износ од 46.001.419,00 денари со вклучен данок на додадена вредност, а неискористените средства во вкупен износ од 3.998.581,00 денари, на 24.01.2022 година, Агенцијата ги врати на трезорската сметка на Буџетот на РС Македонија.

Од регистарот на радиодифузери, по разни основи, во 2021 година беа избришани вкупно пет радиодифузери: ТРД БИ-КИ-АЛ ДООЕЛ Битола; ТРД 102КА-ФМ ДООЕЛ Струга; ТРДД АЉБАНА ПЛУС ДООЕЛ Куманово; ТРД ТВ НОВА ДОО Гевгелија и ТРДД РАДИО АКТУЕЛ Битола ДООЕЛ. Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги во 2021 година додели дозвола и на едно радио кое емитува програма на локално ниво, односно Трговско радиодифузно друштво ИМПУЛС РАДИО ДООЕЛ с.Сушица, Ново Село.

Согласно член 142, став 2 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20 и 77/21), Агенцијата остварува приходи и од надзор за реемитување на програмски сервиси и од даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање. Тие приходи во 2021 година изнесуваат 10.327.517,00 денари.

Во извештајната година остварени се и приходи од транзитни фактури во износ од 726.983,00 денари (станува збор за транзитни фактури издадени од страна на Агенцијата за потрошена електрична енергија, за одржување на лифтови и платформа и за одржување и сервисирање на системот за греење, ладење и вентилација).

Приходите од позитивни курсни разлики изнесуваат 3.090,00 денари.

Агенцијата исто така оствари и други приходи во износ од 172.301,00 денари, од кои поголем дел се уплати за тендерски документации за јавни конкурси за доделување на дозволи за емитување на телевизиски или радио програми.

На 14.09.2021 година Агенцијата донесе одлука (наш арх.бр.05-3369/1 од 14.09.2021 година) за доделување финансиска помош – донација за семејствата на починатите лица во пожарот кој ја зафати модуларната болница за Ковид пациенти во Тетово на ден 08.09.2021 година. За таа цел, Агенцијата потпиша договор со Црвен Крст на РС Македонија за да се префрлат средства во износ од 900.000,00 денари, кои Агенцијата ги префрли на 21.09.2021 година. Средствата од донацијата беа наменети да се распределат подеднакво како еднократна финансиска помош на секое од семејствата на 15-те починати лица во пожарот во модуларната болница за Ковид пациенти во Тетово, во висина од по 60.000,00 денари по семејство.

На 29.11.2021 година Агенцијата донесе одлука (наш арх.бр.05-4350/1) за доделување финансиска помош – донација за настраданите македонски државјани во сообраќајната несреќа која се случи во Република Бугарија на 23.11.2021 година. За таа цел, Агенцијата потпиша договор со Црвен Крст на РС Македонија за да се префрлат средства во износ од 2.850.000,00 денари, коишто Агенцијата ги префрли на 10.12.2021 година. Средствата од донацијата беа наменети да се распределат како еднократна финансиска помош за секое од 45-те починати лица – македонски државјани во сообраќајната несреќа поединечно, во висина од по 60.000,00 денари по починато лице, а за петте повредени лица – македонски државјани во сообраќајната несреќа, во висина од по 30.000,00 денари по повредено лице.

Согласно горенаведеното, вкупно направените расходи во 2021-ва година изнесуваат 82.820.566,00 денари.

Направените расходи се однесуваат на следните цели:

- за потрошени сировини и материјали, за набавка на горива за службените моторни возила, за набавка на канцелариски материјали, средства за лична хигиена, за потрошена вода, за плаќање на комунална хигиена, за набавка на потрошен информатички материјал, се потрошени средства во износ од 720.267,00 денари;
- за потрошена електрична енергија во која влегува и потрошувачката на ЧИЛЕРОТ и топлинска енергија во износ од 2.130.078,00 денари;
- за инвестиционо одржување на средствата, односно за редовно одржување и сервисирање на службените возила, миеење на службените возила, за одржување и сервис на компјутерскиот систем на Агенцијата, за одржување на системот за мониторирање на радио и ТВ сервиси и надзор на ОЈЕКМ (оператори на јавна електронска комуникациска мрежа) на Агенцијата, за одржување на постојната WEB страна на Агенцијата, за одржување на постојниот софтвер за анализа на РА и ТВ програми (НАВС), за одржување на дополнителниот модул на постојното апликативно решение „Систем за електронски регистар на јавни комуникациски мрежи“, за одржување на модулот за архивско работење и одржување на интегрираниот софтвер за правно, финансиско и економско работење, за одржување и сервис на фотокопир апарати и принтери, за одржување на противпожарна – СПЛИНКЕР инсталација (сува потстанција, прскалки и пумпи) и ПП апарати, за ангажирање на фирма за водоинсталатерски и електричарски услуги, за одржување и сервисирање на системот за ладење, греење и вентилација, како и за техничко одржување на лифтови и платформа се потрошени средства во износ од 6.412.902,00 денари;
- за печатарски услуги се потрошени средства во износ од 62.799,00 денари;
- за поштенски трошоци, за телефонски давачки во кои влегуваат мобилната и фиксната телефонија како и за други давачки за превозни услуги, се потрошени средства во износ од 1.495.286,00 денари;
- за издатоци за репрезентација се потрошени средства во износ од 459.009,00 денари;
- за наемнина за користење градежни објекти, односно средства наменети за изнајмување на простор за колокација на ИКТ опрема на 8 различни локации во РСМ се потрошени средства во износ од 1.077.723,00 денари;
- за издатоци за судски и административни такси, за издатоци за набавка на весници, списанија, стручна литература, интернет пристап на електронски изданија на Службен весник на РСМ, како и печатени изданија

на Службен весник за тековната година и за учество на семинари, работилници, конференции, советувања и сл. се потрошени средства во износ од 172.580,00 денари;

- за расходи за технички преглед и регистрација на службените моторни возила се потрошени средства во износ од 23.822,00 денари;
- за расходи за одржување на денови на медиумска писменост од страна на Агенцијата се потрошени средства во износ од 301.395,00 денари;
- за провизија за платен промет и банкарска провизија се потрошени средства во износ од 86.593,00 денари;
- за казнена камата се потрошени средства во износ од 2.192,00 денари;
- за осигурување на деловниот објект на Агенцијата, за осигурување на опремата која ја поседуваме, за осигурување на службените моторни возила, за осигурување за автоодговорност при регистрација, за зелени картони и патничко осигурување, се потрошени средства во износ од 84.482,00 денари;
- за исплата на патни трошоци, дневници за службени патувања во земјата и странство, за надомест на трошоци за превоз за службени патувања во земјата и странство, за трошоци за ноќевање во земјата и странство, се потрошени средства во износ од 254.479,00 денари;
- за јубилејни награди се потрошени средства во износ од 126.263,00 денари;
- за други надоместоци за вработените се потрошени средства во износ од 1.057.784,00 денари;
- за надоместоци за членовите на Советот на Агенцијата се потрошени средства во износ од 8.656.440,00 денари;
- за пресметани негативни курсни разлики се потрошени средства во износ од 32,00 денари;
- за годишна членарина во Европската платформа на регулаторни тела (ЕПРА) и друг вид членарина, се потрошени средства во износ од 222.300,00 денари;
- за договорни услуги, односно за ангажман преку Агенција за привремени вработувања и тоа: надворешни соработници за мониторинг во сектор за програмски работи, правници во сектор за правни работи и јавни набавки, надворешни соработници во сектор за информатичка поддршка и општи работи, за ангажирање на биро за преведување и одржување на хигиената во деловните простории се потрошени средства во износ од 4.717.933,00 денари;
- за адвокатски услуги се потрошени средства во износ од 365.463,00 денари;
- за нотарски услуги и услуги од извршители се потрошени средства во износ од 2.800,00 денари;
- за други лични и интелектуални услуги наменети за обуки за вработените во Агенцијата се потрошени средства во износ од 51.902,00 денари;
- за анализа на родовите прашања, за обезбедување податоци за слушаноста на радиостаниците и за гледаноста на телевизиите кои не се предмет на електронско мерење, за изработка на Студија за можностите за воведување на дигитално радио и за анализа на можностите и потребите за воведување на DVB-T2 (дигитал видео бродкастинг – втора генерација) се потрошени средства во износ од 1.373.140,00 денари;
- за други расходи, односно за интернет дистрибутивниот систем на Централен регистар, за ревизорски услуги, за интернет конекција со хостирање на WEB страната на Агенцијата, за службени огласи, за доставување на сигнал за системот за мониторинг на медиумските содржини за потребите на Агенцијата (за опрема која се испорача согласно ИПА проектот 2011), односно за пренос на податоци од далечински локации, за средства за заштита од пандемијата (COVID -19) и за други трошоци се потрошени средства во износ од 2.607.044,00 денари;
- за извршена набавка на уред за информатичка технологија, се потрошени средства во износ од 141.955,00 денари;
- за дигитален сертификат за електронски потпис на токен, за ISO (9001:2015) сертификација по постоечки договор и за обновување на сертификат ISO (9001:2015) стандард за управување со квалитет се потрошени средства во износ од 362.900,00 денари;
- за помош и донации се потрошени средства во износ од 3.750.000,00 денари и

- за исплата на бруто плати на вработените во стручната служба, се потрошени средства во износ од 46.101.003,00 денари.

Во 2021 година, вкупно остварените приходи се повисоки од вкупно остварените расходи за 37.047.418,00 денари.

Бр. 01-1265/1
28.03 2022 година
Скопје

ПРИЛОЗИ КОН ИЗВЕШТАЈОТ

1. ПРЕГЛЕДИ НА ИЗРЕЧЕНИ МЕРКИ И ДОДЕЛЕНИ/ОДЗЕМЕНИ ДОЗВОЛИ

ПРИЛОГ БР. 1.1

Доделување дозволи за радио емитување по пат на јавен конкурс

1. Здружение за аудиовизуелни и мултимедијални услуги и културни настани Техно Агенција	
Број и датум на поднесено Писмо со намера / Писмено барање за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола	Писмено барање од заинтересирана страна, Здружение за аудиовизуелни и мултимедијални услуги и културни настани Техно Агенција (Tehno Agency) - Уп1 бр. 08-207/1 од 12.01.2021 година со дополнување Уп1 бр. 08-207/2 од 02.02.2021 година
Начин на емитување на програмскиот сервис (техничко средство за пренос)	Терестријален предавател
Ниво на гледаност (државно, регионално или локално)	Локално ниво
Уп1 број и датум на одлука за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола / Уп1 број и датум на одлука за одбивање на барањето за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола	Одлука Уп1 бр. 08-79 од 22.02.2021 година за одбивање на барањето за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола за радио емитување на локално ниво на територија на градот Скопје, со оглед на тоа што согласно Планот за доделување и користење на радиوفرквенциите, а врз основа на Известувањето доставено од АЕК, се утврди дека нема слободна радиوفرквенција за радио емитување на програмски сервис на територијата на градот Скопје, односно дека нема можност за определување на нова фреквенциска доделба.
Број и датум на поднесена Пријава за доделување дозвола	/
Уп 1 број и датум на одлука за доделување на дозвола	/
Службен весник во кој е објавена Одлуката за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола	/
Месец и година на доделување на дозвола / година на одбивање на барањето / неуспешен јавен конкурс	Февруари 2021 година
Доделување на дозвола / Одбивање на барање / Одлука за неуспешен јавен конкурс	Одбивање на барање
2. Горан Кукиќ	
Број и датум на поднесено Писмо со намера / Писмено барање за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола	Писменото барање од заинтересирана страна, физичкото лице Горан Кукиќ од Струмица (арх. бр. 08-3387/1 од 04.09.2020 година), со дополнување (арх. бр. 08-3387/6 од 07.10.2020 година)
Начин на емитување на програмскиот сервис (техничко средство за пренос)	Терестријален предавател
Ниво на гледаност (државно, регионално или локално)	Локално ниво
Уп1 број и датум на одлука за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола/ Уп1 број и датум на одлука за одбивање на барањето за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола	Одлука за објавување на јавен конкурс за доделување на дозвола за радио емитување на програмски сервис на локално ниво Уп1 бр. 08-425 од 18.12.2020 година
Број и датум на поднесена Пријава за доделување дозвола	Пријава Уп1 бр. 08-158 од 22.04.2021 година
Уп 1 број и датум на одлука за доделување на дозвола	/
Службен весник во кој е објавена Одлуката за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола	Службен весник на Р.С.М бр. 304 од 21.12.2020 година
Месец и година на доделување на дозвола/година на одбивање на барањето / неуспешен јавен конкурс	Април 2021 година
Доделување на дозвола / Одбивање на барање / Одлука за неуспешен јавен конкурс	Одлука Уп1 бр. 08-158 од 22.04.2021 година, за одбивање на Пријава Уп1 бр. 08-158 од 22.04.2021 година. Одлука Уп1 бр.08-232 од 22.04.2021 година, за неуспешен јавен конкурс, поради тоа што во утврдениот рок за поднесување пријави не беше примена ниту една пријава која ги исполнува условите утврдени во конкурсот

3. Горанчо Тасев	
Број и датум на поднесено Писмо со намера / Писмено барање за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола	Писменото барање од заинтересирана страна, физичкото лице Горанчо Тасев од с.Турново, Босилово (арх. бр. 08-4510/1 од 14.12.2020 година), со дополнување (арх. бр. 08-69/1 од 08.01.2021 година)
Начин на емитување на програмскиот сервис (техничко средство за пренос)	Терестријален предавател
Ниво на гледаност (државно, регионално или локално)	Локално ниво
Уп1 број и датум на одлука за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола / Уп1 број и датум на одлука за одбивање на барањето за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола	Одлука Уп1 бр. 08-233 од 22.04.2021 година за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола за радио емитување на програмски сервис на подрачјето на општина Ново Село
Број и датум на поднесена Пријава за доделување дозвола	Пријава Уп1 бр. 08-333 од 22.07.2021 година
Уп 1 број и датум на одлука за доделување на дозвола	Уп1 бр. 08-333 од 25.08.2021 година
Службен весник во кој е објавена Одлуката за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола	Службен весник на Р.С.М бр. 90 од 23.04.2021 година
Месец и година на доделување на дозвола/година на одбивање на барањето / неуспешен јавен конкурс	Август 2021 година
Доделување на дозвола / Одбивање на барање / Одлука за неуспешен јавен конкурс	Доделување на дозвола

ПРИЛОГ БР.1.2

Решенија за преземање мерка - јавна опомена кон радиодифузери во 2021 година

Реден број	Назив на радиодифузер кој е опоменат	Архивски број (Уп 1 број) и датум на решението за јавна опомена	Одредба од ЗААВМУ/ЗМ која е повредена	Опис на повредата
1	Трговско Радиодифузно друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје	Уп 1 бр. 03-133 од 17.03.2021 година	Член 92 став 1 од ЗААВМУ	ТРД КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, во рамките на својот телевизиски програмски сервис на 12 февруари 2021 година, не емитуваше најмалку 30% програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, односно емитуваше 5 часа 33 минути и 15 секунди програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, што е 25.69% од вкупно емитуваната програма во текот на денот која влегува во пресметка за изворно создадена програма (21 час, 37 минути и 3 секунди) или за 55 минути и 52 секунди помалку програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела од законскиот минимум што радиодифузерот е должен да го емитува.
2	Трговско радиодифузно друштво телевизија ИРИС ДОО Штип	Уп1 бр. 03-77 од 17.03.2021 година	член 50 став 3 од ЗААВМУ и член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица	ТРД телевизија ИРИС ДОО Штип, на својот телевизиски програмски сервис пред почетокот на повеќе играни програми емитувани на 26 јануари 2021 година, не аплицираше предупредувачка сигнализација за категориите програма, односно за заштита на малолетните лица.
3	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Втор програмски сервис (МРТ2)	Уп1 бр. 03-139 од 17.03.2021 година	член 50 став 3 од ЗААВМУ и член 22 став 2 од Правилникот за заштита на малолетните лица	На телевизискиот програмски сервис на ЈРП МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Втор програмски сервис (МРТ2), на 2 февруари 2021 година беа емитувани промотивни најави за играна програма без да бидат означени со сигнализација за заштита на малолетните лица.
4	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Петти програмски сервис (МРТ5)	Уп1 бр. 03-141 од 17.03.2021 година	член 50 став 3 од ЗААВМУ и член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица	Телевизискиот програмски сервис на ЈРП МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Петти програмски сервис (МРТ5), на 2 февруари 2021 година не ги означил емитуваните аудиовизуелни целини со предупредувачка сигнализација за заштита на малолетните лица пред почетокот и за време на нивно емитување.

5	Трговско радиодифузно друштво КЛАН МАКЕДОНИА ДООЕЛ експорт-импорт Тетово	Уп1 бр.03-134 од 17.03.2021 година	член 14 од 3М	Телевизискиот програмски сервис на ТРД КЛАН МАКЕДОНИА експорт-импорт ДООЕЛ Тетово, на 11 февруари 2021 година, во дел од емитуваните програми не ги објави податоците што е должен да ги емитова на соодветно место за секоја содржина од програмскиот сервис, и тоа: во програмите од туѓо производство „Rudina“, емитувана во периодот од 10:04:22 часот до 10:59:49 часот, и „Shtegtime“, емитувана во периодот од 11:58:49 часот до 12:29:49 часот, не се објавени податоци за импресум, односно не е емитувана оригиналната одјавна шпица на програмите.
6	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Четврти програмски сервис (МРТ4)	Уп1 бр. 03-144 од 17.03.2021 година	Член 14 од 3М	Телевизискиот програмски сервис на ЈРП МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Четврти програмски сервис (МРТ4), на 2 февруари, во дел од емитуваните програми не ги објави податоците што е должен да ги емитова на соодветно место за секоја содржина од програмскиот сервис.
7	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Трети програмски сервис (МРТ3)	Уп1 бр. 03-142 од 17.03.2021 година	Член 14 од 3М	Телевизискиот програмски сервис на ЈРП МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Трети програмски сервис (МРТ3), во дел од емитуваните програми не ги објави податоците што е должен да ги емитова на соодветно место за секоја содржина од програмскиот сервис, и тоа: при емитуваните репризи на спортски натпревари и преноси од национални, европски или светски натпреварувања, ниту на најавна, ниту на одјавна шпица не беа целосно објавени податоците за импресум – авторската, реализаторска екипа, податоците за уредништвото и датумот на продукцијата.
8	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Трети програмски сервис (МРТ3)	Уп1 бр. 03-143 од 17.03.2021 година	член 51 став 1 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги	На телевизискиот програмски сервис на ЈРП МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Трети програмски сервис (МРТ3), не беа обезбедени информациите што треба да им се направат достапни на корисниците, односно не им се овозможи на своите корисници лесен, директен и постојан пристап најмалку до следните податоци: полното име на давателот на услугата, адресата на седиштето на давателот, податоци за контакт (телефонски број, адреса на електронска пошта итн.) и за надлежното регулаторно тело.

9	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Четврти програмски сервис (МРТ4)	Уп1 бр. 03-145 од 17.03.2021 година	член 51 став 1 од ЗААВМУ	На телевизискиот програмски сервис на ЈРП МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Четврти програмски сервис (МРТ4), не беа обезбедени информациите што треба да им се направат достапни на корисниците, односно не им се овозможи на своите корисници лесен, директен и постојан пристап најмалку до следните податоци: полното име на давателот на услугата, адресата на седиштето на давателот, податоци за контакт (телефонски број, адреса на електронска пошта итн.) и за надлежното регулаторно тело.
10	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Петти програмски сервис (МРТ5)	Уп1 бр. 03-146 од 17.03.2021 година	член 51 став 1 од ЗААВМУ	На телевизискиот програмски сервис на ЈРП МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Петти програмски сервис (МРТ5), не беа обезбедени информациите што треба да им се направат достапни на корисниците, односно не им се овозможи на своите корисници лесен, директен и постојан пристап најмалку до следните податоци: полното име на давателот на услугата, адресата на седиштето на давателот, податоци за контакт (телефонски број, адреса на електронска пошта итн.) и за надлежното регулаторно тело.
11	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Четврти програмски сервис (МРТ4)	Уп1 бр. 03-147 од 17.03.2021 година	член 92 став 1 од ЗААВМУ	Телевизискиот програмски сервис на ЈРП МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Четврти програмски сервис (МРТ4), не емитуваше најмалку 40% програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, односно емитуваше 6 часа 28 минути и 33 секунди програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, што е 27.35% од вкупно емитуваната програма во текот на денот која влегува во пресметка за изворно создадена програма (23 часа 40 минути и 42 секунди) или за 2 часа 59 минути и 44 секунди помалку програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела од законскиот минимум што јавниот радиодифузен сервис е должен да го емитува.
12	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Втор програмски сервис (МРТ2)	Уп1 бр. 03-140 од 17.03.2021 година	член 51 став 1 од ЗААВМУ	На телевизискиот програмски сервис на ЈРП МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје - Македонска телевизија - Втор програмски сервис (МРТ2), не беа обезбедени информациите што треба да им се направат достапни на корисниците, односно не им се овозможи на своите корисници лесен, директен и постојан пристап најмалку до следните податоци: полното име на давателот на услугата, адресата на седиштето на давателот, податоци за контакт (телефонски број, адреса на електронска пошта итн.) и за надлежното регулаторно тело.

13	Трговско радиодифузно друштво Телевизија СИТЕЛ ДООЕЛ Скопје	Уп1 бр. 03-166 од 13.04.2021 година	член 50 став 3 од ЗААВМУ и членовите 16 и 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица	На телевизискиот програмски сервис на ТРД Телевизија СИТЕЛ ДООЕЛ Скопје, во периодот од 1-ви до 19-ти март 2021 година, премиерите и репризите на играниот серијал „Ангели“ беа погрешно категоризирани и означени како програма од Втора категорија (8+), додека пак репризите беа емитувани и во несоодветен временски период од деноноќието (пред 20 часот), а според критериумите од членот 14 од Правилникот за заштита на малолетните лица, овие емитувани епизоди требало да бидат означени со предупредувачка ознака „12+“ – Трета категорија програма, за чие следење е неопходен надзор од родител или старател и да се емитираат само во периодот од 20:00 до 05:00 часот.
14	Трговско Радиодифузно друштво АЛФА ТВ ДООЕЛ Скопје	Уп1 бр. 03-167 од 13.04.2021 година	член 64 став 1 од ЗААВМУ	На телевизискиот програмски сервис на ТРД АЛФА ТВ ДООЕЛ Скопје, на 3 март 2021 година, првиот дел од епизодата од играната серија „Вистини и лаги“ (премиера), емитиран во периодот од 21:08:26 часот до 21:28:50 часот, беше емитиран изворно на српски јазик, без да биде обезбеден превод на македонски јазик.
15	Трговско радиодифузно друштво ТВ НОВА ДОО Гевгелија	Уп1 бр. 02-289 од 21.06.2021 година	член 41 став 1 и став 2 од ЗААВМУ	На 25.05.2021 година радиодифузерот спровел промена на сопственичката структура без претходно да ја извести Агенцијата и без истата да биде одобрена од страна на Агенцијата.
16	Трговско радио дифузно друштво ТВ-ЕДО ДООЕЛ с. Љубин, Сарај	Уп1 бр. 03-334 од 25.08.2021 година	член 98 став 2 од ЗААВМУ и член 14 став 4 од Правилникот за нови рекламни техники	На телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, емитиран на 6 јули 2021 година, на регионално ниво, емитувани се поп-ап / реклами на поделен екран, меѓу кои не поминува пропишаниот период од 15 минути.
17	Трговско радио дифузно друштво ТВ-ЕДО ДООЕЛ с. Љубин, Сарај	Уп1 бр. 03-335 од 25.08.2021 година	член 55 ставови 5, 6, 7 од ЗААВМУ	На телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, емитиран на 6 јули 2021 година, на регионално ниво, емитираната забавно-документарна емисија „In Magazin“ не е означена со предупредувачка сигнализација за - „програма во која се пласирани производи“, а на пласираната услуга во програмата и се придава претерана важност и се поттикнува нејзино користење.
18	Трговско радиодифузно друштво СИТИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Скопје	Уп1 бр. 03-336 од 25.08.2021 година	член 50 став 3 од ЗААВМУ и член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица	На телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 6 јули 2021 година, премиерата и репризите на играниот, анимиран филм „Бајка – Принцот кој бараше бесмртност“ не беа означени со предупредувачка сигнализација за програмата што се прикажува.

19	Трговско радиодифузно друштво КТВ ДООЕЛ Кавадарци	Уп1 бр. 03-337 од 25.08.2021 година	член 98 став 2 од ЗАВМУ и член 14 став 4 од Правилникот за нови рекламни техники	На телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, емитуван на 8 јули 2021 година, во забавно – документарните емисии „ВИП на еден ден“, „Од кое село е баба ти“ и „Мастраф муабет“, беа емитувани поп-ап / реклами на поделен екран, меѓу кои не минува пропишаниот период од најмалку 15 минути.
20	Трговско радио дифузно друштво ТВ-ЕДО ДООЕЛ с. Љубин, Сарај	Уп1 бр. 03-338 од 25.08.2021 година	член 92 ставови 1 и 3 од ЗАВМУ	На својот телевизиски програмски сервис, на 7 јули 2021 година радиодифузерот не емитуваше најмалку 30% програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, ниту пак најмалку половина од законскиот минимум изворно создадена програма како македонски аудиовизуелни дела го емитуваше во периодот од 07:00 до 19:00 часот.
21	Трговско радиодифузно друштво СИТИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Скопје	Уп1 бр. 03-339 од 25.08.2021 година	член 14 од ЗМ	Програмскиот сервис на радиодифузерот, емитуван на 6 јули 2021 година, во изданијата на емисиите: „Сакраментум“, „Фокус“, „Во добра форма“, „Сити Ролл“, „RPM.mk“ и „Бајка“ – реализирани низ различни ТВ-жанрови и со различна програмска функција, не ги објави податоците за импресумот, кои е должен да ги емитува на соодветно место за секоја содржина од програмскиот сервис.
22	Трговско радиодифузно друштво ТВ КОХА ДООЕЛ Скопје	Уп1 бр. 03-340 од 25.08.2021 година	член 92 став 3 од ЗАВМУ	Телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 7 јули 2021 година не емитуваше половина од изворно создадената програма како македонски аудиовизуелни дела во периодот од 07:00 до 19:00 часот.
23	Трговско радио дифузно друштво ТВ-ЕДО ДООЕЛ с. Љубин, Сарај	Уп1 бр. 03-341 од 25.08.2021 година	член 14 од ЗМ	Во рамките на својот телевизиски програмски сервис емитуван на 6 јули 2021 година, во изданијата на емисиите „In Magazin“ и „Топ 20“ не ги објави податоците за импресумот, кои е должен да ги емитува на соодветно место за секоја содржина од програмскиот сервис.
24	Трговско радиодифузно друштво СИТИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Скопје	Уп1 бр. 03-343 од 02.09.2021 година	член 92 став 3 од ЗАВМУ	Телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 7 јули 2021 година не емитуваше најмалку половина од законскиот минимум изворно создадена програма како македонски аудиовизуелни дела во периодот од 07:00 до 19:00 часот.
25	Трговско радиодифузно друштво Иванчо Пашоски РАДИО ЛАВ ДООЕЛ Охрид	Уп1 бр. 03-437 од 15.12.2021 година	член 15 став 3 од ЗМ	ТРД Иванчо Пашоски РАДИО ЛАВ ДООЕЛ Охрид, во третиот предвиден рок (најдоцна до 31 октомври 2021 година) не ги објави на сопствената програма податоците за сопственичката структура, одговорниот уредник/уредници и за изворите на финансирање во претходната година (реклами, спонзорство, продажба на содржини, услуги обезбедени на трети страни и сл.) и до Агенцијата не достави снимка од објавата во рок од 15 дена од денот на објавувањето.

26	Трговско радиодифузно друштво ТВ ГУРРА ДООЕЛ Кичево	Уп1 бр. 03-445 од 23.12.2021 година	член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ	Телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот не емитуваше најмалку 30% програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, ниту пак најмалку половина од законскиот минимум изворно создадена програма како македонски аудиовизуелни дела го емитуваше во периодот од 7:00 до 19:00 часот.
27	Трговско радиодифузно друштво ТВ ГУРРА ДООЕЛ Кичево	Уп1 бр. 03-446 од 23.12.2021 година	член 51 став 1 од ЗААВМУ	Телевизискиот програмски сервис на ТРД ТВ ГУРРА ДООЕЛ Кичево, на 10 ноември 2021 година не ги обезбеди информациите што треба да им се направат достапни на корисниците.
28	Трговско Радиодифузно друштво Г-ТВ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Гостивар	Уп1 бр. 03-447 од 23.12.2021 година	член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ	Телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 6 ноември 2021 година не емитуваше најмалку 30% програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, ниту пак најмалку половина од законскиот минимум изворно создадена програма како македонски аудиовизуелни дела го емитуваше во периодот од 07:00 до 19:00 часот.
29	Трговско Радиодифузно друштво Г-ТВ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Гостивар	Уп1 бр. 03-448 од 23.12.2021 година	член 64 став 1 од ЗААВМУ	Телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 6 ноември 2021 година, извадоци од различни епизоди од шоуто „Америка има талент“ („America's Got Talent“) и шоуто „Британија има талент“ (Britain's Got Talent“) емитуваше изворно на англиски јазик, без да биде обезбеден превод на албански, македонски или на турски јазик, јазиците на кои што медиумот емитува програма согласно дозволата.
30	Трговско Радиодифузно друштво Г-ТВ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Гостивар	Уп1 бр. 03-449 од 23.12.2021 година	член 50 став 3 од ЗААВМУ и членовите 16 и 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица	На телевизијскиот програмски сервис на радиодифузерот, на 9 ноември 2021 година: - филмовите „Враќањето на Супермен“ и „Али“, како и двете епизоди од серијата „Стрела“, кои требало да бидат означени како програма од трета категорија, беа емитувани во несоодветни програмски периоди, односно пред 20 часот; а - шесте играни филма - „Алкатраз (The Rock)“, „На мој начин (My way)“, „Враќањето на Супермен“, „Приказната за желката – авантурите на Сами“, „Албански бајки (Shqiptare fairy tales)“ и „Невозможна мисија - Протоколот на Духот“, како и двете епизоди од играната серија „Стрела (Arrow)“, беа емитувани без соодветна предупредувачка ознака за категоријата програма што се прикажува.
31	Трговско радиодифузно друштво СИТИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Скопје	Уп1 бр. 03-451 од 27.12.2021 година	член 92 став 1 од ЗААВМУ	Телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 4 ноември 2021 година не емитуваше најмалку 30% програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела.
32	Трговско радиодифузно друштво ТВ ДУЕ Назми ДООЕЛ Гостивар	Уп1 бр. 03-452 од 27.12.2021 година	член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ	Телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 10 ноември 2021 година не емитуваше најмалку 30%

				програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, ниту пак најмалку половина од законскиот минимум изворно создадена програма како македонски аудиовизуелни дела го емитуваше во периодот од 07:00 до 19:00 часот.
33	Трговско радиодифузно друштво ТВ ДУЕ Назми ДООЕЛ Гостивар	Уп1 бр. 03-453 од 27.12.2021 година	член 55 став 5 од ЗААВМУ	Во забавно-документарната програма „Да готвиме со Г-ѓа Тефта“ (Të gatujmë me Zonjën Tefta), емитувана на 10 ноември 2021 година, на локално ниво, во рамките на телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот беа пласирани производи без да биде јасно означено дека програмата содржи пласирање производи.
34	Трговско радиодифузно друштво ТВ ДУЕ Назми ДООЕЛ Гостивар	Уп1 бр. 03-455 од 27.12.2021 година	член 14 од ЗМ	Телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 10 ноември 2021 година, во дел од емитуваните програми не ги објави податоците што е должен да ги емитова на соодветно место за секоја содржина од програмскиот сервис.
35	Трговско радиодифузно друштво АЛФА ТВ ДООЕЛ Скопје	Уп1 бр. 03-456 од 27.12.2021 година	член 50 став 3 од ЗААВМУ и членовите 16 и 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица	На телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, првите четири епизоди од играниот серијал „Величествениот“, емитувани на 30-ти ноември, 1-ви, 2-ри и 3-ти декември 2021 година, беа погрешно категоризирани и означени како програма од втора категорија (8+) и беа емитувани во несоодветен временски период од денонокието, односно пред 20 часот.
36	Трговско радиодифузно друштво ТВ ДУЕ Назми ДООЕЛ Гостивар	Уп1 бр. 03-454 од 27.12.2021 година	член 51 став 1 од ЗААВМУ	На телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот не беа обезбедени информациите што треба да им се направат достапни на корисниците, односно не им се овозможи на своите корисници лесен, директен и постојан пристап најмалку до следните податоци: полното име на давателот на услугата, адресата на седиштето на давателот, податоци за контакт (телефонски број, адреса на електронска пошта итн.) и за надлежното регулаторно тело.

ПРИЛОГ БР. 1.3

Решенија за преземање мерка – јавна опомена кон издавачи на печатени медиуми во 2021 година

Реден бр.	Назив на издавачот на печатениот медиум кој е опоменат	Архивски број (Уп 1 број) и датум на решението за опомена	Одредба од Законот за медиуми (ЗМ) која е повредена	Опис на повредата
1	Друштво за производство, трговија и услуги КОЛОР МЕДИА ПЛУС ДОО Скопје, издавач на „Убавина и здравје“	Уп1 бр. 03-157 од 13.04.2021 година	член 14 став 1 од ЗМ	Необјавување податоци за адресата на печатницата.
2	Друштво за услуги АНТИК МЕДИА ДООЕЛ Скопје	Уп1 бр. 03-223 од 25.05.2021 година	член 14 став 1 од ЗМ	Необјавување податоци за: називот на печатницата, адресата на печатницата, датумот на печатење или препечатување и бројот на печатени примероци.

ПРИЛОГ БР.1. 4

Решенија за преземање мерка - јавна опомена и јавно опоменување и исклучување на реемитувањето на програмските сервиси кон операторите на јавна електронска комуникациска мрежа во 2021 година

Реден бр.	Назив на операторот	Програмски пакет	Уп 1 број и датум на решение (ден, месец, година)	Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Опис на прекршувањето
1	Трговско радио дифузно друштво-оператор на кабловска мрежа ИНЕЛ ИНТЕРНАЦИОНАЛ ДООЕЛ Кавадарци	Аналоген дигитален	Уп1 бр. 11-17 од 13.01.2021 година	Член 141	Реемитување програмски сервис кои не се регистрирани во Агенцијата согласно член 141
2	Трговско радиодифузно друштво-оператор на кабелска мрежа ИНФЕЛ-КТВ ОХРИД ДОО	Аналоген дигитален	Уп1 бр. 11-116 од 25.02.2021 година	Член 141	Реемитување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141
3	Друштво за производство, трговија и услуги СИГНАЛ - НЕТ ДОО Куманово	Дигитален	Уп1 бр. 11-161 од 26.03.2021 година	Член 141	Реемитување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141
4	Друштво за телекомуникации ПЕТ НЕТ ДОО Гевгелија	Аналоген дигитален	Уп1 бр. 11-250 од 28.04.2021 година	Член 141	Реемитување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141
5	Трговско друштво за производство, трговија и услуги АЛТРА – САТ 2000 ДООЕЛ Охрид	Аналоген дигитален	Уп1 бр. 11-249 од 28.04.2021 година	Член 141	Реемитување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141
6	Друштво за трговија и услуги ТОТАЛ ТВ ДОО Скопје	Дигитален	Уп1 бр. 11-286 од 28.05.2021 година	Член 141	Реемитување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141
7	Трговско радиодифузно друштво-оператор на кабелска мрежа ВИВА НЕТ ДООЕЛ Берово	Аналоген дигитален	Уп1 бр. 11-285 од 28.05.2021 година	Член 141	Реемитување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141

8	Друштво за трговија и услуги ТОТАЛ ТВ ДОО Скопје	Дигитален	Уп1 бр. 11-290 од 03.06.2021 година	Член 143 став 3	Во својот програмски пакет не ги обезбеди програмските сервиси на јавниот радиодифузен сервис, кои задолжително и бесплатно треба да ги содржи согласно член 143 став 3
9	Друштво за телекомуникации и услуги ДРИМ САТ ИПТВ ДООЕЛ увоз-извоз ДООЕЛ с.Чегране - Гостивар	Дигитален	Уп1 бр. 11-291 од 03.06.2021 година	Член 141	Реemitување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141
10	Трговско радиодифузно друштво КАБЕЛ ДОО Струмица	Аналоген дигитален	Уп1 бр. 11-296 од 10.06.2021 година	Член 141	Реemitување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141
11	Друштво за трговија, производство и услуги АНТЕНА АС КТВ увоз-извоз ДООЕЛ Кичево	Аналоген дигитален	Уп1 бр. 11-297 од 10.06.2021 година	Член 141	Реemitување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141
12	Трговско радиодифузно друштво КАБЕЛ-НЕТ ДОО Струмица	Аналоген дигитален	Уп1 бр. 11-350 од 25.08.2021 година	Член 141	Реemitување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141
13	Друштво за трговија и услуги МТЕЛ ДООЕЛ Скопје	Дигитален	Уп1 бр. 11-458 од 27.12.2021 година	Член 141	Реemitување програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата согласно член 141

ПРИЛОГ БР.1.5

**Покренати прекршочни постапки/спроведени постапки за порамнување за констатирани
прекршувања на ЗААВМУ и подзаконските акти во 2021 година**

Телевизии

1. Трговско радиодифузно друштво телевизија ИРИС ДОО Штип	
Одредба од ЗААВМУ/ЗМ која е прекршена	Член 51 став 1 од ЗААВМУ
Опис на прекршувањето	На 20 ноември 2020 година, ТРД телевизија ИРИС ДОО Штип, кое емитува програма на регионално ниво на подрачјето Д3 – Туртел, не ги почитуваше одредбите од ЗААВМУ (член 51 став 1), на начин што во рамките на својот телевизиски програмски сервис емитуван на 20 ноември 2020 година, не ги обезбеди информациите што треба да им се направат достапни на корисниците, односно не им овозможи на своите корисници лесен, директен и постојан пристап најмалку до следниве податоци: полното име на давателот на аудиовизуелната медиумска услуга; адресата на седиштето на давателот на аудиовизуелната медиумска услуга; податоци за контакт (телефонски број, адреса на електронската пошта и/или веб страницата - одговорно лице за брзо, директно и ефикасно стапување во контакт) и за надлежното регулаторно тело.
Пропишани глоби во закон	2.500 евра за правното лице и 250 евра за одговорното лице на програмата во правното лице.
Датум на спроведување	05.01.2021 година
Успешно спроведена постапка за порамнување	Не
Барање за поведување на прекршочна постапка (архивски број и датум)	03-58/1 од 05.01.2021 година
Тек на постапката	Завршена
Фаза на прекршочната постапка	Барање за поведување на прекршочна постапка бр. 03-58/1 од 05.01.2021 година Пресуда на Основен суд Штип Прк.бр. 36/21-О од 03.12.2021 година (наш арх. бр. 03-4512/1 од 14.12.2021 година), со која обвинетите (ТРД телевизија ИРИС ДОО Штип и одговорното лице на програмата во правното лице) се огласуваат за виновни и им се изрекуваат ГЛОБИ, и тоа: на правното лице - ТРД телевизија ИРИС ДОО Штип - глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност, а на одговорното лице на програмата во правното лице - глоба во износ од 125 евра во денарска противвредност.
Месец	Јануари

2. Трговско друштво за радиодифузија ТВ-КАНАЛ ВИС ДООЕЛ Струмица	
Одредба од ЗААВМУ/ЗМ која е прекршена	Член 51 став 1 од ЗААВМУ
Опис на прекршувањето	На 3 ноември 2020 година, ТДР ТВ-КАНАЛ ВИС ДООЕЛ Струмица, кое емитува програма на регионално ниво на подрачјето Д4 - Боскија, не ги почитуваше одредбите од ЗААВМУ (член 51 став 1), на начин што во рамките на својот телевизиски програмски сервис емитуван на 3 ноември 2020 година, не ги обезбеди информациите што треба да им се направат достапни на корисниците, односно не им овозможи на своите корисници лесен, директен и постојан пристап најмалку до следниве податоци: полното име на давателот на аудиовизуелната медиумска услуга; адресата на седиштето на давателот на аудиовизуелната медиумска услуга; податоци за контакт (телефонски број, адреса на електронската пошта и/или веб страницата - одговорно лице за брзо, директно и ефикасно стапување во контакт) и за надлежното регулаторно тело.
Пропишани глоби во закон	2.500 евра за правното лице и 250 евра за одговорното лице на програмата во правното лице.

Датум на спроведување	08.01.2021 година
Успешно спроведена постапка за порамнување	Не
Барање за поведување на прекршочна постапка (архивски број и датум)	03-66/1 од 08.01.2021 година
Тек на постапката	Во тек
Фаза на прекршочната постапка	Барање за поведување на прекршочна постапка бр. 03-66/1 од 08.01.2021 година
Месец	Јануари

3. Трговско радиодифузно друштво Телевизија СИТЕЛ ДООЕЛ Скопје

Одредба од ЗААВМУ/ЗМ која е прекршена	Член 50 став 3 од ЗААВМУ и членовите 16 и 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица.
Опис на прекршувањето	На 17 мај 2021 година, ТРД Телевизија СИТЕЛ ДООЕЛ Скопје, кое емитува програма на државно ниво, на територија на Република Северна Македонија, преку дигитален терестријален мултиплекс, не ги почитуваше правилата за заштита на малолетната публика, на начин што спротивно на препораките од Решението за преземање мерка – јавна опомена (Уп1 бр. 03-166 од 13.04.2021 година), во рамките на својот телевизиски програмски сервис, на 17 мај 2021 година, емитуваната реприза на 169-та епизода (премиерно емитувана на 14/15 мај – петок/сабота, 2021 година) од играниот серијал „Ангели“ беше несоодветно категоризирана и означена како – програма од втора категорија (8+) – што не се препорачува за деца под 8 години, за чие следење се препорачува надзор од родител или старател, и беше емитувана во несоодветен програмски период - од 14:50:35 до 16:57:53 часот, односно пред 20 часот, што е спротивно на член 50 став 3 од ЗААВМУ и на член 16 и член 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица. Со горе опишаното дејствие сторителите сториле прекршок казнив по член 147 став 1 точка 11 и став 2 од истиот закон.
Пропишани глоби во закон	1.000 до 5.000 евра за правното лице и 500 евра за одговорното лице на програмата во правното лице.
Датум на спроведување	21.06.2021 година
Успешно спроведена постапка за порамнување	Да
Барање за поведување на прекршочна постапка (архивски број и датум)	/
Тек на постапката	Завршена
Фаза на прекршочната постапка	Успешно спроведена постапка за порамнување - платена глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност за правното лице и глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност за одговорното лице на програмата во правното лице
Месец	Јуни

4. Трговско радиодифузно друштво СИТИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Скопје

Одредба од ЗААВМУ/ЗМ која е прекршена	Член 50 став 3 од ЗААВМУ и член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица
Опис на прекршувањето	На телевизискиот програмски сервис на ТРД СИТИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Скопје, на 4 ноември 2021 година, премиерата и репризите на анимираниот филм „Бајка – Принцот кој бараше бесмртност“ не беа означени со предупредувачка сигнализација за програмата што се прикажува.
Пропишани глоби во закон	1.000 до 5.000 евра за правното лице и 500 евра за одговорното лице на програмата во правното лице.
Датум на спроведување	24.12.2021 година
Успешно спроведена постапка за порамнување	Да

Барање за поведување на прекршочна постапка (архивски број и датум)	/
Тек на постапката	Завршена
Фаза на прекршочната постапка	Успешно спроведена постапка за порамнување - платена глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност за правното лице и глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност за одговорното лице на програмата во правното лице
Месец	Декември

5. Трговско радиодифузно друштво телевизија ИРИС ДОО Штип	
Одредба од ЗАВМУ/ЗМ која е прекршена	Член 14 од Законот за медиуми
Опис на прекршувањето	На 15 декември 2020 година, ТРД телевизија ИРИС ДОО Штип, кое емитува програма на регионално ниво на подрачјето ДЗ - Туртел, преку јавна електронска комуникациска мрежа која не користи ограничен ресурс, не ги почитуваше одредбите од Законот за медиуми, на начин што во рамките на својот телевизиски програмски сервис емитуван на 15 декември 2020 година, не ги објави податоците што е должен да ги емитува на соодветно место за секоја содржина од програмскиот сервис, и тоа: во изданијата на дневноинформативната емисија „Ирис вести“, емитувани во периодот од 17:10:16 часот до 17:28:56 часот, од 20:02:42 часот до 20:23:27 часот и од 23:02:52 часот до 23:23:36 часот, ниту во текот на емисијата, ниту на одјавната шпица, не беа објавени податоците за импресумот – авторската реализаторска екипа, име и презиме на новинарот авторот на објавениот прилог, име и презиме на другите лица со значаен ангажман во изработката на прилогот (снимател, монтажер и сл.), податоците за уредништвото и за датумот на продукцијата; и при емитувањето на емисијата „Неделно интервју“, преземена од Радио Слободна Европа, емитувана во периодот од 18:20:17 часот до 18:34:15 часот, не беа објавени податоците за импресум, односно не беше емитувана оригиналната шпица на програмата од туѓо производство.
Пропишани глоби во закон	4.000 евра за правното лице и 500 евра за одговорното лице во правното лице
Датум на спроведување	27.01.2021 година
Успешно спроведена постапка за порамнување	Не
Барање за поведување на прекршочна постапка (архивски број и датум)	03-340/1 од 27.01.2021 година
Тек на постапката	Во тек
Фаза на прекршочната постапка	Барање за поведување на прекршочна постапка бр. 03-340/1 од 27.01.2021 година
Месец	Јануари

Оператори на јавна електронска комуникациска мрежа

1. Друштво за трговија и услуги ТОТАЛ ТВ ДОО Скопје	
Одредба од ЗААВМУ/ЗМ која е прекршена	Член 143 став 5 од ЗААВМУ
Опис на прекршувањето	На 21.12.2020 година, операторот на јавна електронска комуникациска мрежа Друштвото за трговија и услуги ТОТАЛ ТВ ДОО Скопје, кој според нотификацијата од Агенцијата за електронски комуникации може да врши дејност на територија на Република Северна Македонија, во својот програмски пакет ги немаше обезбедено програмските сервиси на јавниот радиодифузен сервис, односно не вршеше реемитување на програмските сервиси на „МРТ 2“, „МРТ 3“, „МРТ 4“ и „МРТ 5“.
Пропишани глоби во закон	2.500 евра за правното лице и 250 за одговорното лице на програмата во правното лице
Датум на спроведување	27.01.2021 година
Успешно спроведена постапка за порамнување	Не
Барање за поведување на прекршочна постапка (архивски број и датум)	03-333/1 од 27.01.2021 година
Тек на постапката	Во тек
Фаза на прекршочната постапка	Барање за поведување на прекршочна постапка бр. 03-333/1 од 27.01.2021 година Повлекување на Барање за поведување на прекршочна постапка бр. 03-333/1 од 27.01.2021 година (обвинетите ги платија глобите)
Месец	Јануари

2. Трговско радиодифузно друштво оператор на кабелска мрежа ВИВА НЕТ ДООЕЛ Берово	
Одредба од ЗААВМУ/ЗМ која е прекршена	Член 141 од ЗААВМУ
Опис на прекршувањето	Реемитуван е програмски сервис кој не е регистриран во Агенцијата
Пропишани глоби во закон	2.500 евра во денарска противвредност за правното лице и 250 евра во денарска противвредност за одговорното лице во правното лице
Датум на спроведување	02.07.2021 година
Успешно спроведена постапка за порамнување	Да
Барање за поведување на прекршочна постапка (архивски број и датум)	/
Тек на постапката	Завршена
Фаза на прекршочната постапка	
Месец	Јули

ПРИЛОГ бр. 1.6

Постапки во врска со одземање дозволи за телевизиско/радио емитување во 2021 година

Покренати постапки за одземање дозволи за телевизиско емитување

1. Трговско радиодифузно друштво ТВ НОВА ДОО Гевгелија	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-102 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-102 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-102 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

2. Трговско радиодифузно друштво ПРОТЕЛ ДООЕЛ Пробиштип	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-104 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-104 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-104 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

3. Трговско друштво за радиодифузна дејност СПЕКТРА, Општина Лабуништа ДООЕЛ	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-108 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-108 од 23.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-108 од 25.02.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Февруари 2021 година

4. Трговско радиодифузно друштво ТВ СВЕТ ДОО Свети Николе	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-107 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-107 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-107 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

5. Трговско друштво за радио - дифузна дејност ТВ ШУТЕЛ ДООЕЛ Скопје	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-98 од 19.02.2021 година

Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-98 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-98 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

6. Трговско радиодифузно друштво СИТИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Скопје	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-95 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-95 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-95 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

7. Трговско радиодифузно друштво ТВ ДУЕ Назми ДООЕЛ Гостивар	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-110 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-110 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-110 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

8. Трговско радиодифузно друштво ТВ ЕРА ДООЕЛ Скопје	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-96 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-96 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-96 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

9. Трговско радиодифузно друштво ТВ ГУРРА ДООЕЛ Кичево	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-109 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-109 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-109 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

10. Трговско радиодифузно друштво ТВ КАНАЛ ФЕТА ДООЕЛ Куманово	
--	--

Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-101 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-101 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-101 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

11. Трговско радиодифузно друштво ТЕЛЕВИЗИЈА КОЧАНИ - ЛД ДООЕЛ Кочани

Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-103 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-103 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-103 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

12. Трговско радиодифузно друштво Телевизија КАНАЛ - 21 ДООЕЛ Велес

Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-105 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-105 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-105 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

13. Трговско радиодифузно друштво ТВ Коха Меваип ДООЕЛ Тетово

Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-100 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-100 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-100 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

14. Трговско радиодифузно друштво КТВ ДООЕЛ Кавадарци

Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-99 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-99 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-99 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

15. Радиодифузно Друштво НАША ТВ ДООЕЛ Скопје	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-83 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-83 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-83 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година
16. Трговско радиодифузно друштво ТВ МТМ ДООЕЛ Скопје	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-97 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-97 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-97 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

17. Трговско радиодифузно друштво ТВ ЗДРАВКИН Ангелче Здравкин, ДООЕЛ Велес	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-106 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-106 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-106 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

Покренати постапки кои завршија со одземање на дозволите за телевизиско емитување

1. Трговското радиодифузно друштво ТВ НОВА ДОО Гевгелија	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-424 од 12.11.2021 година
Одредба од ЗААВМУ/Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање на дозвола за радио и телевизиско емитување, која е повредена	Член 62 став 6 од ЗААВМУ и член 22 од Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање на дозвола за радио и телевизиско емитување
Уп1 број и датум на предлог до Советот за одземање на дозволата	08-424 од 24.11.2021 година
Уп1 број и датум на одлука за одземање на дозволата	08-424 од 26.11.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Ноември 2021 година
Месец и година на одземање на дозволата	Ноември 2021 година

Покренати постапки за одземање дозволи за радио емитување

1. Трговско радиодифузно друштво РАДИО ЛА КОСТА ДООЕЛ Винаца	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-92 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-92 од 23.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-92 од 25.02.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Февруари 2021 година

2. Трговско радиодифузно друштво РФМ ДООЕЛ Скопје	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-85 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-85 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-85 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

3. Трговско радиодифузно друштво РАДИО ВАТ ДОО Скопје	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-84 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-84 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-84 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

4. Трговско радиодифузно друштво Радио КАНАЛ 77 ДООЕЛ Штип	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-86 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-86 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-86 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

5. Трговско радиодифузно друштво КОМЕТА 2000 Раде ДООЕЛ Гостивар	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-91 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-91 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-91 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

6. Трговско Радио – Дифузно Друштво Б-97 ДООЕЛ Битола	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-93 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-93 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-93 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

7. Трговско радиодифузно друштво КАПИТОЛ ФМ ДООЕЛ Скопје	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-94 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-94 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-94 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

8. Радиодифузно трговско друштво АРАЧИНА ДООЕЛ с.Арачиново, Арачиново	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-87 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-87 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-87 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

9. Трговско друштво за радиодифузија РАДИО УСКАНА - ПЛУС увоз-извоз ДООЕЛ Кичево	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-89 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-89 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-89 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

10. Трговско радиодифузно друштво РАДИО АЛЕКСАНДАР МАКЕДОНСКИ Илија Таневски Кичево ДООЕЛ	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-90 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-90 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-90 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

11. Трговско радиодифузно друштво МОДЕА ДООЕЛ Свети Николе	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-88 од 19.02.2021 година
Одредба од ЗААВМУ која е повредена	Член 80 став 5
Уп1 број и датум на предлог до Советот за запирање на постапката за одземање на дозволата	08-88 од 26.02.2021 година
Уп1 број и датум на Решение за запирање на покренатата постапка за одземање на дозволата	08-88 од 02.03.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Февруари 2021 година
Месец и година на запирање на постапката	Март 2021 година

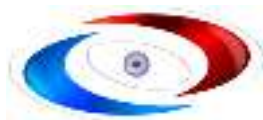
Покренати постапки кои завршија со одземање на дозволите за радио емитување

1. Трговското Радио-дифузно Друштво РАДИО АКТУЕЛ Битола ДООЕЛ	
Уп1 број и датум на предлог до Советот за покренување постапка за одземање на дозволата	08-425 од 24.11.2021 година
Одредба од ЗААВМУ/Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање на дозвола за радио и телевизиско емитување, која е повредена	Член 62 став 6 од ЗААВМУ и член 9 од Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање на дозвола за радио и телевизиско емитување
Уп1 број и датум на предлог до Советот за одземање на дозволата	08-425 од 24.11.2021 година
Уп1 број и датум на одлука за одземање на дозволата	08-425 од 26.11.2021 година
Месец и година на покренување на постапката	Ноември 2021 година
Месец и година на одземање на дозволата	Ноември 2021 година

ПРИЛОГ БР. 1.7

Решенија за бришење од регистарот на радиодифузери во 2021 година

Реден број	Назив на радиодифузерот за кого е донесено решението за бришење од регистарот на радиодифузери	Број и датум на решението	Одредба од ЗААВМУ/ЗМ која е повредена	Опис на дејствието поради кое на радиодифузерот му е одземена дозвола од страна на Агенцијата
1	Трговско радиодифузно друштво БИ-КИ-АП ДООЕЛ Битола	Уп1 бр. 08-80 од 22.02.2021 година	Член 85 став 1 алинеја 5 од ЗААВМУ	Престанок на важноста на дозволата за радио емитување по сила на закон, со настапување на стечај на имателот на дозволата
2	Трговско радио-дифузно друштво АЛБАНА ПЛУС ДООЕЛ - Куманово	Уп1 бр. 08-217 од 13.04.2021 година	Член 85 став 1 алинеја 6 од ЗААВМУ	Престанок на важноста на дозволата за радио емитување по сила на закон, со настапување на ликвидација на имателот на дозволата
3	Трговско радиодифузно друштво РАДИО 102КА-ФМ ДООЕЛ Струга	Уп1 бр. 08-156 од 19.05.2021 година	Член 85 став 1 алинеја 2 и став 2 од ЗААВМУ	Престанок на дозволата по сила на закон, со писмена изјава на имателот на дозволата дека се откажува од постојната дозвола за радио емитување
4	Трговско Радио - дифузно Друштво РАДИО АКТУЕЛ Битола ДООЕЛ	Уп1 бр. 08-425 од 13.12.2021 година	Член 85 став 1 алинеја 4 од ЗААВМУ	Престанок на важноста на дозволата за радио емитување по сила на закон, со одземање на дозволата од страна на Агенцијата
5	Трговско радиодифузно друштво ТВ НОВА ДОО Гевгелија	Уп1 бр. 08-424 од 13.12.2021 година	Член 85 став 1 алинеја 4 од ЗААВМУ	Престанок на важноста на дозволата за телевизиско емитување по сила на закон, со одземање на дозволата од страна на Агенцијата

Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

2. ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ГОДИШНИОТ ПЛАН ЗА ПРОГРАМСКИ НАДЗОР ЗА 2021 ГОДИНА

март, 2022 година

Надзор врз работата на радиодифузерите

Во текот на 2021 година, Агенцијата ги реализираше сите планирани надзори од Годишниот план за вршење програмски надзор. Спроведе вкупно 110 редовни програмски надзори врз работата на радиодифузерите (по два надзори над вкупно 55 радиодифузери), кои се однесуваат на четири групи обврски од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и соодветните подзаконски акти, и тоа:

1. За емитување аудио и аудиовизуелни комерцијални комуникации

- член 53 – Општи правила за емитување комерцијални комуникации
- член 54 – Спонзорство
- член 55 – Пласирање производи
- член 98 – Услови за рекламирање и телешопинг
- член 99 – Начин на рекламирање и телешопинг
- член 100 – Времетраење на рекламирањето и телешопинг спотовите
- член 101 – Забрана за учество во реклами и телешопинг на одредени лица

2. За заштита на малолетните лица од програми што можат да му наштетат на нивниот физички, психички или морален развој

- член 50 – Заштита на малолетни лица

3. За поттикнување и заштита на културниот идентитет

- член 64 – Употреба на јазик
- член 80 – Доброволно преземени обврски за емитување домашна музика
- член 91 – Европски аудиовизуелни дела и дела од независни продуценти
- член 92 – Домашна музика на JPC и македонски аудиовизуелни дела на ТВ

4. За други програмски обврски

- член 52 – Обезбедување квизови или други програми со наградно учествување
- член 90 – Времетраење на дневното емитување кај радиодифузерите
- член 93 – Телефонски услуги со додадена вредност и телефонско гласање
- член 94 – Емитување игри на среќа

Во табелата во продолжение се наведени сите радиодифузери на кои им се направени редовни програмски надзори во 2021 година, прикажани според месецот на завршување на мониторингот, заедно со констатираните прекршувања. За секој од радиодифузерите во табелата се направени по два програмски надзора за различни законски обврски, иако во табелата се наведени само по еднаш. Сите извештаи од реализираните надзори се достапни за јавноста на веб сајтот на Агенцијата преку линкот: <https://avmu.mk/radiodifuzeri-mk/>.

Редовни програмски надзори во 2021		
јануари		
Р.бр.	Радиодифузер	Констатирани прекршувања
1	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје, Македонско радио – Прв програмски сервис МРА1	/
2	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје, Македонско радио - Втор програмски сервис МРА2	/
3	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје, Македонско радио - Трет програмски сервис МРА3	/
февруари		
4	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје, Македонска телевизија – Прв програмски сервис - МРТ1	/
5	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје, Македонска телевизија – Втор програмски сервис – МРТ2	Прекршување на: - член 50 став 3 од ЗАВМУ и член 22 став 2 од Правилникот за заштита на малолетните лица
6	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје, Македонска телевизија - Трет програмски сервис - МРТ3	/
7	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје, Македонска телевизија - Четврти програмски сервис - МРТ4	Прекршување на: -член 92 став 1 од ЗАВМУ (македонски аудиовизуелни дела)
8	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје, Македонска телевизија - Петти програмски сервис - МРТ5	Прекршување на: - член 50 став 3 од ЗАВМУ и на член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица
9	Трговско радиодифузно друштво ТВ ШЕЊА ДООЕЛ Скопје, ТВ ШЕЊА	/
10	Трговско радиодифузно друштво КЛАН МАЦЕДОНИА ДООЕЛ експорт-импорт Тетово, ТВ КЛАН	/
11	Трговско Радиодифузно Друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, ТВ 21- М	Прекршување на: -член 92 став 1 и 3 од ЗАВМУ (македонски аудиовизуелни дела)
12	Радиодифузно трговско друштво ТЕЛЕВИЗИЈА СОНЦЕ Прилеп, ТВ Сонце	/
март		
13	Трговско радиодифузно друштво Телевизија СИТЕЛ ДООЕЛ Скопје, ТВ Сител	Прекршување на: - член 50 став 3 од ЗАВМУ и на членовите 16 и 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица (Редовен надзор – со проширен опфат поради претставка на иницијатива на физичко лице)
14	Трговско радиодифузно друштво КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје, ТВ Канал 5	/
15	Трговско радиодифузно друштво ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, ТВ Телма	/
16	Трговско радиодифузно друштво АЛФА ТВ ДООЕЛ Скопје, ТВ Алфа	Прекршување на:

		-член 64 став 1 од ЗАВМУ (употреба на јазикот)
17	Трговското радиодифузно друштво ТВ АЛСАТ - М ДООЕЛ Скопје, ТВ Алсат-М	/
18	Трговско радиодифузно друштво 24 ВЕСТИ ДООЕЛ Штип, ТВ 24 Вести	/
19	Радиодифузно Друштво НАША ТВ ДООЕЛ – Скопје, Наша ТВ	/
мај		
20	Трговско Радиодифузно друштво РАДИО АНТЕНА 5 Петров, Јаневски и Гушев ДОО Скопје, РАДИО АНТЕНА 5	/
21	Трговско радиодифузно друштво Радио КАНАЛ 77 ДООЕЛ Штип, РАДИО КАНАЛ 77	/
22	Радиодифузно трговско друштво МЕТРОПОЛИС РАДИО ДОО Скопје, РАДИО МЕТРОПОЛИС	/
23	Трговско радиодифузно друштво ЈОН-РАДИО ДОО Струга, ЈОН РАДИО	/
јуни		
24	Радиодифузно трговско друштво РАДИО РОСА – АБ ДООЕЛ Скопје, РАДИО РОСА	/
25	Трговско радиодифузно друштво РАДИО ЗОНА М-1 Светлана ДООЕЛ Скопје, РАДИО ЗОНА М-1	/
26	Трговско радиодифузно друштво УРБАН ФМ РАДИО ДООЕЛ Скопје, УРБАН ФМ	/
27	ЕФ-ЕМ 90.3-СПОРТСКО РАДИО ДООЕЛ увоз-извоз Скопје, 90.3-СПОРТСКО РАДИО	/
28	Трговско радиодифузно друштво РФМ ДООЕЛ Скопје, РФМ	/
Надзор на годишни обврски (член 91 став 1 и 2 од ЗАВМУ – изворно создадена програма)		
29	Јавно радиодифузно претпријатие МАКЕДОНСКА РАДИОТЕЛЕВИЗИЈА Скопје, Македонска телевизија – Прв програмски сервис - МРТ1	/
30	Трговско радиодифузно друштво Телевизија СИТЕЛ ДООЕЛ Скопје, ТВ Сител	/
31	Трговско радиодифузно друштво КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје, ТВ Канал 5	/
32	Трговско радиодифузно друштво ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје ТВ Телма	/
33	Трговско радиодифузно друштво АЛФА ТВ ДООЕЛ Скопје, ТВ Алфа	/
34	Трговското радиодифузно друштво ТВ АЛСАТ - М ДООЕЛ Скопје, ТВ Алсат-М	/
35	Трговско радиодифузно друштво 24 ВЕСТИ ДООЕЛ Штип, ТВ 24 Вести	/
36	Радиодифузно Друштво НАША ТВ ДООЕЛ – Скопје, Наша ТВ	/
37	Радиодифузно трговско друштво ТЕЛЕВИЗИЈА СОНЦЕ Прилеп, ТВ Сонце	/
38	Трговско Радиодифузно Друштво КОМПАНИ 21-М ДООЕЛ Скопје, ТВ 21- М	/
39	Трговско радиодифузно друштво ТВ ШЕЊА ДООЕЛ Скопје, ТВ ШЕЊА	/
40	Трговско радиодифузно друштво КЛАН МАЦЕДОНИА ДООЕЛ експорт-импорт Тетово, ТВ КЛАН	/
јули		

41	Трговско радио дифузно друштво ТВ КОХА Меваип ДООЕЛ Тетово, ТВ КОХА	Прекршување на: - член 92 став 3 од ЗААВМУ (% македонски аудиовизуелни дела во периодот од 7 до 19 часот)
42	Трговско радио дифузно друштво ТВ ЕДО ДООЕЛ с. Љубин, Сарај, ТВ ЕДО	Прекршување на: - член 55 ставови 5, 6 и 7 од ЗААВМУ (пласирање производи) - член 98 став 2 од ЗААВМУ (услови за рекламирање и телешопинг) и член 14 став 4 од Правилникот за нови рекламни техники - член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (македонски аудиовизуелни дела)
43	Трговско радиодифузно друштво Телевизија КОБРА ДОО Радовиш, ТВ КОБРА	/
44	Трговско радиодифузно друштво КТВ ДООЕЛ Кавадарци, КТВ	Прекршување на: - член 98 став 2 од ЗААВМУ (услови за рекламирање и телешопинг) и на член 14 став 4 од Правилникот за нови рекламни техники
45	Трговско радиодифузно друштво ТЕЛЕВИЗИЈА М НЕТ – ХД ДООЕЛ Штип, ТВ М НЕТ – ХД	/
46	Трговско радиодифузно друштво СИТИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Скопје, СИТИ ТВ	Прекршување на: - член 50 став 3 од ЗААВМУ и на член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица - 92 став 3 од ЗААВМУ (% македонски аудиовизуелни дела во периодот од 7 до 19 часот)
Ноември		
47	Трговско радиодифузно друштво ТВ ДУЕ Назми ДООЕЛ Гостивар, ТВ ДУЕ	Прекршување на: - член 55 став 5 од ЗААВМУ (пласирање производи) - член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (македонски аудиовизуелни дела)
48	Трговско радиодифузно друштво Г-ТВ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Гостивар, ТВ ГЛОБИ	Прекршување на: - член 50 став 3 од ЗААВМУ и на членовите 16 и 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица - член 64 став 1 од ЗААВМУ (употреба на јазикот) - член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (македонски аудиовизуелни дела)
49	Трговско радиодифузно друштво ТВ ГУРРА ДООЕЛ Кичево, ТВ ГУРРА	Прекршување на:

		- член 92 ставови 1 и 3 од ЗААВМУ (македонски аудиовизуелни дела)
50	Трговско радиодифузно друштво ТВ КАНАЛ 8 ДООЕЛ Кочани, ТВ КАНАЛ 8	/
51	Трговско радиодифузно друштво ТВ ПРОТЕЛ ДООЕЛ Пробиштип, ПРОТЕЛ	/
декември		
52	Непрофитна радиодифузна организациона единица УНИВЕРЗИТЕТСКО РАДИО СТУДЕНТ ФМ 92.9 - Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, СТУДЕНТ ФМ 92.9	Прекршување на: - член 51 став 1 од ЗААВМУ (информации за корисниците)
53	Непрофитна радиодифузна установа УНИВЕРЗИТЕТСКО РАДИО УКЛО ФМ БИТОЛА - Универзитет Свети Климент Охридски Битола, УКЛО ФМ	/
54	Непрофитна радиодифузна установа УНИВЕРЗИТЕТСКО РАДИО УГД ФМ - Универзитет Гоце Делчев Штип, УГД ФМ	/
55	Непрофитна радиодифузна установа РАДИО МАРИЈА - БЛАГОВЕСТ Струмица, РАДИО МАРИЈА	/

Надзор врз работата на давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање

Во Годишниот план за вршење програмски надзор за 2021 година беше предвидено редовниот програмски надзор врз давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање да се спроведе двапати во текот на годината. Во регистарот на даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање беа евидентирани четири субјекти. Со оглед на тоа дека Друштвото за услуги СВОД МАСТЕР ДОО Скопје беше евидентирано во регистарот на крајот на месец ноември во тековната година, врз него се направи само еден редовен надзор.

Надзорот се изврши врз исполнувањето на обврските утврдени во следните членови од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги:

- член 49 – „Давателите на аудиовизуелни медиумски услуги не смеат да објавуваат односно пренесуваат кинематографски дела надвор од периодот утврден во договорите со имателите на правата“.
- член 50 став 1 – „Давателите на аудиовизуелни медиумски услуги не смеат да емитуваат програми кои може сериозно да му наштетат на физичкиот, психичкиот или моралниот развој на малолетните лица, особено програми кои содржат порнографија или непотребно насилство“.
- член 60 – „Давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање, тогаш кога тоа е изводливо и со соодветни средства, треба да го промовираат производството и пристапот до европски аудиовизуелни дела.“

Редовни програмски надзори во 2021			
Р.бр.	Период	Давател по барање	Констатирани прекршувања
1	јули	МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД Скопје	/
2	јули	А1 МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје	/
3	септември	НЕОТЕЛ ДОО Скопје	/
4	ноември	А1 МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје	/
5	декември	МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД Скопје	/
6	декември	НЕОТЕЛ ДОО Скопје	/
7	декември	СВОД Мастер ДОО Скопје	/

Сите извештаи од реализираните надзори се достапни за јавноста на веб сајтот на Агенцијата преку линкот: [Даватели на АВМУ по барање – Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги \(avmu.mk\)](http://avmu.mk).

Надзор врз работата на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи

Во Годишниот план за вршење програмски надзор во 2021 година, Агенцијата предвиде дека во текот на годината ќе спроведе редовен програмски надзор на програмските пакети на сите евидентирани оператори на јавни електронски комуникациски мрежи, и тоа по два пати, по еднаш во секое полугодие.

Во регистарот на оператори кои реемитуваат програмски пакети беа евидентирани 34 субјекти. Со оглед на тоа дека Друштвото за трговија и услуги МТЕЛ ДООЕЛ Скопје беше евидентирано во регистарот на оператори на крајот на месец ноември во извештајната година, врз него беше направен само еден редовен надзор. Врз операторот Друштво за радиодифузна дејност СПАЈДЕР ДООЕЛ Гевгелија не беше извршен редовен надзор бидејќи истиот сè уште не започна со вршење на дејноста во тековната година.

Агенцијата спроведе вкупно 76 редовни програмски надзори, со цел да констатира дали операторите ги исполнуваат обврските утврдени во следните членови од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги:

- член 64 став 2 – „Доколку програмските сервиси што се реемитуваат преку јавни електронски комуникациски мрежи се титлуваат на јазик различен од јазикот на кој оригинално се произведени, мора да бидат титлувани на македонски јазик, или на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, освен телешопингот и рекламите“.
- член 141 – „Доколку Агенцијата врз основа на извршен програмски надзор согласно со овој закон утврди дека оператор реемитува програмски сервис кој не е регистриран согласно со овој член, Агенцијата во рок од седум дена од извршениот програмски надзор ќе донесе решение со кое ќе му наложи на операторот веднаш да го исклучи реемитувањето на програмскиот сервис“.
- член 143 став 3 - „Оператор кој реемитува програмски сервиси треба да обезбеди програмскиот пакет задолжително и бесплатно да ги содржи програмските сервиси на јавниот радиодифузен сервис“

Редовни програмски надзори во 2021		
Јануари (член 141 и член 64)		
Р.бр.	Оператор	Констатирани прекршувања
1	Глобалсат Скопје	/
2	Кабел АС Македонски Брод	/
3	Канал 16 Ресен	/
4	Комбо 2003 Куманово	/
5	Мултимедија Гостивар	/
Февруари (член 141 и член 64)		
6	ИП Системс Куманово	/
7	Мултимедиа Куманово	/
8	Роби Штип	/
9	Скупи Кабле Скопје	/

10	Спајдер-нет Гевгелија	/
11	Инфел Охрид	член 141
Март (член 141 и член 64)		
12	Сигнал Нет Куманово	член 141
13	Каблекалл Кичево	/
14	Скрембл Ново Село	/
15	Теленет Тетово	/
Април (член 141 и член 64)		
16	Алтра Сат Охрид	член 141
17	Кабел Нет Прилеп,	/
18	Пет Нет Гевгелија	/
19	Инел Интернационал Кавадарци	член 141
20	A1 Македонија Скопје	/
Мај (член 141 и член 64)		
21	Вива Нет Берово	член 141
22	Македонски Телеком Скопје	/
23	Кабел Нет Струмица	/
24	Кабел Л Нет с.Лабуништа Струга	/
25	Тотал ТВ Скопје	член 141
26	Нафи и Беко Гостивар	/
27	ДРИМ САТ с.Чегране-Гостивар	член 141
28	Винсат Кабел Винаца	/
Мај (член 143 став 3)		
29	Вива Нет Берово	/
30	Алтра Сат Охрид	/
31	A1 Македонија Скопје	/
32	Инел Интернационал Кавадарци	/
33	Инфел ОХРИД	/
34	Канал 16 Ресен	/
35	Каблекалл Кичево	/
36	Кабел Нет Струмица	/
37	Кабел Л Нет с.Лабуништа Струга	/
38	Кабел Нет Прилеп	/
39	Мултимедија Гостивар	/
40	Пет Нет Гевгелија	/
41	Скупи Кабле Скопје	/
42	Роби Штип	/
43	Теленет Ком Тетово	/
44	Спајдер Нет Гевгелија	/
45	ИП Системс Куманово	/
46	Тотал ТВ Скопје	член 143 став 3
47	БИВ Пирамида Делчево	/
48	Комбо 2003 Куманово	/
49	Мултимедиа Куманово	/
50	Неотел Скопје	/
51	Македонски Телеком Скопје	/
52	Кабел ДОО Струмица	/
53	Глобалсат Скопје	/
54	Нафи и Беко Гостивар	/

55	Дрим Сат с.Чеграње-Гостивар	/
56	Винсат Кабел Винаца	/
57	Скрембл Ново Село	/
58	Траншпед Трејд Крива Паланка	/
59	Сигнал Нет Куманово	/
60	Антенa АС Кичево	/
Јуни (член 141 и член 64)		
61	Кабел Струмица	член 141
62	Антенa АС Кичево	член 141
63	БИВ Пирамида Делчево	/
64	Траншпед Трејд Крива Паланка	/
65	Неотел Скопје	/
јули(член 141 и член 64)		
66	Спајдер Нет Гевгелија	/
67	Инфел Охрид	/
68	Комбо 2003 Куманово	/
69	Мултимедија Гостивар	/
70	Роби Штип	/
71	Каблекалп Кичево	/
Август (член 141 и член 64)		
72	Кабел Л Нет с.Лабуништа Струга	/
73	Кабел Нет Струмица	член 141
74	Скупи Кабле Скопје	/
75	Теленет Тетово	/
76	Вива Нет Берово	/
77	Мултимедиа Куманово	/
Септември (член 141 и член 64)		
78	Алтра Сат Охрид	/
79	Глобалсат Скопје	/
80	Кабел ДОО Струмица	/
81	Пет Нет Гевгелија	/
82	Траншпед Трејд Скопје	/
83	Македонски Телеком Скопје	/
84	А1 Македонија Скопје	/
85	Сигнал Нет Куманово	/
86	Дрим Сат с. Чеграње Гостивар	/
Септември (член 143 став 3)		
87	Алтра Сат Охрид	/
88	А1 Македонија Скопје	/
89	Канал 16 Ресен	/
90	Кабел Л Нет с.Лабуништа Струга	/
91	Комбо 2003 Куманово	/
92	Мултимедиа Куманово	/
93	Мултимедија Гостивар	/
94	Пет Нет Гевгелија	/
95	Роби Штип	/
96	Македонски Телеком Скопје	/
97	Теленет Ком Тетово	/
98	Кабел ДОО Струмица	/

99	Сигнал Нет Куманово	/
100	ИП Системс Куманово	/
Октомври (член 141 и член 64)		
101	ИП Системс Куманово	/
102	Инел Интернационал Кавадарци	/
103	Антенa АС Кичево	/
104	Канал 16 Ресен	/
105	Нафи и Беко Гостивар	/
106	Тотал ТВ Скопје	/
Октомври (член 143 став 3)		
107	Неотел Скопје	/
108	Глобалсат Скопје	/
109	Нафи и Беко Гостивар	/
110	Дрим Сат с.Чеграње-Гостивар	/
111	Траншпед Трејд Скопје	/
112	Инел Интернационал Кавадарци	/
113	Инфел ОХРИД	/
114	Кабел Нет Струмица	/
Ноември (член 141 и член 64)		
115	Бив Пирамида Делчево	/
116	Винсат Кабел Винаца	/
117	Кабел Нет Прилеп	/
118	Скрембл Ново Село	/
119	Неотел Скопје	/
Ноември (член 143 став 3)		
120	Бив Пирамида Делчево	/
121	Винсат Кабел Винаца	/
122	Каблекалп Кичево	/
123	Вива Нет Берово	/
124	Скупи Кабле Скопје	/
125	Спајдер Нет Гевгелија	/
126	Кабелнет Прилеп	/
127	Антенa АС Кичево	/
128	Скрембл Ново Село	/
Декември (член 141 и член 64)		
129	МТЕЛ Скопје	член 141
Декември (член 143 став 3)		
130	МТЕЛ Скопје	/
131	Тотал ТВ Скопје	прекршочна

Сите извештаи од реализираните надзори се достапни за јавноста на веб сајтот на Агенцијата преку линкот: [Извештаи од надзори и изречени мерки на ОЈЕКМ – Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги \(avmu.mk\)](http://avmu.mk).

Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

**3. ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИОТ ПЛАН ЗА 2021 ГОДИНА СО
РЕАЛИЗИРАНИ ПРИХОДИ, РАСХОДИ, ПОБАРУВАЊА И ОБВРСКИ ЗА 2021 ГОДИНА**

март, 2022 година

Вкупните приходи остварени во 2021 година изнесуваат 119.867.984,00 денари. Овие приходи се остварени од следните извори:

- Приходи од Буџетот на РС Македонија за изборните активности во 2021 година (локални избори) во износ од 2.417.128,00 денари;
- Финансиски средства од Буџетот на РС Македонија и приходи од наплатена радиодифузна такса во износ од 67.239.899,00 денари;
- Приходи остварени од надоместоци за дозволи за телевизиско и радио емитување во износ од 38.981.066,00 денари;
- Приходи од надзор за реемитување на програмски сервиси и од даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање во износ од 10.327.517,00 денари;
- Приходи од транзитни фактури во износ од 726.983,00 денари;
- Приходи од позитивни курсни разлики во износ од 3.090,00 денари и
- Други приходи во кои влегуваат и тендерските документации во износ од 172.301,00 денари.

Владата на РС Македонија со Одлука бр.40-9467/1 од 14.09.2021 година, за следење на изборите за членови на советите на општините и Советот на градот Скопје и за градоначалници на општините и за градоначалник на градот Скопје во 2021 (локални избори) ѝ одобри на Агенцијата средства од Буџетот на РС Македонија во вкупен износ од 5.379.000,00 денари. Овие средства беа наменети исклучиво за финансирање на активностите на Агенцијата за време на изборниот процес и беа префрлени на посебна сметка. Агенцијата средствата ги искористи за следните намени:

- за привремени вработувања беа искористени вкупно 2.176.258,00 денари со вклучен ДДВ;
- за услугата – пренос на податоци од далечински локации со неограничен вклучен сообраќај во двата правци (download/upload), за период од еден месец беа потрошени средства во вкупен износ од 168.858,00 денари;
- за канцелариски материјали беа потрошени средства во вкупен износ од 10.281,00 денари и
- за потрошен информатички материјал беа потрошени средства во вкупен износ од 49.820,00 денари.

Исто така од оваа сметка се платија банкарски провизии и месечни провизии за водење на сметката, во вкупен износ од 3.343,00 денари.

Неискористените средства во вкупен износ од 2.970.440,00 денари, кои дополнително ќе бидат намалени за банкарска провизија и за надомест за затварање на сметката, Агенцијата ќе ги врати на трезорската сметка на Министерството за финансии.

Согласно член 45 од Законот за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.248 од 31.12.2018 година), висината на средствата за финансирање на радиодифузната дејност (наменети за работењето и развојот на Македонска Радио Телевизија, Јавното претпријатие Македонска радиодифузија и Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги) се обезбедуваат од Буџетот на РС Македонија. Почнувајќи од 2021 година издвојувањето од Буџетот на РСМ требаше да биде 1% од реализираните вкупни приходи во годината која претходи на фискалната година за која се утврдува износот, па оттука во 2021 година за оваа намена требаше да се издвојат средства во вкупен износ од 1.963.430.000,00 денари, од кои 6% за Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, односно 117.805.800,00 денари.

Уште во 2020 година, Агенцијата од страна на Министерството за информатичко општество и администрација доби Известување (арх.бр.15/1. 4423/1 од 25.11.2020 година и арх.бр.03-4396/1 од

02.12.2020 година), дека поради здравствената и економска криза која ја предизвика пандемијата со Ковид-19 вирусот, очекуваат буџетот на Министерството за информатичко општество и администрација и за 2021 година повторно да биде скратен во сите ставки, вклучувајќи ја и ставката за исплата на субвенции за јавните претпријатија.

Согласно горенаведеното, во 2021 година од државниот буџет Министерството за информатичко општество и администрација на Агенцијата и исплати 66.600.000,00 денари. Исплатата се одвиваше на месечно ниво – по 4.500.000,00 денари секој месец, освен во август кога на сметка на Агенцијата дополнително беа префрлени средства во износ од 12.600.000,00 денари, поради ребалансот на Буџетот на РСМ од 28.07.2021 година. Споредбата на средствата што требаше да бидат издвоени од Буџетот на РСМ за Агенцијата во 2021 година (во износ од 117.805.800,00 денари) и реално добиените средства (во износ од 66.600.000,00 денари) покажува дека наместо законски предвидените 1% од Буџетот на РСМ за 2020 година, издвоени се само 0,565%.

Агенцијата оствари приходи и од наплата на радиодифузна такса од минати години, кои на сметката на Агенцијата се евидентираа на дневна основа и истите за 2021 година изнесуваат 639.899,00 денари.

Вкупните приходи за финансирање на радиодифузната дејност и од наплата на радиодифузна такса изнесуваат 67.239.899,00 денари.

Вкупно остварените средства од надоместокот за дозволи за телевизиско и радио емитување изнесуваат 38.981.066,00 денари.

Владата на РС Македонија со Одлука бр.40-2664/1 од 24.02.2021 година, на Агенцијата ѝ одобри средства од државниот буџет за 2021 година во висина од 50.000.000,00 денари, наменети за поддршка за справување со кризата предизвикана од Коронавирусот COVID-19, а заради реализација на мерката 3 од Петтиот пакет економски мерки со која се обезбедија средства за финансиска поддршка на радиодифузерите за надомест на средства платени по основ на такси, давачки и надоместоци за вршење радиодифузна дејност. Врз основа на оваа Одлука, Владата на РС Македонија, на 26.02.2021 година на посебната сметка на Агенцијата „АВМУ-ФИН. ПОДДРШКА ЗА РАДИОДИФУЗЕРИ ОД ПАКЕТОТ 5 НА ВЛАДАТА НА РСМ бр.300000004597642“ во Комерцијална банка АД Скопје, префрли 50.000.000,00 денари.

Советот на Агенцијата, на седницата одржана на 01.03.2021 година, донесе Одлука за начинот на реализирање на Одлуката за одобрување на средства од Буџетот на РС Македонија (арх.бр.05-755/1 од 01.03.2021 година). Со Одлуката беа опфатени сите радиодифузери кои во моментот на нејзино донесување вршеа радио или телевизиско емитување, а кои беа поделени во неколку групи и тоа:

1. Радиодифузери кои согласно издадената фактура имаа извршено целосна или делумна уплата на надоместокот за дозволата за радио или телевизиско емитување во 2021 година и за кои Агенцијата изврши поврат на платениот износ;
2. Радиодифузери на кои им беше издадена фактура за годишен надоместок за дозволата за радио или телевизиско емитување во 2021 година, а истиот го немаа платено и Агенцијата овие радиодифузери ги извести дека немаат обврска за плаќање, бидејќи нивната обврска во целост е исполнета од средствата уплатени со Одлуката на Владата и
3. Радиодифузери на кои Агенцијата им издаде фактура за годишниот надоместок за дозволата за радио или телевизиско емитување во 2021 година после донесувањето на Одлуката на Владата и кои Агенцијата ги извести дека немаат обврска за плаќање, бидејќи нивната обврска во целост е исполнета.

Повратот на платениот износ (за радиодифузерите од точка 1), односно Плаќањето на надоместокот за дозволата согласно издадените фактури (за радиодифузерите од точка 2 и 3) се изврши со уплата на средствата од наменската сметка на Агенцијата.

Воедно, Агенцијата ги извести сите радиодифузери опфатени со оваа одлука, дека издадените фактури за годишниот надоместок за дозвола за телевизиско или радио емитување во 2021 година им служат само за нивна евиденција и за истите нема да можат да вршат поврат на данокот на додадена вредност, бидејќи се платени во целост од средствата одобрени со Одлуката на Владата.

За банкарски провизии за спроведените налози, за месечни провизии за водење на сметката и за банкарски провизии за затварање на посебната сметка, Агенцијата исплати средства во вкупен износ од 12.633,00 денари.

Вкупно, од наменската сметка се исплатени средства во износ од 46.001.419,00 денари со вклучен ДДВ, а неискористените средства во вкупен износ од 3.998.581,00 денари, Агенцијата на 24.01.2022 година ги врати на трезорската сметка на Буџетот на РС Македонија.

Согласно член 142, став 2 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20 и 77/21), Агенцијата остварува приходи и од надзор за реемитување на програмски сервиси и од даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање. Тие приходи во 2021 година изнесуваат 10.327.517,00 денари.

Во 2021 година се остварени и приходи од транзитни фактури во износ од 726.983,00 денари (станува збор за издадени транзитни фактури од страна на Агенцијата за потрошена електрична енергија, за одржување на лифтови и платформа и за одржување и сервисирање на системот за греење, ладење и вентилација).

Приходите од позитивни курсни разлики изнесуваат 3.090,00 денари.

Агенцијата исто така оствари и други приходи во износ од 172.301,00 денари, од кои поголем дел се уплати за тендерски документации за јавни конкурси за доделување на дозволи за емитување на ТВ и радио програми.

Структурата на вкупните приходи е претставена подолу во Прилог бр.1.

На 14.09.2021 година, Агенцијата донесе одлука (наш арх.бр.05-3369/1 од 14.09.2021 година) за доделување финансиска помош – донација за семејствата на починатите лица во пожарот кој ја зафати модуларната болница за Ковид пациенти во Тетово на ден 08.09.2021 година. За таа цел, Агенцијата потпиша договор со Црвен Крст на РСМ за да се префрлат средства во износ од 900.000,00 денари и истите Агенцијата ги префрли на 21.09.2021 година. Средствата од донацијата беа наменети да се распределат подеднакво како еднократна финансиска помош на секое од семејствата на 15-те починати лица во пожарот во модуларната болница за Ковид пациенти во Тетово, во висина од по 60.000,00 денари по семејство.

На 29.11.2021 година Агенцијата донесе одлука (наш арх.бр.05-4350/1) за доделување финансиска помош – донација за настраданите македонски државјани во сообраќајната несреќа која се случи во Република Бугарија на 23.11.2021 година. За таа цел, Агенцијата потпиша договор со Црвен Крст на РС Македонија за да се префрлат средства во износ од 2.850.000,00 денари, коишто Агенцијата ги префрли на 10.12.2021 година. Средствата од донацијата беа наменети да се распределат како еднократна финансиска помош за секое од 45-те починати лица – македонски државјани во сообраќајната несреќа поединечно, во висина од

по 60.000,00 денари по починато лице, а за петте повредени лица – македонски државјани во сообраќајната несреќа, во висина од по 30.000,00 денари по повредено лице.

Вкупно направените расходи во 2021 година изнесуваат 82.820.566,00 денари.

Направените расходи се однесуваат на следните цели:

- за потрошени сировини и материјали, за набавка на горива за службените моторни возила, за набавка на канцелариски материјали, средства за лична хигиена, за потрошена вода, за плаќање на комунална хигиена, за набавка на потрошен информатички материјал, се потрошени средства во износ од 720.267,00 денари;

- за потрошена електрична енергија во која влегува и потрошувачката на ЧИЛЕРОТ и топлинска енергија се потрошени средства во износ од 2.130.078,00 денари;

- за инвестиционо одржување на средствата, односно за редовно одржување и сервисирање на службените возила, миеење на службените возила, за одржување и сервис на компјутерскиот систем на Агенцијата, за одржување на системот за мониторирање на радио и ТВ сервиси и надзор на ОЈЕКМ (оператори на јавна електронска комуникациска мрежа) на Агенцијата, за одржување на постојната WEB страна на Агенцијата, за одржување на постојниот софтвер за анализа на РА и ТВ програми (НАВС), за одржување на дополнителниот модул на постојното апликативно решение „Систем за електронски регистар на јавни комуникациски мрежи“, за одржување на модулот за архивско работење и одржување на интегрираниот софтвер за правно, финансиско и економско работење, за одржување и сервис на фотокопир апарати и принтери, за одржување на противпожарна – СПЛИНКЕР инсталација (сува потстаница, прскалки и пумпи) и ПП апарати, за ангажирање на фирма за водоинсталатерски и електричарски услуги, за одржување и сервисирање на системот за ладење, греење и вентилација, како и за техничко одржување на лифтови и платформа се потрошени средства во износ од 6.412.902,00 денари;

- за печатарски услуги се потрошени средства во износ од 62.799,00 денари;

- за поштенски трошоци, за телефонски давачки во кои влегуваат мобилната и фиксната телефонија како и за други давачки за превозни услуги, се потрошени средства во износ од 1.495.286,00 денари;

- за издатоци за репрезентација се потрошени средства во износ од 459.009,00 денари;

- за наемнина за користење градежни објекти, односно средства наменети за изнајмување на простор за колокација на ИКТ опрема на 8 различни локации во РСМ се потрошени средства во износ од 1.077.723,00 денари;

- за издатоци за судски и административни такси, за издатоци за набавка на весници, списанија, стручна литература, интернет пристап на електронски изданија на Службен весник на РСМ, како и печатени изданија на Службен весник за тековната година и за учество на семинари, работилници, конференции, советувања и сл. се потрошени средства во износ од 172.580,00 денари;

- за расходи за технички преглед и регистрација на службените моторни возила се потрошени средства во износ од 23.822,00 денари;

- за расходи за одржување на денови на медиумска писменост од страна на Агенцијата се потрошени средства во износ од 301.395,00 денари;

- за провизија за платен промет и банкарска провизија се потрошени средства во износ од 86.593,00 денари;

- за казнена камата се потрошени средства во износ од 2.192,00 денари;

- за осигурување на деловниот објект на Агенцијата, за осигурување на опремата која ја поседуваме, за осигурување на службените моторни возила, за осигурување за автоодговорност при регистрација, за зелени картони и патничко осигурување, се потрошени средства во износ од 84.482,00 денари;

- за исплата на патни трошоци, дневници за службени патувања во земјата и странство, за надомест на трошоци за превоз за службени патувања во земјата и странство, за трошоци за ноќевање во земјата и странство, се потрошени средства во износ од 254.479,00 денари;

- за јубилејни награди се потрошени средства во износ од 126.263,00 денари;
- за други надоместоци за вработените се потрошени средства во износ од 1.057.784,00 денари;
- за надоместоци за членовите на Советот на Агенцијата се потрошени средства во износ од 8.656.440,00 денари;
- за пресметани негативни курсни разлики се потрошени средства во износ од 32,00 денари;
- за годишна членарина во Европската платформа на регулаторни тела (ЕПРА) и друг вид членарина, се потрошени средства во износ од 222.300,00 денари;
- за договорни услуги, односно за ангажман преку Агенција за привремени вработувања и тоа: надворешни соработници за мониторинг во сектор за програмски работи, правници во сектор за правни работи и јавни набавки, надворешни соработници во сектор за информатичка поддршка и општи работи, за ангажирање на биро за преведување и одржување на хигиената во деловните простории се потрошени средства во износ од 4.717.933,00 денари;
- за адвокатски услуги се потрошени средства во износ од 365.463,00 денари;
- за нотарски услуги и услуги од извршители се потрошени средства во износ од 2.800,00 денари;
- за други лични и интелектуални услуги наменети за обуки за вработените во Агенцијата се потрошени средства во износ од 51.902,00 денари;
- за анализа на родовите прашања, за обезбедување податоци за слушаноста на радиостаниците и за гледаноста на телевизиите кои не се предмет на електронско мерење, за изработка на Студија за можностите за воведување на дигитално радио и за анализа на можностите и потребите за воведување на DVB-T2 (дигитал видео бродкастинг – втора генерација) се потрошени средства во износ од 1.373.140,00 денари;
- за други расходи, односно за интернет дистрибутивниот систем на Централен регистар, за ревизорски услуги, за интернет конекција со хостирање на WEB страната на Агенцијата, за службени огласи, за доставување на сигнал за системот за мониторинг на медиумските содржини за потребите на Агенцијата (за опрема која се испорача согласно ИПА проектот 2011), односно за пренос на податоци од далечински локации, за средства за заштита од пандемијата (COVID -19) и за други трошоци се потрошени средства во износ од 2.607.044,00 денари;
- за извршена набавка на уред за информатичка технологија, се потрошени средства во износ од 141.955,00 денари;
- за дигитален сертификат за електронски потпис на токен, за ISO (9001:2015) сертификација по постоечки договор и за обновување на сертификат ISO (9001:2015) стандард за управување со квалитет се потрошени средства во износ од 362.900,00 денари;
- за помош и донации се потрошени средства во износ од 3.750.000,00 денари и
- за исплата на бруто плати на вработените во стручната служба, се потрошени средства во износ од 46.101.003,00 денари.

Поединечните расходи се наведени подолу во Прилог бр.1.

Во 2021 година остварените вкупни приходи се за 37.047.418,00 денари повисоки од вкупните расходи.

Сметководствената вредност на основните средства во Агенцијата на крајот на 2021 година изнесува 257.546.845,00 денари, а пресметаната амортизација (исправка на вредноста) изнесува 10.850.693,00 денари.

Според Годишната сметка за 2021 година Агенцијата има побарувања за повеќе платени даноци во износ од 6.133.733,00 денари. Тие се однесуваат на побарувања по основ на данок на добивка и данок на додадена вредност.

Вкупните побарувања на Агенцијата, според Годишната сметка за 2021 година, по основ на издадени фактури во минати години изнесуваат 2.558.403,00 денари.

Вкупните обврски на Агенцијата кон доверителите, според Годишната сметка за 2021 година, изнесуваат 1.546.179,00 денари. Овие долгови се однесуваат за недоспеани обврски, кои се платени во месец јануари 2022 година.

Според Годишната сметка за 2021 година Агенцијата има обврска за уплата на данок на добивка во износ од 490.356,00 денари.

Прилог 1

РЕАЛИЗИРАНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА 2021 ГОДИНА

А РАСХОДИ

Поставка	Расходи	Планирано 2021	Реализирано 2021
	Вкупно расходи	129.667.233,00	82.820.566,00
400	Потрошени материјали	1.856.000,00	720.267,00
400002	Ситен инвентар во употреба	200.000,00	0,00
400100	Потрошено гориво,мазиво и сл.	450.000,00	122.026,00
400300	Потрошени канцелариски материјали	315.000,00	113.618,00
400500	Потрошени материјали за лична хигиена, вода и сл.	555.000,00	296.129,00
400700	Потрошени други материјали и сировини	236.000,00	188.494,00
400900	Потрошени резервни делови	100.000,00	0,00
401	Потрошена енергија	2.700.000,00	2.130.078,00
401000	Потрошена електрична енергија	2.200.000,00	1.741.504,00
401100	Потрошена топлинска енергија	500.000,00	388.574,00
402	Инвестиционо одржување на средствата	12.855.000,00	6.412.902,00
402010	Поправки изврш. на добрата,сервис,монтажа-леки коли	400.000,00	56.932,00
402020	Поправки изврш. на добрата,сервис,монтажа-мебел	50.000,00	0,00
402030	Поправки изврш. на добрата,сервис,монтажа-хардвер и софтвер	8.175.000,00	4.760.992,00
402040	Поправки изврш. на добрата,сервис,монтажа-опрема	3.380.000,00	1.522.588,00
402050	Поправка, одржување на градежни објекти	850.000,00	72.390,00
403	Други услуги	708.000,00	62.799,00
403400	Печатарски услуги	708.000,00	62.799,00
404	Превозни транспортни услуги	1.955.000,00	1.495.286,00
404500	Поштарина (писма,печ.материјал,пакети и сл.)	400.000,00	198.786,00
404600	Телефонски давачки,давачки за тел. и слично	1.535.000,00	1.296.500,00
404900	Други давачки за превозни услуги	20.000,00	0,00
405	Издатоци за реклама, пропаганда и репрезентација	700.000,00	459.009,00
405000	Издатоци за репрезентација	700.000,00	459.009,00
408	Наемнини	1.500.000,00	1.077.723,00
408000	Наемнина за користење градежни објекти	1.400.000,00	1.077.723,00
408100	Наемнина за користење опрема	50.000,00	0,00
408500	Останати видови наемнини	50.000,00	0,00
409	Други материјални расходи	2.384.000,00	497.797,00
409000	Судски и административни такси	200.000,00	26.190,00
409100	Издатоци за стручна литература	310.000,00	133.037,00
409200	Расходи за учество на семинар,советување и сл,	100.000,00	13.353,00
409300	Расходи за регистрација на моторни возила	40.000,00	23.822,00
409500	Расходи за одржување на конгреси, работилници	1.734.000,00	301.395,00
410	Провизија за платен промет	130.000,00	86.593,00
410100	Провизија за платен промет	80.000,00	76.169,00
410200	Банкарска провизија	50.000,00	10.424,00
411	Камата	0,00	2.192,00
411000	Казнена камата	0,00	2.192,00

412	Премии за осигурување	500.000,00	84.482,00
412100	Премии за осигурување недвижности и права	300.000,00	38.007,00
412200	Премии за осигурување на моторни возила	200.000,00	46.475,00
413	Дневници за службени патувања и патни трошоци	1.740.000,00	254.479,00
413000	Дневници за службени патувања во земјата	50.000,00	18.000,00
413100	Дневници за службени патувања во странство	200.000,00	75.238,00
413200	Надомест за трошоци за превоз за службен пат во земјата	70.000,00	6.600,00
413300	Надомест за трошоци за превоз за службен пат во странство	800.000,00	13.056,00
413400	Надомест за трошоци за ноќевање на сл.пат во земјата	70.000,00	22.200,00
413500	Надомест за трошоци за ноќевање на сл.пат во странство	500.000,00	116.985,00
413720	Др.надом.во врска со служ.пат. во странство	50.000,00	2.400,00
414	Надоместоци на трошоци на работници и граѓани	10.970.000,00	9.840.487,00
414800	Јубилејни награди	135.000,00	126.263,00
414900	Други надоместоци	1.530.000,00	1.057.784,00
414901	Други надоместоци-Членови на Совет на Агенцијата	9.305.000,00	8.656.440,00
415	Курсни разлики	0,00	32,00
415000	Негативни курсни разлики	0,00	32,00
416	Членарини	233.000,00	222.300,00
416300	Членарини на меѓународни и други организации	233.000,00	222.300,00
417	Интелектуални и други услуги	19.139.000,00	6.511.238,00
417100	Договорни услуги	14.532.000,00	4.717.933,00
417400	Адвокатски услуги	535.000,00	365.463,00
417500	Нотарски услуги	50.000,00	2.800,00
417700	Други лични и интелектуални услуги	400.000,00	51.902,00
417800	Други неспомнати услуги-истражување	2.722.000,00	1.079.556,00
417900	Други услуги од правни лица	900.000,00	293.584,00
418	Останати други расходи	6.224.000,00	2.607.044,00
418800	Други расходи	6.224.000,00	2.607.044,00
441	Средства за опрема	9.078.000,00	141.955,00
441000	Купување на канцелариски мебел	400.000,00	0,00
441200	Купување-набавка на информа. и видео опрема	2.000.000,00	141.955,00
441500	Купување-набавка на друга опрема	6.678.000,00	0,00
442	Други капитални средства	422.000,00	362.900,00
442100	Откуп на патенти,лиценци и други права	422.000,00	362.900,00
450	Помошти, донации и други давања на субјекти	3.850.000,00	3.750.000,00
450100	Помошти, донации и други давања на субјекти	3.850.000,00	3.750.000,00
460	Вкалкулирани плати	52.723.233,00	46.101.003,00
460000	Нето плати и надомести на плати	34.684.103,00	30.424.903,00
460200	Персонален данок на плати и надомест на плати	3.276.625,00	2.767.852,00
460300	Придонес за пензиско и инвалидско осигурување	9.911.968,00	8.666.993,00
460310	Придонес за вработување	632.678,00	553.211,00
460320	Придонес за здравствено осигурување	3.954.243,00	3.457.550,00
460330	Придонес за професионално заболување	263.616,00	230.494,00

Б ПРИХОДИ

Ставка	Приходи	Планирано 2021	Реализирано 2021
	Приходи од Буџетот на РСМ за изборниот процес во 2021 година (локални избори)	7.257.000,00	2.417.128,00
	Финансиски средства од Буџетот на РСМ и приходи од наплатена радиодифузна такса	66.600.000,00	67.239.899,00
	Приходи остварени од надоместоци за дозволи за телевизиско и радио емитување	38.500.000,00	38.981.066,00
	Приходи од надзор за реемитување на програмски сервиси и од даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање	10.500.000,00	10.327.517,00
	Приходи од транзитни фактури	700.000,00	726.983,00
	Приходи од позитивни курсни разлики	0,00	3.090,00
	Други приходи	0,00	172.301,00
	Пренесени вишок средства од минати години	6.110.233,00	
	Вкупно	129.667.233,00	119.867.984,00

Прилог 2

РЕАЛИЗИРАНИ ПРИХОДИ И ОСТВАРЕНИ РАСХОДИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА 2021 ГОДИНА,
ГРУПИРАНИ ПО ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРАРЕАЛИЗИРАНИ ПРИХОДИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА 2021 ГОДИНА КОИ НЕ СЕ ГРУПИРАНИ ПО
ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Ставка	Приходи	Реализирани средства
	Приходи од Буџетот на РСМ за изборниот процес во 2021 година (локални избори)	2.417.128,00
	Приходи од Буџетот на РСМ и приходи од наплатена радиодифузна такса	67.239.899,00
	Приходи остварени од надоместоци за дозволи за телевизиско и радио емитување	38.981.066,00
	Приходи од надзор за реемитување на програмски сервиси и од даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање	10.327.517,00
	Приходи од транзитни фактури	726.983,00
	Приходи од позитивни курсни разлики	3.090,00
	Други приходи	172.301,00
	Вкупно	119.867.984,00

ОСТВАРЕНИ РАСХОДИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА 2021 ГОДИНА КОИ НЕ МОЖАТ ДА СЕ ГРУПИРААТ
ПО ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

401	Потрошена енергија	2.130.078,00
401000	Потрошена електрична енергија	1.741.504,00
401100	Потрошена топлинска енергија	388.574,00
404	Превозни транспортни услуги	1.495.286,00
404500	Поштарина (писма, печ.материјал, пакети и сл.)	198.786,00
404600	Телефонски давачки, давачки за тел. и слично	1.296.500,00
405	Издатоци за реклама, пропаганда и репрезентација	459.009,00
405000	Издатоци за репрезентација	459.009,00
408	Наемнини	1.077.723,00
408000	Наемнина за користење градежни објекти	1.077.723,00
409	Други материјални расходи	196.402,00
409000	Судски и административни такси	26.190,00
409100	Издатоци за стручна литература, весници и сл.	133.037,00
409200	Расходи за учество на семинар, советување и сл.	13.353,00
409300	Расходи за регистрација на моторни возила	23.822,00
410	Провизија за платен промет	86.593,00
410100	Провизија за платен промет	76.169,00
410200	Банкарска провизија	10.424,00
411	Камата	2.192,00
411000	Казнена камата	2.192,00

412	Премии за осигурување	84.482,00
412100	Премии за осигурување на недвижности и права	38.007,00
412200	Премии за осигурување на моторни возила	46.475,00
413	Дневници за службени патувања и патни трошоци	254.479,00
413000	Дневница за службени патувања во земјата	18.000,00
413100	Дневница за службени патувања во странство	75.238,00
413200	Надомест за трошоци за превоз за службен пат во земјата	6.600,00
413300	Надомест за трошоци за превоз за службен пат во странство	13.056,00
413400	Надомест за трошоци за ноќевање за службен пат во земјата	22.200,00
413500	Надомест за трошоци за ноќевање за службен пат во странство	116.985,00
413720	Други надоместоци во врска со службени патувања во странство	2.400,00
414	Надоместоци на трошоци на работници и граѓани	9.840.487,00
414800	Јубилејни награди	126.263,00
414900	Други надоместоци	1.057.784,00
414901	Други надоместоци – членови на Совет на Агенцијата	8.656.440,00
415	Курсни разлики	32,00
415100	Негативни курсни разлики	32,00
416	Членарини	222.300,00
416300	Членарини во меѓународни и други организации	222.300,00
417	Интелектуални и други расходи	4.769.835,00
417100	Договорни услуги	4.717.933,00
417700	Други лични и интелектуални услуги	51.902,00
418	Останати други расходи	2.607.044,00
418800	Други расходи	2.607.044,00
442	Други капитални средства	362.900,00
442100	Откуп на патенти, лиценци и други права	362.900,00
450	Помошти, донации и други давања на субјекти	3.750.000,00
450100	Помошти, донации и други давања на субјекти	3.750.000,00
460	Вкалкулирани плати	46.101.003,00
460000	Нето плати и надомести на плати	30.424.903,00
460200	Персонален данок на плати и надомест на плати	2.767.852,00
460300	Придонес за пензиско и инвалидско осигурување	8.666.993,00
460310	Придонес за вработување	553.211,00
460320	Придонес за здравствено осигурување	3.457.550,00
460330	Придонес за професионално заболување	230.494,00
	Вкупно	73.439.845,00

**ОСТВАРЕНИ РАСХОДИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА 2021 ГОДИНА КОИ СЕ ГРУПИРАНИ ПО
ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА**

СЕКТОР ЗА ПОДДРШКА НА РАБОТАТА НА ДИРЕКТОРОТ И НА СОВЕТОТ

403	Други услуги	62.799,00
403400	Печатарски услуги	62.799,00
	Вкупно	62.799,00

СЕКТОР ЗА ПРОГРАМСКИ РАБОТИ

409	Други материјални расходи	301.395,00
409500	Расходи за одржување работилници	301.395,00
	Вкупно	301.395,00

СЕКТОР ЗА ПРАВНИ РАБОТИ И ЈАВНИ НАБАВКИ

417	Интелектуални и други услуги	368.263,00
417400	Адвокатски услуги	365.463,00
417500	Нотарски услуги	2.800,00
	Вкупно	368.263,00

СЕКТОР ЗА ФИНАНСИИ И ЛОГИСТИКА

400	Потрошени материјали	598.241,00
400300	Потрошени канцелариски материјали	113.618,00
400500	Потрошени материјали за лична хигиена, вода и сл.	296.129,00
400700	Потрошени други материјали и сировини	188.494,00
402	Инвестиционо одржување на средствата	72.390,00
402050	Поправка, одржување на градежен објект	72.390,00
	Вкупно	670.631,00

СЕКТОР ЗА ИНФОРМАТИЧКА ПОДДРШКА И ОПШТИ РАБОТИ

400	Потрошени материјали	122.026,00
400100	Потрошено гориво, мазиво и сл.	122.026,00
402	Инвестиционо одржување на средствата	6.340.512,00
402010	Поправки изврш. на добрата, сервис, монтажа-леки коли	56.932,00
402030	Поправки, извршување на добрата, сервис, монтажа-хардвер и софтвер	4.760.992,00
402040	Поправки, извршување на добрата, сервис, монтажа-опрема	1.522.588,00
417	Интелектуални и други услуги	293.584,00
417900	Други услуги од правни лица	293.584,00
441	Средства за опрема	141.955,00
441200	Купување-набавка на машини, уреди, инструменти	141.955,00
	Вкупно	6.898.077,00

СЕКТОР ЗА СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И АВТОРСКИ ПРАВА

417	Интелектуални и други услуги	1.079.556,00
417800	Други неспомнати услуги-истражувања	1.079.556,00
	Вкупно	1.079.556,00

Групирањето на трошоците по организациона структура е направено врз основа на надлежноста на секој соодветен сектор за спроведување на одредена активност на Агенцијата.

СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА НА РЕАЛИЗИРАНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ ВО 2020 И 2021 ГОДИНА

Од споредбената анализа на реализираните приходи во 2020 година со реализираните приходи во 2021 година, може да се забележи следново:

Во 2020 година Владата на РСМ за изборните активности одобри 5.277.000,00 денари, а беа искористени вкупно 1.734.546,00 денари кои се однесуваа за предвремените парламентарни избори и предвремените избори за градоначалници на општина Штип и општина Пласница. Во 2021 година, од Буџетот на Република Северна Македонија на сметката на Агенцијата беа уплатени средства коишто беа строго наменети за финансирање на активностите на Агенцијата за време на изборниот процес, односно за следење на изборите за членови на советите на општините и Советот на градот Скопје и за градоначалници на општините и за градоначалник на градот Скопје во 2021 (локални избори), согласно Изборниот законик и од истата се потрошени средства во износ од 2.417.128,00 денари.

Прибраните финансиски средства од Буџетот на РСМ и приходите од наплатена радиодифузна такса во 2020 година, во износ од 69.581.131,00 денари, се повисоки во споредба со овие средства од 2021 година, кои изнесуваа 67.239.899,00 денари. Во 2021 година, од вкупните прибрани средства за оваа намена, 639.899,00 денари се прибрани средства по однос на наплата на радиодифузна такса, додека 66.600.000,00 денари се средства од Буџетот на РС Македонија, наменети за финансирање на Агенцијата. Разликата се должи најмногу поради здравствената и економска криза која ја предизвика пандемијата со Ковид-19 вирусот и од таа причина буџетот на Министерството за информатичко општество и администрација и за 2021 година беше скратен во сите ставки, како и на ставката за исплата на субвенции за јавните претпријатија.

Наплатените средства од дозволи за телевизиско и радио емитување во 2020 година изнесуваат 29.185.144,00 денари и тие средства се пониски во однос на 2021 година, кои изнесуваа 38.981.066,00 денари. Разликата се должи на тоа што во 2020 година Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги донесе Одлука за доделување финансиска помош – донација за справување со последиците од Коронавирусот COVID – 19 за сите активни радиодифузери, додека во 2021 година Владата на Република Северна Македонија донесе Одлука со која се одобрија средства од Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година во висина од 50.000.000,00 денари наменети за Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, како поддршка за справување со кризата предизвикана од Коронавирусот COVID-19, а заради реализација на мерката 3 од Петтиот пакет економски мерки со која се обезбедија средства за финансиска поддршка на радиодифузерите за надомест на средства платени по основ на такси, давачки и надоместоци за вршење радиодифузна дејност.

Надоместокот за надзор од операторите кои реемитуваат програмски сервиси и од давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање во 2020 година изнесува 10.190.517,00 денари, додека во 2021 година истиот е повисок и изнесува 10.327.517,00 денари.

Во 2020 година се остварени приходи и од позитивни курсни разлики во износ од 32,00 денари, додека по истиот основ во 2021 година се остварени повисоки средства и истите изнесуваа 3.090,00 денари.

Од приходи остварени од издадени транзитни фактури од страна на Агенцијата за потрошена електрична енергија, за одржување на лифтови и платформа, за одржување и сервисирање на системот за греење, ладење и вентилација во 2020 година се остварени средства во износ од 479.587,00 денари, кои во 2021 година се повисоки и изнесуваа 726.983,00 денари.

Во 2020 година се остварени и други приходи во износ од 81.650,00 денари кои во најголем дел се однесуваа за тендерски документации за јавни конкурси за доделување дозволи за емитување на ТВ и радио програми, додека по истиот основ во 2021 се остварени повисоки средства и истите изнесуваа 172.301,00 денар. Поголемиот износ во 2021 година се должи на тоа што Агенцијата во 2021 година има и наплатени средства по судски одлуки.

Разликите помеѓу расходите кај одредени ставки во 2020 и 2021 година се од следните причини:

На позицијата (402030) - Поправки и извршувања на добрата, сервис, монтажа – хардвер и софтвер, во 2020 година беа реализирани 3.118.722,00 денари, додека во 2021 година беа исплатени 4.760.992,00 денари. Поголем дел од овие средства во 2021 година беа наменети за одржување и сервис на компјутерскиот систем на Агенцијата и за одржување на системот за мониторирање на радио и ТВ сервиси и надзор на ОЈЕКМ (оператори на јавна електронска комуникациска мрежа) на Агенцијата.

На позицијата (402040) – Поправки и извршувања на добрата, сервис, монтажа - опрема, во 2020 година беа реализирани 658.292,00 денари, додека во 2021 година беа исплатени 1.522.588,00 денари. Разликата се должи на фактот што во 2021 година Агенцијата потроши повеќе средства за одржување на противпожарната СПРИНКЛЕР инсталација (сува потстаница, прскалки и пумпи), одржување на ПП апаратите, одржување на системот за ладење, греење и вентилација како и одржување и сервисирање на лифтовите и платформата на Агенцијата.

На позицијата (409500) – Расходи за одржување на конгреси, работилници, во 2020 година беа реализирани 888.969,00 денари, додека во 2021 година беа исплатени 301.395,00 денари. Разликата се должи на фактот што во 2021 година Агенцијата реализираше денови на медиумска писменост во понизок износ од планираниот.

На позицијата (417100) - Договорни услуги, во 2020 година има исплатено средства во износ од 2.832.884,00 денари, додека во 2021 година беа потрошени средства во износ од 4.717.933,00 денари. Разликата е резултат на тоа што во 2021 година за време на изборните активности беа ангажирани повеќе надворешни соработници за мониторинг и во 2021 година се реализираа и привремени вработувања преку Агенција за привремени вработувања и тоа повеќе надворешни соработници за мониторинг во секторот за програмски работи.

На позицијата (417800) – Други неспомнати услуги - истражувања, во 2020 година има исплатено средства во износ од 2.808.575,00 денари, додека во 2021 година беа потрошени средства во износ од 1.079.556,00 денари. Разликата е резултат на тоа што во 2021 година Агенцијата спроведе помалку истражувања во однос на планираните.

На позицијата (417900) – Други услуги од правни лица, Агенцијата во 2020 година нема потрошено средства, додека во 2021 година беа потрошени средства во износ од 293.584,00 денари кои се однесуваа за изработка на Студија за можностите за воведување на дигитално радио и за анализа на можностите и потребите за воведување на DVB-T2 (дигитал видео бродкастинг – втора генерација).

На позицијата (441200) - за набавка на информатичка опрема, во 2020 година се потрошени средства во износ од 9.438.899,00 денари, додека во 2021 година се потрошени средства во износ од 141.955,00 денари. Разликата се должи на фактот што во 2020 година Агенцијата изврши набавка на ИКТ (Информатичка комуникациска технологија) опрема во вид на персонални сметачи – лаптопи и таблети и изврши набавка на серверски системи.

На позицијата (450100) - Помошти, донации и други давања на субјекти, во 2020 година се потрошени средства во износ 99.287.405,00 денари, додека во 2021 година се потрошени средства во износ од 3.750.000,00 денари. Големата разлика се должи на фактот што во 2020 година Агенцијата додели триесет милиони денари на Македонска Радио Телевизија за санирање на негативните последици поради Коронавирусот и овозможување на непречено функционирање, еден милион на Министерството за здравство, еден милион на Министерството за внатрешни работи, три милиони денари беа доделени на ТВ-КАНАЛ ВИС ДООЕЛ Струмица за санирање на последици од пожар за продолжување со емитување на програма, додека остатокот од средствата беше доделен на радиодифузерите како финансиска помош - донација за справување со последиците од Коронавирусот COVID-19. Во 2021 година Агенцијата потпиша договор со Црвен Крст на РСМ за да се префрлат средства во износ од 900.000,00 денари и истите беа наменети да се распределат подеднакво како еднократна финансиска помош на секое од семејствата на 15-те починати лица во пожарот во модуларната болница за Ковид пациенти во Тетово, во висина од по 60.000,00 денари по семејство и во 2021 година Агенцијата додели финансиска помош – донација за настраданите македонски државјани во сообраќајната несреќа која се случи во Република Бугарија на ден 23.11.2021 година во износ од 2.850.000,00 денари кои беа наменети да се распределат како еднократна финансиска помош за секое од 45-те починати лица – македонски државјани во сообраќајната несреќа поединечно, во висина од по 60.000,00 денари по починато лице, а за 5-те повредени лица – македонски државјани во сообраќајната несреќа, во висина од по 30.000,00 денари по повредено лице.

На расходната ставка (460) - Вкалкулирани плати, во 2020 година се потрошени средства во износ од 44.691.569,00 денари, додека во 2021 година потрошените средства изнесуваат 46.101.003,00 денари.

На расходната ставка (470) – Даноци и придонеси кои не зависат од резултатот, во 2020 година се потрошени средства во износ од 2.918.924,00 денари, додека во 2021 година не се реализирани средства по овој основ. Овие средства во 2020 година се однесуваа за отпис на ненаплатените побарувања на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Прилог 2.1

Реализирани приходи и расходи во 2020 и 2021 година

А РАСХОДИ

Поставка	Расходи	Реализирано 2020	Реализирано 2021
	Вкупно расходи	187.966.581,00	82.820.566,00
400	Потрошени материјали	985.821,00	720.267,00
400002	Ситен инвентар во употреба	8.749,00	0,00
400100	Потрошено гориво, мазиво и сл.	92.632,00	122.026,00
400300	Потрошени канцелариски материјали	96.981,00	113.618,00
400500	Потрошени матер.за лична хигиена, вода и сл.	301.689,00	296.129,00
400700	Потрошени други материјали и суровини	485.770,00	188.494,00
401	Потрошена енергија	1.881.847,00	2.130.078,00
401000	Потрошена електрична енергија	1.516.817,00	1.741.504,00
401100	Потрошена топлинска енергија	365.030,00	388.574,00
402	Инвестиционо одржување на средствата	4.012.953,00	6.412.902,00
402010	Поправки изврш. на добрата, сервис, монтажа-леки коли	164.480,00	56.932,00
402030	Поправки изврш. на добрата, сервис, монтажа-хардвер и софтвер	3.118.722,00	4.760.992,00
402040	Поправки изврш. на добрата, сервис, монтажа-опрема	658.292,00	1.552.588,00
402050	Поправка, одржување на градежни објекти	71.459,00	72.390,00
403	Други услуги	346.240,00	62.799,00
403400	Печатарски услуги	346.240,00	62.799,00
404	Превозни транспортни услуги	1.337.420,00	1.495.286,00
404500	Поштарина (писма, печ.материјал, пакети и сл.)	168.813,00	198.786,00
404600	Телефонски давачки, давачки за тел. и слично	1.168.607,00	1.296.500,00
405	Издатоци за реклама, пропаганда и репрезентација	291.071,00	459.009,00
405000	Издатоци за репрезентација	291.071,00	459.009,00
408	Наемнини	1.125.054,00	1.077.723,00
408000	Наемнина за користење градежни објекти	1.125.054,00	1.077.723,00
409	Други материјални расходи	1.103.649,00	497.797,00
409000	Судски и административни такси	50.323,00	26.190,00
409100	Издатоци за стручна литература	130.665,00	133.037,00
409200	Расходи за учество на семинар, советување и сл.,	10.030,00	13.353,00
409300	Расходи за регистрација на моторни возила	23.662,00	23.822,00
409500	Расходи за одржување на конгреси, работилници	888.969,00	301.395,00
410	Провизија за платен промет	81.217,00	86.593,00
410100	Провизија за платен промет	71.435,00	76.169,00
410200	Банкарска провизија	9.782,00	10.424,00
411	Камата	0,00	2.192,00
411000	Казнена камата	0,00	2.192,00
412	Премии за осигурување	205.829,00	84.482,00
412100	Премии за осигурување недвижности и права	134.465,00	38.007,00
412200	Премии за осигурување на моторни возила	71.364,00	46.475,00
413	Дневници за службени патувања и патни трошоци	199.783,00	254.479,00

413000	Дневници за службени патувања во земјата	12.000,00	18.000,00
413100	Дневници за службени патувања во странство	27.775,00	75.238,00
413200	Надомест за трошоци за превоз за сл.пат во земјата	7.160,00	6.600,00
413300	Надомест за трошоци за превоз за сл.пат во странство	60.650,00	13.056,00
413400	Надомест за трошоци за ноќевање за сл.пат во земјата	19.000,00	22.200,00
413500	Надомест за трошоци за ноќевање за сл.пат во странство	73.198,00	116.985,00
413720	Други надоместоци во врска со службен пат во странство	0,00	2.400,00
414	Надоместоци на трошоци на работници и граѓани	10.078.596,00	9.840.487,00
414800	Јубилејни награди	118.005,00	126.263,00
414900	Други надоместоци	927.176,00	1.057.784,00
414901	Други надоместоци – Членови на Совет на Агенцијата	9.033.415,00	8.656.440,00
415	Курсни разлики	2.406,00	32,00
415000	Негативни курсни разлики	2.406,00	32,00
416	Членарини	222.300,00	222.300,00
416300	Членарини на меѓународни и други организации	222.300,00	222.300,00
417	Интелектуални и други услуги	6.105.555,00	6.511.238,00
417100	Договорни услуги	2.832.884,00	4.717.933,00
417400	Адвокатски услуги	422.987,00	365.463,00
417500	Нотарски услуги	8.705,00	2.800,00
417700	Други лични и интелектуални услуги	32.404,00	51.902,00
417800	Други неспомнати услуги-истражување	2.808.575,00	1.079.556,00
417900	Други услуги од правни лица	0,00	293.584,00
418	Останати други расходи	3.163.708,00	2.607.044,00
418800	Други расходи	3.163.708,00	2.607.044,00
441	Средства за опрема	9.895.793,00	141.955,00
441100	Купување на моторни возила	456.894,00	0,00
441200	Купување набавка на информатичка и видео опрема	9.438.899,00	141.955,00
442	Други капитални средства	29.441,00	362.900,00
442100	Откуп на патенти, лиценци и други права	29.441,00	362.900,00
450	Помошти, донации и други давања на субјекти	99.287.405,00	3.750.000,00
450100	Помошти и други давања на субјекти	99.287.405,00	3.750.000,00
460	Вкалкулирани плати	44.691.569,00	46.101.003,00
460000	Нето плати и надомести на плати	29.496.425,00	30.424.903,00
460200	Персонален данок на плати и надомест на плати	2.681.487,00	2.767.852,00
460300	Придонес за пензиско и инвалидско осигурување	8.402.047,00	8.666.993,00
460310	Придонес за вработување	536.299,00	553.211,00
460320	Придонес за здравствено осигурување	3.351.859,00	3.457.550,00
460330	Придонес за професионално заболување	223.452,00	230.494,00

Б ПРИХОДИ

Ставка	Приходи	Реализирано 2020	Реализирано 2021
	Приходи од Буџетот на РСМ за изборните процеси во 2020 година (предвремени парламентарни избори и предвремени локални избори за избор на градоначалници на општина Штип и општина Пласница) и Приходи од Буџетот на РСМ за изборен процес во 2021 година (локални избори)	1.734.546,00	2.417.128,00
	Приходи од Буџетот на РСМ и приходи од наплатена радиодифузна такса	69.581.131,00	67.239.899,00
	Приходи од надоместок за дозволи за телевизиско и радио емитување	29.185.144,00	38.981.066,00
	Приходи од надзор за реемитување на програмски сервиси на оператори на јавна електронска комуникациска мрежа и од даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање	10.190.517,00	10.327.517,00
	Приходи од транзитни фактури	479.587,00	726.983,00
	Приход од позитивни курсни разлики	32,00	3.090,00
	Други приходи	81.650,00	172.301,00
	Вкупно	111.252.607,00	119.867.984,00